

21 december 2007

ADVOCATENBLAD 18

Feestelijk afscheid van...

**procespartijen,
ondernemingen,
huwelijken, een
advocatenbestaan
en 2007**

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

Erna of tijdens...

Vraag de gemiddelde advocaat wat hij of zij na pensionering gaat doen en het woord 'reizen' valt opvallend vaak. Vraag diezelfde man of vrouw waarom daarmee gewacht wordt tot dat moment en het blijft opvallend vaak angstvallig stil. Dat is jammer. En onnodig. Er zijn voldoende financiële mogelijkheden om de koffers ver voor de pensioengerechtigde leeftijd te pakken. Je moet alleen weten hoe je dat aanpakt. Bijvoorbeeld hoe je een goed pensioen opbouwt zonder daarvoor nu een torenhoge premie te betalen. Daarin zijn wij gespecialiseerd. Specifiek voor de advocatuur. Dus als u voor uw 65-ste al wilt varen, bel ons dan even.

778 Kroniek faillissementsrecht

In dit nummer de kroniek met de meest belangwekkende uitspraken die in 2006 op het gebied van het insolventierecht zijn gepubliceerd.

790 Minder bang voor spookpartijen

Wat moet een advocaat doen als een partij tijdens een civiele procedure ophoudt te bestaan? Recente rechtspraak beperkt de schade, en dat is een stap in de deformalisering van het burgerlijk procesrecht.

796 Scheiden met een notaris

Als voormalige echtelieden zonder kinderen het eens zijn, kan de notaris bij de echtscheiding hun procesvertegenwoordiger zijn. Als dat dan maar een gespecialiseerde notaris is, schrijft de echtscheidingsadvocaat.

.....
'Aan onze cliënten verplicht' en daarom móesten veertien grote kantoren hun Law Firm School voor stagiaires beginnen. **768**

Niveau van criminelen
Om te voorkomen dat de overheid daar belandt, moet ze ophouden met het afluisteren van advocaten. **770**

Kaken op elkaar
Zo deden de raadsheren, maar het voorkwam het Nieuwe Meer-arrest niet. **789**

Mango-ijs met slagroom
Dat zinnebeeld kalmeerde de rechter die zich misbruikt voelde door de boze advocaat. **795**

Verpleegsters staan klaar weet L. van Heijningen die na 57 jaar afscheid neemt van het vak. **802**

Verder...

Het is gezegd 768 » Column: Van baret tot hoofddoekje 769 » Poolse rechtstaat 771 » Collegevergadering 772 » Ineffectieve advocatenbijstand 773 » Advocaten voor advocaten 773 » Agenda 774 » Brieven 774
Van de deken 775 » Permanente opleiding 806 » Personalia 807 » Tuchtrect 810

In de volgende nummers

Ongewenste euroburgers » Kroniek mededingingsrecht » *Legal war on terror* » Arbeidsrechtelijke en familierechtelijke fiscale aspecten » Toezicht op trustkantoren » Verlenging in verzekeringstelling

Omslagfoto: Reyer Boxem/
Hollandse Hoogte

Law Firm School **'We zijn het onze cliënten verplicht'**

Vera Spaans
journalist

Veertien internationale advocatenkantoren in Nederland starten in september 2008 de Law Firm School. Deze opleiding voor advocaat-stagiaires moet beter aansluiten bij de internationale praktijk op het eigen kantoor.

De locatie van de nieuwe opleiding van de internationale kantoren is nog niet bekend. Op het gebied van organisatie en logistiek wordt samengewerkt met de Universiteit Utrecht en de Radboud Universiteit Nijmegen. De deelnemende kantoren zijn Allen & Overy, Baker & McKenzie, Boekel De Nerée, DLA Piper, Freshfields Bruckhaus Derin-

ger, Houthoff Buruma, Linklaters, Lovells, Loyens & Loeff, NautaDutilh, Norton Rose LLP, Stibbe, Simmons & Simmons en Van Doorne. De eigen praktijkgerichte opleidingen van onder meer Loyens & Loeff blijven bestaan.

De Law Firm School voldoet aan de vereisten van de opleiding van de Orde van Advocaten. Voor vijf van de tien vakken van de beroepsopleiding wordt vrijstelling gevraagd voor het onderwijs, en daarnaast biedt de opleiding zelf nog zeven vakken aan, zoals effectenrecht, die niet zijn opgenomen in het programma van de Orde. Alle deelnemers volgen eens in de twee weken twee dagen onderwijs. Het eerste jaar is dat voor iedereen verplicht, daarna is het aan elk van de betrokken kantoren welke vakken hun stagiaires daarna

nog volgen. 'Dat hangt af van de praktijk van het kantoor,' zegt Steven Schuit, counsel bij Allen & Overy en voorzitter van het Bestuur van de opleiding. 'Voor de Allen & Overy-stagiaires zal het misschien wenselijk zijn dat zij ook Effectenrecht II volgen, maar dat is wellicht niet zo voor andere kantoren.' De kosten van de opleiding zijn hoog, zegt hij, al zijn exacte bedragen lastig in te schatten. Het cursusgeld wordt ongeveer €15.000 per deelnemer per jaar. 'Maar de hoogste kosten zitten in het verlies van declarabele uren.' Ook voor de docenten – zowel afkomstig van alle juridische faculteiten in Nederland als van de deelnemende kantoren zelf – wordt flink betaald, zegt Schuit: 'Alleen zo kun je de besten krijgen.' Volgens Schuit is de opleiding niet bedoeld als wervingsinstrument voor nieuwe sta-

Het is gezegd

Doorgewinterde advocaten die het met politieke besluiten niet eens zijn, slagen er te gemakkelijk in procedures jaren te vertragen. Minister Eurlings van Verkeer in *De Pers*, 3 december

'Wat mij fascineerde, was dat mensen, met al hun ruzies en oorlogen, rechtsstaten kunnen ontwikkelen waarin die ruzies worden gekanaliseerd. Daarbij speelt de advocaat een grote rol'. Scheidend Amsterdams hofpresident Nico Schipper vertelt waarom hij begon als advocaat, *Het Parool* 1 december 2007

De mens ter zitting is meer dan een storing in de hersenen. Advocaat Inez Weski over de Amsterdamse proef met leugendetectors, *Het Financieel Dagblad*, 22 november

Niet dat ik me kan herinneren. Angels-advocaat Vincent Kraal op de vraag van de rechtbankvoorzitter of hij nog vragen wilde stellen aan de officier, *Het Parool*, 7 december

Iets doen voor de Nederlandse Orde van Advocaten is wat anders dan voor een advocatenkantoor. Dit was ongelukkig. Scheidend voorzitter Bert Van Delden over de affaire Willems, *Elsevier*, 17 november

Illustratie: Dmitry de Bruin

Column

Matthijs Kaaks

Vijftien jaar geleden diende een curieuze maar niettemin zeer principiële zaak voor de Militaire Kamer van de Rechtbank Arnhem, die sindsdien bekendheid geniet als de Baret-zaak. Mijn eigen rol in deze zaak wil ik niet onvermeld laten. Ik vervulde toen mijn dienstplicht als ombudsman en verleende rechtsbijstand aan de korporaal in kwestie. Voor hen die nooit onder de wapenen zijn geweest een korte introductie.

Met een beroep op art. 38 Wet Militair Tuchtrecht ('In strijd met de militaire tucht gedraagt zich de militair die in uniform nodeloos slordig gekleed gaat') werden begin jaren negentig geregeld soldaten beboet die na het appel de kazernepoort in uniform uitrenden richting station *zonder* dat zij hun baret droegen. In die tijd postte de marechaussee met motorfiets bij stations om dit vergrijp te verbaliseren. Wie van zijn boete van 25 gulden in hoger beroep ging kwam bij de meervoudige kamer in Arnhem terecht.

Het mooie was dat dienstplichtigen hun reisje naar de rechtbank als dienstreis konden declareren met extra lunchvergoeding. Toen dat bekend werd, nam de werkdruk van de Militaire Kamer zienderogen toe.

Van baret tot hoofddoekje

Zo stond ik op een dag naast een korporaal te orenen dat soldaten buiten de kazerne niet konden worden verplicht hun baret te dragen. Het verweer werd gehonoreerd. De uitspraak, later gepubliceerd in het Militair Juridisch Tijdschrift met annotatie van prof. mr. Coolen, leidde tot een ware revolutie. *De Telegraaf* bracht het als voorpagina-nieuws, onder weglating van de beperkende voorwaarden, zodat de baret massaal werd afgezworen en in de lucht gegooid. Het was zomertijd en de verstikkende ongewassen wol zorgde voor veel broei en jeuk. Er werden kamervragen over gesteld. De Binnenlandse Bevelhebber der Landstrijdkrachten stuurde een telegram rond naar alle eenheden dat er een nadere regeling zou volgen en overtredingen van de kledingvoorschriften nog altijd gerapporteerd dienden te worden.

Toenmalig staatssecretaris Van Voorst tot Voorst kwam met een spoedbesluit dat voorschreef hoe de kledingvoorschriften uit het militaire tuchtrecht moesten worden uitgelegd. Dit was uiteraard openlijk in strijd met de scheiding der machten. Opnieuw moest de rechter zich over de kwestie buigen. Met een verwijzing naar Montesquieu werd de staatssecretaris teruggefloten. Kort na kerst 1992. De baret mocht af.

Daaraan moet ik zo nu en dan denken als ik de discussie hoor over een hoofddoekjesverbod.

Autoriteiten lijken een grote drang te hebben tot juridisering van hoofdbedekking.

Ging het vroeger om de draagplicht, tegenwoordig overheerst het draagverbod.

Misschien moeten moslims in Nederland maar een baret gaan dragen.

gaires. 'Wij doen dit omdat de markt dit van ons vraagt. Onze cliënten vergelijken ons niet met andere Nederlandse kantoren, maar met kantoren in de internationale markt. Wij zijn het aan hen verplicht onze stagiaires zo goed mogelijk op te leiden.' Wel zegt hij dat ook studenten sterk hechten aan betere opleidingsmogelijkheden. 'Door de invoering van de Bachelor-Masterstructuur is er te weinig aandacht voor vakken als ondernemingsrecht en vermogensrecht.'

Niet iedereen

Niet elk groot, internationaal georiënteerd kantoor doet mee. Clifford Chance en De Brauw Blackstone Westbroek richtten al eerder eigen opleidingen op voor hun advocaat-stagiaires. 'Als grootste advocatenkantoor ter wereld hadden wij al heel lang de behoefte aan een op de internationale praktijk gerichte opleiding,' zegt Jan ter Haar, managing partner van Clifford Chance. Daarom richtte het kantoor in 2000 de Clifford Chance Academy op, een opleiding die niet in plaats van de beroepsopleiding komt, maar er bovenop. 'Een vak als jaarrekening-lezen volgen onze stagiaires

gewoon bij de Orde. In het tweede jaar kunnen stagiaires dan een verdiepingscursus volgen aan onze Academy, op een van onze Europese kantoren.'

Ook De Brauw vertrouwt liever op de eigen opleiding, De Brauwery, die in 2003 werd opgericht. Barbara van Duren-Kloppert van de Raad van Bestuur liet weten de Law Firm School te zien als een reactie op het succes van De Brauwery. 'Wij besteden in ons eigen programma aandacht aan vaardigheden en juridische kennis en zetten ook onze internationale contacten in. Wij geloven in de kracht van onze eigen aanpak en een generieke opleiding voor veertien kantoren past daar niet in.'

Eerder zei de Orde te vrezen voor de neveneffecten van de Law Firm School, zoals het mogelijke verlies aan cohesie tussen stagiaires, en hun verminderde doorstroommogelijkheden na drie jaar. Maar die cohesie is tot op zekere hoogte een mythe, zegt Schuit. 'Het is echt niet zo dat iedereen elkaar nu kent. En stagiaires doen alle examens van de beroepsopleiding van de Orde. De Orde hoeft zich dus geen zorgen te maken: wij bieden alleen veel méér.'

Herstel: Ronde Tafel

In het vorige nummer staat op p. 755 dat de Internationale Ronde Tafel voor vrouwelijke advocaten in de top van Europese advocatenkantoren was georganiseerd door de Commissie Diversiteit van de Orde. Dit laatste had OSR Juridische Opleidingen moeten zijn.

'Overheid mag niet afzakken naar niveau criminelen'

Op 'pagina 0001' van het vuistdikke strafdossier over zijn cliënt in de Hells Angelszaak treft advocaat Nico Meijering zijn eigen naam aan. In de pagina's daarna wordt hij ook veelvuldig genoemd. De informatie is afkomstig van getapte telefoongesprekken. Om verdere escalatie te voorkomen 'moet het OM tot bezinning komen.' Hij heeft aangifte gedaan wegens schending van het telefoongeheim. Volgens Meijering en de andere advocaten in het proces heeft het OM het recht op vervolging verspeeld.¹

Foto: Joost van den Broek/HH

.....
Lucien Wopereis
 redacteur Orde

Hij weet het vrijwel zeker: justitie is eenvoudigweg vergeten om de pagina's van het zogeheten 'loopverbaal' (het relaas waarmee het dossier wordt ingeluid) te schonen van zijn naam. Of erger nog: het is arrogantie. Want het wissen van geheimhoudersgesprekken, dat doen ze bij justitie niet of veel te weinig. 'Dat is de attitude: laten we die gesprekken behouden, je weet nooit of het nog een keer van pas komt en laat ze ons maar eens betrappen.'

Meijering ontdekte voor de tweede keer in korte tijd dat door hem gevoerde telefoongesprekken met een cliënt in het dossier in de Acroniemzaak (de zaak tegen de Hells Angels) terecht waren gekomen. De eerste keer, in

.....
¹ Bij het ter perse gaan van dit nummer was nog niet duidelijk hoe de rechtbank oordeelt over de niet-gewiste geheimhoudersgesprekken in het dossier.

het begin van dit jaar, bood de zaakofficier in een rondschrijven zijn excuses aan. De tweede keer was in augustus: een veel groter aantal gesprekken. Bovendien waren ze in bewijsconstructievorm neergelegd in een relaasverbaal. Opnieuw excuses, maar de rechtbank vond op verzoek van Meijering nader onderzoek noodzakelijk. Er blijkt niet uit het dossier dat de geheimhoudersgesprekken zijn voorgelegd aan de officier of de rechter-commissaris. Er is ook geen bevel tot vernietiging gegeven, of procesverbaal opgemaakt van de vernietiging.

Volgens de advocaat is er sprake van een patroon: het Openbaar Ministerie speelt het spel niet volgens de regels. 'De regels over getapte gesprekken zijn duidelijk. Is het een geheimhoudersgesprek en de advocaat is zelf geen verdachte, dan moet het gesprek worden vernietigd. Maar wat blijkt? Het Openbaar Ministerie hanteert categorieën geheimhoudersgesprekken, waarbij dan alleen zogeheten "intrinsieke geheimhoudersgesprekken" onder de geheimhoudingsplicht zouden vallen. Daar wordt in de wet helemaal niet over gerept.'

Integriteitskaart trekken

Zo gaat het Openbaar Ministerie op de stoel van de wetgever zitten. En als een advocaat de werkwijze ter discussie stelt, dan wordt de 'integriteitskaart' getrokken. Rechters zijn daar gevoelig voor, zo is zijn ervaring.

Het strafrecht mag niet verder verwilderen, zegt Me-

De meest elegante oplossing is het scheiden van de kasboeken en de vertrouwelijke klantdossiers. Zo blijven dubieuze betalingen buiten de geheimhoudingsplicht – waar ze ook niet horen. Hoofdreactioneel commentaar over de notarissen die een rol zouden hebben gespeeld bij witwassen na vastgoedtransacties, *Het Financieele Dagblad*, 3 december

Veel rechterlijke colleges, maar ook advocaten, hanteren een eigen mandarijntaal. (...) Juristen zouden het taalgebruik van burgers moeten overnemen, en niet andersom. Faculteitshoogleraar Europees privaatrecht Ewoud Hondius van de Universiteit Utrecht, *Staatscourant*, 28 november

De dag erna kwam er al een initiatiefvoorstel uit de Tweede Kamer. Dat is gevaarlijk! Je moet toch eerst analyseren of het klopt wat is gezegd? Nico Schipper, scheidend president van het Amsterdamse gerechtshof over de gevolgen van de uitzending van *Zembla* over taakstraffen, *Het Parool*, 1 december

Als officier moet je gaan-deweg het onderzoek allerlei beslissingen nemen. Het is moeilijk werk en een grote verantwoordelijkheid. Ik heb groot respect gekregen voor mensen die dat werk doen. Advocaat Hendrik Jan Biermond blikt terug op zijn tijd bij het Openbaar Ministerie, *De Pers*, 11 december

ijering. Verwijten dat advocaten medeverantwoordelijk zijn voor polarisatie in de rechtszaal, werpt hij van zich. 'Het Openbaar Ministerie wordt bevolkt door overheidsdienaren. De advocatuur heeft een heel andere positie: wij moeten de macht van die overheidsdienaren juist con-

troleren. Daarvoor moeten we ons soms aanvallend opstellen.'

Mocht het Openbaar Ministerie niet bereid zijn tot een grondige mentaliteitsverandering, dan gaat het vroeg of laat een keer mis: 'Verdachten accepteren alléén straf als de overheid zich aan

de wet houdt. De afgelopen jaren heb ik steeds meer verbijsterde cliënten die zich afvragen of dit allemaal zo maar kan. Ze voelen zich genaaid. De overheid mag niet afzakken naar het niveau van de criminaliteit die ze zegt te bestrijden. Dat is spelen met vuur.'

Hij steekt ook een hand in eigen boezem: 'De advocatuur is te naïef geweest. We hebben er veel te veel op vertrouwd dat de geldende regels over vernietiging wel zouden worden nageleefd door het openbaar ministerie. Dat blijkt niet het geval.'

Buitenland

Rechtsstaat Polen onder druk

Begin september kwam het bestuur van de CCBE, de koepel van Europese ordes die is gevestigd in Brussel, met een serie aanbevelingen voor disciplinaire procedures binnen de ordes die de meeste aangesloten leden bevreedde. Ieder een voldeed toch al in meer of misschien iets mindere mate aan de vrij algemeen geformuleerde regels waarmee de CCBE vrij plotseling kwam?

.....
Zeger Luyendijk
 journalist

De formalisering van een aantal uitgangspunten bij de disciplinaire aanpak van advocaten bleek vooral te zijn ingegeven door Polen. De CCBE voert daar al enige tijd strijd over maatregelen en voorstellen van de recent weggestemde regering van de gebroeders Kaczynski, om de 'judiciary' te onderwerpen

aan het gezag van de staat. De CCBE stuurde een commissie om de maatregelen te onderzoeken, en dit resulteerde in een aanklacht van 96 pagina's tegen de regering-Kaczynski en een reeks van aanbevelingen aan de nieuwe Poolse regering om de voorstellen te herzien.

Tarievenstelsel

De oude regering heeft er de afgelopen jaren wetten geconstrueerd, en voor een deel ook doen aannemen, waarmee de minister van Justitie onder meer naar eigen dunk rechters kan verplaatsen of vervolgen en bij elke rechtbank een voorzitter kan aanwijzen. Het Grondwettelijk Hof zou verplicht worden zaken te behandelen in volgorde van binnenkomst en ten minste 11 van de 15 rechters van dit hof moesten zich met alle te behandelen zaken bemoeien.

Advocaten worden gebonden aan een vergunningstelsel gekoppeld aan een tarievenstelsel. Op het laagste niveau mag vrijwel iedereen met een rechtentitel zich advocaat of adviseur noemen, maar met een maximum aan vergoedingen voor alle

werkzaamheden. De laagste categorie krijgt geen toegang tot rechtbanken, dat wordt voorbehouden aan twee hogere categorieën, die ook hogere vergoedingen mogen vragen. Vergunningen in de hogere categorieën worden uitsluitend afgegeven door een commissie die volledig onder controle staat van de minister van Justitie. De kandidaten moeten voldoen aan een waslijst van eisen (waaronder minstens 50 zaken voor een rechter hebben afgehandeld). Advocaten zouden ook gedwongen worden jaarlijks aan rechtbanken een lijst van cliënten af te geven en te melden welke vergoedingen daarbij werden geïnd. Voor disciplinaire zaken tegen advocaten is een speciale rechtbank voorzien. De Poolse orde zou het recht om de eigen leden disciplinair aan te pakken, worden ontnomen; de Orde zou onder direct toezicht van het ministerie komen.

'Macht misbruikt'

De regering motiveerde de maatregelen onder meer door te stellen dat verplaatsing of schorsing van een rechter het 'voorgeschreven sociale

gedrag' zou bevorderen. Andere maatregelen, zoals het aanstellen van rechters door uitsluitend het ministerie van Justitie, zouden zorgen voor een 'beter management'. Maar de Poolse president zei in 2006 in een gesprek met pleiters: 'Rechters hebben meer macht in dit land dan politici, ze zijn machtiger zelfs dan iemand met veel bezit. Dit brengt een speciale verantwoordelijkheid mee die nogal eens misbruikt wordt'. De zelfregulering van advocaten noemde de president 'slecht, een publieke anomalie'. De tarieven die advocaten rekenden bleven erdoor kunstmatig hoog, de toegang tot het recht beperkt en dat zou ingrijpen wet-

Vooralsnog is onduidelijk of Warschau de voorstellen en maatregelen van de vorige regering terug zal draaien. De CCBE gaat er vanuit dat de nieuwe regering meer oog zal hebben voor de rechten van de advocatuur dan de vorige.

College van Afgevaardigden 26 november 2007

'Straks komen de *Privé* en de *Telegraaf* ook nog'

De bijna negentig afgevaardigden in de Jaarbeurs bekijken voor de vergadering welgemeed de agenda: beleidsplan en begroting 2008, en dan nog wat mededelingen over openbaarheid, Law Firm School en Cohen-advocaten. Dat gaat vast niet lang duren...

.....
Jan Pieter Nepveu
journalist
.....

Maar de mededelingen waarmee landelijk deken Willem Bekkers de bijeenkomst opent, blijken een opmaat tot langdurige gedachtewisselingen. De eerste betreft het verzoek van hoofdredacteur Michiel van Kleef van *Mr., magazine voor juristen*, om toegang tot de vergaderingen. Volgens het huishoudelijk reglement kunnen derden toegang krijgen op uitnodiging van de Algemene Raad (AR). Bekkers zou Van Kleef toegang willen verlenen want 'de Nederlandse balie heeft niets te verbergen'.

Maar de meningen lopen uiteen. De Rotterdamse en Dordtse fracties hebben voor de vergadering al aangegeven geen voorstander te zijn. De fractie Den Haag vraagt bij monde van deken L. Bruins wat de meerwaarde is van andere media naast het *Advocatenblad*. 'We vinden het ook van belang in openheid te kunnen praten, zonder dat dat op eens in één of ander blad tevoorschijn komt.' Daar sluit de fractie Den Bosch zich

bij aan: 'Straks komen *Privé*-hoofdredacteur Santegoeds of mevrouw Nanninga van de *Telegraaf* ook nog. Daar zitten we al helemaal niet op te wachten.'

Maar H. Rouw (Breda, Middelburg) vindt dat de collegevergaderingen in principe openbaar moeten zijn. 'En daarom is ook de heer Van Kleef welkom.' Volgens H. Offermans (Roermond, Maastricht) kan eventueel, 'wanneer de landelijk deken dat geboden acht', achter gesloten deuren worden vergaderd. Uiteindelijk toont een krappe meerderheid zich voorstander van het toelaten van de pers, met dien verstande dat de aanvragen per keer bekeken worden. Van Kleef wordt uitgenodigd voor de volgende vergadering.

On top off wel

Ook de mededeling dat veertien internationaal opererende advocatenkantoren een eigen beroepsopleiding beginnen, The Law Firm School, brengt de tongen in beweging. De veertien willen met de Universiteit Utrecht en de Radboud Universiteit Nijmegen de opleiding van hun stagiairs op internationaal niveau brengen. (Zie ook voorin dit nummer, *red.*)

De grootste zorg van de afgevaardigden geldt de samenhang in de balie. De cohesie dreigt te verdwijnen. 'Den Haag heeft daar ervaring mee,' zegt Bruins. 'We hebben de Brauwerij en zien dat het moeite kost die mensen erbij te houden.'

Bruins is tegen 'een topopleiding' voor een beperkte groep stagiairs. Die zal de

huidige beroepsopleiding namelijk uithollen. Maar een *on top off*-opleiding stuit op geen enkel bezwaar. Kantoren die hun stagiairs naast de beroepsopleiding een extra opleiding willen aanbieden, moeten vooral hun gang gaan. Bruins: *On top off* is iedereen vrij alles te doen om de internationale standaard te handhaven.' Hiermee verwoordt Bruins zo'n beetje de algemene stemming.

Cohen-advocaten zitten erin

Een volgende mededeling betreft het mee-appelleren door de Orde in de zogenaamde AKZO-zaak. Het Gerecht van Eerste Aanleg in Luxemburg heeft in deze zaak geoordeeld dat een advocaat in dienstbetrekking (Cohen-advocaat) geen verschoningsrecht toekomt bij onderzoek door de Europese Commissie (zie *Advocatenblad* 2007-14, van 12 oktober jl.). De AR wil mee-appelleren. De fracties Breda en Middelburg vinden dat Cohen-advocaten geen advocaten zijn en willen van het hele verschijnsel afscheid nemen. Ze zijn dus tegen mee-appelleren.

J. Hertoghs (Breda) denkt dat de AKZO-zaak de fundamentele raakt van de Orde als beroepsorganisatie. 'De Europese rechter zegt in glasheldere taal dat Cohen-advocaten niet voldoen aan de kernwaarde van onafhankelijkheid. We zullen moeten debatteren over de vraag wat de gevolgen zijn.'

Bekkers lijkt dat een te rechte discussie, maar zij moet niet nu worden gevoerd. 'Nu zitten de advocaten in dienstbetrekking in ons systeem en

dus zullen wij mee-appelleren in de AKZO-zaak.'

€ 35 meer

Om kwart voor vier begint de bespreking van het beleidsplan en de begroting 2008. De financiële bijdrage gaat na jaren van verlaging volgend jaar met € 35 omhoog. Afgevaardigden leggen al gauw een link met de kosten van de recente reorganisatie op het Landelijk Bureau. Bekkers vindt het 'buitengewoon teleurstellend' dat de ambitieuze plannen zijn samengevallen met de contributieverhoging maar ziet geen causaal verband. 'Sterker nog, wij denken dat de vruchten van de reorganisatie zich op termijn zullen vertalen in minder kosten en efficiënter beleid.'

De afgevaardigden gaan na anderhalf uur akkoord met het beleidsplan en de begroting 2008, inclusief de hogere financiële bijdrage. Bekkers: 'Ik kan u verzekeren dat de Algemene Raad dit ziet als een opsteker. We zullen u niet teleurstellen.'

Tegen zevenen zijn er tien tot twintig stoelen vrijgekomen. De gebleven afgevaardigden zijn gaar, de rondvraag komt als een verlossing. Bekkers zegt dat Den Bosch de locatie wordt van het jaarcongres 2008, en niet Assen zoals de afgevaardigden in juni per motie hebben geëist. Hierover is volgens hem goed overleg gevoerd met de deken uit Assen. 'In 2009 zien we wel weer,' aldus Bekkers. De AR wil het jaarcongres het liefst steeds in Den Haag houden, zo bleek aan het slot van de vergadering.

Advocaat scoort niet best bij Nationale ombudsman

De advocaat is niet de beste rechtsbijstandverlener voor de burger die een klacht indient bij de Nationale ombudsman. De burger die zijn klacht gegrond wil zien, boekt door inschakeling van een advocaat maar iets meer succes dan wanneer hij zich niet juridisch laat bijstaan.

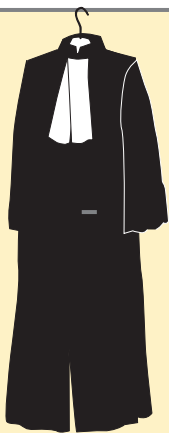
.....
Lex van Almelo
journalist
.....

Dat blijkt uit onderzoek van WODC-directeur Frans Leeuw en zijn medewerkers Sunil Choenni en Jan van Dijk. In de jubileumbundel *Werken aan behoorlijkheid*¹ hebben de drie de resultaten gepubliceerd van hun onderzoek in de klachtendatabank van de Nationale ombudsman. Daaruit blijkt dat advocaten qua effectiviteit de middenmoot niet ontstijgen. De Nationale ombudsman reageert op een klacht met een interventie of met een officieel rapport. Bij zowel de interventies als de rapporten zijn sociaal raadslieden en verenigingen in 97% van de

zaken deels of geheel succesvol en in 87% van de zaken geheel succesvol. Actiegroepen scoren nauwelijks slechter (95% respectievelijk 82%). Advocaten blijken in 94% van de zaken deels of geheel succesvol respectievelijk in 80% van de zaken geheel succesvol. Dat is nauwelijks beter dan particulieren die het helemaal zelf doen (91/79), maar wel een stuk beter dan juridische klachtenbureaus (85/65) en vakbonden (83/55). De Bureaus Rechtshulp en de Juridische Loketten komen uit op percentages van 92 respectievelijk 74. De onderzoekers hebben ook gekeken naar het succes bij rapporten alleen, waarbij het de klager dus niet om een interventie te doen was maar om een principiële uitspraak over de klacht. Ook dan eindigt de advocaat in de middenmoot:

in 82% van de zaken waarin de advocaat de klager bijstaat, verklaart de ombudsman de klacht deels of geheel gegrond en in 43% van de zaken geheel gegrond. De verenigingen en stichtingen – bijvoorbeeld VluchtelingenWerk – scoren hier het best (86/54). De Bureaus Rechtshulp en de Juridische Loketten halen percentages van 79 respectievelijk 50 en de sociaal raadslieden 84 en 47. De trefkans zonder bijstand is hier kleiner (73/38), maar nog altijd beter dan bij inschakeling van een juridisch klachtenbureau (74/18). ‘Of het beter is geen advocaat te nemen, kan niet gezegd worden,’ zegt Jan van Dijk. Zonder nader onderzoek kan hij evenmin een verklaring geven voor de verschillen.

1 A.F.M. Brenninkmeijer e.a.: *Werken aan behoorlijkheid*. Boom Juridische uitgevers, Den Haag 2007. ISBN 978 90 5454 920 8. € 45.

Vervolgde advocaten

.....
Stichting Advocaten voor Advocaten

Advocaat vervolgd vanwege verdediging slachtoffer verkrachting

Abdul Rahman al-Lahem is advocaat in Saudi-Arabië. Hij loopt de kans te worden geroyeerd omdat hij een meisje bijstond dat slachtoffer werd van een groepsverkrachting. Al-Lahem trad op voor een negentienjarige meisje, bekend als het meisje van Al-Qatif, dat in november 2006 tot 90 zweepslagen werd veroordeeld omdat zij – op het moment dat zij door zeven mannen onder bedreiging

van een mes werd ontvoerd – in gezelschap was van een man die geen familie van haar was. Deze man werd eveneens ontvoerd, maar later weer vrijgelaten. Het meisje werd echter 14 keer door de groep mannen verkracht. Volgens Al-Lahem was de veroordeling van zijn cliënte in strijd met islamitisch recht en internationale verdragen: ‘The judicial bodies should have dealt with this girl as the victim rather than the culprit’. In hoger beroep

werd de straf van het meisje echter niet verminderd, maar vermeerderd tot 200 zweepslagen. Ook werd ze veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf. Naar verluidt zouden de rechters het meisje hebben willen straffen omdat zij zou hebben geprobeerd de rechterlijke macht via de media te beïnvloeden. Al-Lahem leverde openlijk kritiek op deze beslissing in hoger beroep en kondigde aan dat zijn cliënte opnieuw in beroep zou gaan. Ook stelde hij in de verdediging van het meisje te zijn belemmerd. Op 5 december moest hij vanwege zijn openlijke kritiek op de rechterlijke macht voor een disciplinaire commissie verschijnen. Al-Lahem hangt een schorsing of royement boven het hoofd. Naar verluidt zou hij tevens de behandeling van de zaak hebben moeten neerleggen. De Stichting Advocaten voor Advocaten heeft redenen om

aan te nemen dat Al-Lahem alleen wordt vervolgd omdat hij zijn werk deed. De Nederlandse regering heeft de Saudische ambassadeur ontboden en erop aangedrongen dat de tuchtprocedure wordt gestaakt. Volgens Amnesty International wordt de commissie die beslist over de schorsing of het royement van Al-Lahem gecontroleerd door de minister van Binnenlandse Zaken. Deze zaak zou opnieuw illustreren dat de rechterlijke macht in Saudi-Arabië niet onafhankelijk is. Beide organisaties roepen u op voor Al-Lahem in actie te komen.

- Als u wilt meedoen aan de schrijffactie voor Abdul Rahman al-Lahem kunt u contact opnemen met Judith Lichtenberg via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl voor een voorbeeldbrief. Voor algemene informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u hetzelfde doen of bezoek de website www.advocatenvooradvocaten.nl. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

agenda

KLASSIEKE RECHTBANK-FILMS IN AMSTERDAM

De rechtbankklassieker *12 Angry Men* van Sidney Lumet wordt vanaf 17 januari in de serie 'See you in Court!' opnieuw uitgebracht en vertoond in diverse filmmusea. De film speelt zich af in een kleine ruimte, de spanning tussen twaalf tot elkaar veroordeelde juryleden wordt opgevoerd tot het verlossende einde. De acteurs – onder wie Henry Fonda, Lee J. Cobb en Jack Warden – praten op het scherp van de snede. 'See you in court!' - Klassieke rechtbankfilms van **17 januari t/m 27 februari 2008** in het Filmmuseum (Amsterdam). De Klassiekerlezing: *12 Angry Men* + lezing door filmhistoricus Bram Relouw vindt plaats op **19 februari 2008** van 19.30-21.30 uur in het Filmmuseum Amsterdam.

Still uit de rechtbankklassieker *12 Angry Men* van Sidney Lumet

RECHTSSTAAT MAKEN VAN CHINA

Het Center for International Legal Cooperation (CILC) organiseert **vrijdag 25 januari 2008** het seminar 'The Impact of Rule of Law Assistance on the Legal Reform Process in China'. Benjamin van Rooy, expert Chinees recht aan de Rijksuniversiteit Leiden, zal de veranderingen in de Chinese wetgeving en de rechterlijke macht in de laatste decennia behandelen. Job van den Berg van de Nederlandse ambassade in Beijing, specialist in good governance, on-

derzoekt hoe internationale partijen in China hun inspanningen hebben gecoördineerd op het gebied van juridische en gerechtelijke hervormingen. Het seminar vindt plaats aan de Universiteit van Leiden, Steenschuur 25 van 16.30 tot 18.30 uur. Toegang gratis; meer informatie en aanmelding: www.cilc.nl.

DESKUNDIGENRAPPORTAGE PRO JUSTITIA

Bij rapporteren pro justitia doen zich dikwijls problemen voor. Soms denken opdrachtgever en rapporteur in verschillende termen en het is vaak een probleem om de geschikte deskundige te vinden. Rapportages met onzorgvuldige vraagstelling of van de verkeerde deskundige leiden gemakkelijk tot foutieve beslissingen. Sedert drama's als de Schiedammer Parkmoord en Lucia de B. is het gezag van de deskundigenrapportage in het geding. Daarom is er gewerkt aan nieuwe eisen voor de kwaliteit van de deskundige en zijn rapportages. Medilex organiseert op **donderdag 31 januari 2008** 'Deskundigenrapportage pro justitia – hoe het nu gaat en hoe het vaak beter kan'; Congrescentrum Antropia, Driebergen. Voor meer informatie zie www.medilex.nl.

BESTUURSWISSEL JONGE BALIE UTRECHT

Op **30 november 2007** is tijdens de algemene ledenvergadering van de Vereniging De Jonge Balie Utrecht een nieuw bestuur benoemd. Het bestuur voor het jaar 2007/2008 is als volgt samengesteld: mr. A.W. (Anne) Haverkort (voorzitster); mr. R.G. (Rudi) Wakelkamp (vice-voorzitter); mr. R. (Rebecca) de Vries (secretaris); mr. E.J.C. (Eric) van der Ploeg (penningmeester); mr. S.E. (Sigfrid) van den Berg (algemeen lid lezingen); mr. G. (Gerdien) Mulder (algemeen lid pleitoefeningen).

brieven

Ieder zijn zin

Naar aanleiding van de opmerking uit een interview met mij dat ik geen zin had om op een klein advocatenkantoor in de Achterhoek te gaan werken (*Advocatenblad* 2007-16, 'Advocate in spe wil waarde alle bewijzen doorrekenen'), wijst mr. E.J. Moll, advocaat te Doetinchem, mij erop dat 89% van de Nederlandse advocatenkantoren klein is (1 tot 10 advocaten) en 41% van de advocaten in de provincie werkt (*Advocatenblad* 2007-17, Brieven). Dat is een mooi stukje beschrijvende statistiek. Dan weten we meteen dat 11% van de kantoren meer dan 10 advocaten telt en 59% van de advocaten in de Randstad werkt. Hoewel ik van getallen houd, zou ik mijn keuze voor een kantoor nooit laten beïnvloeden door percentages, maar uitsluitend door mijn eigen gevoel. Dat laatste heeft mij geleid naar een leuk en klein kantoor in de Randstad. Gelukkig voor mr. Moll scoor ik daarmee ook procentueel gezien goed en verantwoord: dit kantoor kan zich verheugen in het gezelschap van 89% andere kleine kantoren en ik werk, net als 59% van mijn collega-advocaten, lekker in de Randstad. Ik kom echter graag eens langs voor een kopje thee bij een eveneens klein kantoor in de provincie.

Céline van Asperen de Boer

Herstel: tegenstrijdig belang

In het artikel 'Tegenstrijdig belang in kapitaalvennootschappen' van Michaël Knippenberg (*Advocatenblad* 2007-17, 30 november jl., p. 726-730) zijn op p. 727 enkele drukfouten geslopen die de desbetreffende passage, over de plicht van het bestuur om de algemene vergadering te informeren, bijna onleesbaar maken. De passage had moeten luiden: 'Deze verplichting tot informeren bestaat naar mijn mening ongeacht of het bestuur volgens de statuten bevoegd is de vennootschap bij een tegenstrijdig belang te vertegenwoordigen. Wordt dat uitgangspunt aanvaard, dan lijkt bij vennootschappen met één aandeelhouder/bestuurder een statutaire regeling die bepaalt dat het bestuur bij tegenstrijdig belang toch bevoegd is, effectief. Bij andere vennootschappen met een dergelijke statutaire regeling zal niettemin de algemene vergadering in ieder geval (tijdig) over het tegenstrijdig belang moeten worden geïnformeerd.'

Ordeberichten

Daan de Snoo naar NMI

Daan de Snoo, voormalig hoofd communicatie/rechtspraktijk bij het bureau van de Orde, is per 1 december werkzaam als directeur van het Nederlands Mediation Instituut. De Snoo is de opvolger van R. Kootker, die sinds 1 mei interimdirecteur was. De Snoo was binnen het bureau onder andere verantwoordelijk voor de ontwikkeling van diverse kwaliteits- en serviceprogramma's. Ook was hij medeverantwoordelijk voor de Klachten- en geschillenregeling, waarbij thans 3760 advocaten zijn aangesloten.

Stagiaresalarissen per 1 januari 2008

De Algemene Raad heeft ingestemd met de jaarlijkse indexering van stagiaresalarissen, conform de Modelrichtlijn Arbeidsvoorwaarden Stagiaires. Voor de bepaling van het te hanteren indexeringspercentage wordt uitgegaan van de reeks alle huishoudens, afgeleid, met peildatum oktober. Vergelijking van de cijfers van oktober 2006 en 2007 geeft een stijging te zien van 1,5% (er is geen rekening gehouden met het effect van veranderingen in de tarieven van de kostprijsverhogende, indirecte belastingen en de consumptiegebonden belastingen). Op basis van deze stijging bedragen de in de modelrichtlijn opgenomen stagiaresalarissen per 1 januari 2008:

- voor een eerstejaars: € 2.000
- voor een tweedejaars: € 2.279
- voor een derdejaars: € 2.532

Toetsen Beroepsopleiding 11 januari 2008

Najaarscyclus 2007 (& inhalers):
10.30 - 12.30 uur: Strafprocesrecht
13.30 - 14.30 uur: Jaarrekening-lezen
15.00 - 16.00 uur: Gedragsrecht
16.30 - 17.30 uur: inhalers Belastingrecht

Alle toetsen worden afgenomen op basis van de meest recente wetteksten.

Stagiaires die in september 2007 met de Beroepsopleiding zijn begonnen, hoeven zich niet op te geven. Inhalers/herkansers (stagiaires die vóór september 2007 met de Beroepsopleiding zijn begonnen) dienen zich zo spoedig mogelijk schriftelijk aan te melden bij de Nederlandse Orde van Advocaten, t.a.v. mevrouw C. van Rijn, faxnummer 070-335 35 34, e-mail: c.vanrijn@advocatenorde.nl. U ontvangt t.z.t. een schriftelijke bevestiging van inschrijving.

Wilt u bij inschrijving duidelijk het volgende vermelden:

- naam, voorletter(s) en geslacht;
- het adres waar de bevestiging naartoe gezonden moet worden;
- uw cursuscode.

Het examengeld voor het inhalen/herkansers van toetsen is door de Algemene Raad vastgesteld op € 75 per toets. Ná de toetsdag ontvangt u een acceptgiro waarmee u het examengeld kunt overmaken.

Toetslocatie: de Vechtse Banen in Utrecht.

Meer informatie: afdeling Opleiding, 070-335 35 55, tussen 09.00-12.00 uur.

(Secretariaat Examencommissie)

Actualiteiten

Van de deken

Willem Bekkers

Op Orde?

De Nederlandse Balie hecht aan een systeem waarin advocaten naast hun gewone praktijk de Orde besturen. Advocaten-vrijwilligers zijn echter niet per definitie ook goede bestuurders. In Engeland constateerden maatschappij en regering dat de balie de zaken onvoldoende op orde had om voortzetting van het systeem van zelfregulering en zelfreiniging te rechtvaardigen. Er werd niet tijdig en onvoldoende serieus ingegaan op klachten van het publiek en bij advocatenkantoren werd 'weak management' opgemerkt.

Maar waarom zou de Nederlandse Orde reorganiseren? Het juridisch systeem in Engeland is niet te vergelijken met dat van Nederland. Bovendien, een reorganisatie die niet is ingegeven door de enkele noodzaak om te bezuinigen, roept soms weerstand op.

De reorganisatie van het Bureau van de Orde en de nieuwe werkwijze van de Algemene Raad werden mede ingegeven door nationale en internationale ontwikkelingen in de advocatuur. Daarbij was sprake van voortschrijdend inzicht. Inmiddels is de nieuwe situatie een feit. Het lijkt me een goed moment om de nieuwe werkwijze hier nog een keer uiteen te zetten.

Voorheen werd het beleid voorbereid door één of twee stafmedewerkers op het bureau, in nauwe samenwerking met een lid van de Algemene Raad. Waren die eruit, dan werden de voorstellen af- of goedgekeurd door Algemene Raad en, in het laatste geval, voorgelegd aan het College van Afgevaardigden.

De werkwijze heeft het nadeel dat beleidsvraagstukken betrekkelijk geïsoleerd worden benaderd. Geïsoleerd in die zin dat de verdere implicaties van een probleem soms niet in ogenschouw worden genomen, en geïsoleerd in de kring van direct betrokken personen.

In de nieuwe werkwijze zijn de schuttingen gesloopt. De Algemene Raad heeft voor de komende periode vijf hoofdonderwerpen vastgesteld, die telkens door meerdere leden van de Algemene Raad en meerdere beleidsmedewerkers worden beheerd. Het gaat om vakbekwaamheid waaronder herziening van de Beroepsopleiding, toegang tot het recht, toezicht (handhaving) en klachten- en geschillenregeling, en informatievoorziening/communicatie.

Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de luiken ook op andere manieren worden opgezet. Daarbij zullen we gebruik blijven maken van de in de balie duidelijk aanwezige expertise. We zullen ook het land ingaan om de balie te raadplegen. Daarnaast zullen de binnenkort te installeren Raad van Advies en waar nodig andere externe deskundigen in het stadium van de beleidsvoorbereiding worden uitgenodigd om mee te denken.

Juist de projectmatige aanpak maakt een bredere oriëntatie mogelijk. De afdelingen beleid en uitvoering van het bureau werken daarbij nauw samen.

De bedoeling van dit alles? Beter doordacht beleid en bestuur. Meer draagvlak. Strakkere uitvoering. Daar vraagt niet alleen de samenleving om, maar ook de balie zelf. In 2008 zal blijken of het werkt. Ik wens u een mooie kersttijd en een goed Nieuwjaar.

Reageren: vandedeken@advocatenorde.nl

Nieuw!

Rechtspraak Insolventierecht

Rechtspraak Insolventierecht is dé nieuwe jurisprudentiebron voor de Insolventierechtsspecialist. In elke aflevering vindt u een hoogwaardige selectie van uitspraken op de verschillende deeltherreinen van het insolventierecht. De uitspraken zijn afkomstig van de Hoge Raad, Gerechtshoven, Rechtbanken en het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

Alle uitspraken worden voorzien van extra's die de praktische bruikbaarheid voor u aanzienlijk vergroten. Zo treft u bij iedere uitspraak aan:

- Heldere formulering van de centrale rechtsvraag
- Samenvatting van de feiten
- Samenvatting van de rechtsoverwegingen
- 'Zie ook': verwijzingen naar soortgelijke uitspraken en literatuur
- 'Zie anders': verwijzingen naar vergelijkbare casussen met een andere uitkomst
- 'Wenk': korte praktische tip voor de lezer.

Deskundige redactie

De redactie van Rechtspraak Insolventierecht bestaat uit mr. drs. J.L.M. Groenewegen, advocaat te Utrecht (CMS Derks Star Busmann) en mr. A.C. Schroten, rechter in de Rechtbank Utrecht.

Profiteer nu van het introductieaanbod!

Rechtspraak Insolventierecht verschijnt zowel als tijdschrift als online. Ook kunt u kiezen voor een aantrekkelijk combinatieabonnement. Ga naar onze shop voor alle abonnementsmogelijkheden en profiteer van het introductieaanbod: wanneer u nu een abonnement neemt, krijgt u de eerste twee afleveringen (online: twee maanden) van Rechtspraak Insolventierecht gratis!

Ga naar www.kluwer.nl/shop voor uw abonnement

colofon

87e jaargang –
21 december 2007 – nr. 18
Verschijnt elke drie weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie
mr. K.A. Boshouwers
mr. B.J. Th. Bouma
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. M.R. Maathuis
mr. W.J.B. van Nielen
mr. C.C. Oberman
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Redactionele bijdragen
t.a.v. L. Hesselink
Reed Business bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226

fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Fondsuitgever
drs. Nanne Castelijns

Eindredactie
Linus Hesselink

Bureauredactie
Charlotte Helmer

Vormgeving
Dimdim, Dmitry de Bruin

Illustratie
Floris Tilanus

Correctie
Sandra Braakmann

Druk
Drukkerij Groen bv, Leiden

**Digitaal archief
Advocatenblad**
www.advocatenorde.nl, voor
houders van het (gratis) BAlienet-
certificaat

Orde van de dag
Gratis abonneren op de wekelijkse
nieuwsbrief voor advocaten? Stuur
een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp
Inschrijven Orde van de dag.

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl

ISSN 0165-1331

Advertenties
Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH Alphen
a/d Rijn
tel. 0172-234460,
fax 0172-233017
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag.
Inzendtermijn:
afl. 1: 28 december 2007
afl. 2: 18 januari 2008

Abonnementen
Alle advocaten, leden van
de Nederlandse Orde van
Advocaten, ontvangen het blad
gratis. Voor adreswijzigingen kun-
nen zij terecht bij de Nederlandse
Orde van Advocaten, Postbus 30851,
2500 GW Den Haag,
tel. 070-3353535,
fax 070-3353531.

Niet-leden betalen
€ 191 per jaarabonnement (incl.
BTW en verzendkosten) en voor
de jaarband € 15. Studenten 50%
korting.

Abonnementen kunnen op elk
gewenst tijdstip ingaan. Opgave via
www.reedbusiness.nl of bij onze
Klantenservice. Abonnementen
lopen automatisch door, tenzij
uiterlijk 30 dagen voor de ver-
valdatum bij onze Klantenservice
wordt opgezegd. Dit kan schriftel-
ijk, telefonisch of per e-mail. Ook
voor informatie over uw lopende
abonnement kunt u contact opne-
men met onze Klantenservice.

Klantenservice
Postbus 808, 7000 AV
Doetinchem
Telefoon: 0314-358358
(op werkdagen tussen
8.30 en 17.00 uur).
Fax: 0314-349048
e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl

Reed Business bv legt ge-
gevens vast voor de uitvoering van
de (abonnements)overeenkomst.
Deze gegevens kunnen worden
gebruikt om u te informeren over

voor u relevante producten en
diensten van Reed Business bv,
haar groepsmaatschappijen en
zorgvuldig geselecteerde derden.
Uw e-mailadres wordt alleen
gebruikt om u te informeren over
gelijkssoortige producten en dien-
sten van Reed Business bv en haar
groepsmaatschappijen.
Als u geen prijs stelt op deze
informatie, per post of via e-mail,
dan kunt u dit schriftelijk doorge-
ven aan: Reed Business bv, t.a.v.
Adresregistratie, Postbus 808, 7000
AV Doetinchem.

Nederlands
uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

(advertenties)

www.fdr.nl

Lid Federatie TMV - Lid Vereniging Insolventia - Beëdigd Makelaar/Taxateur & Register Veilinghouder - Register Expert

FDR & Associés B.V.
Postbus 71232, 1008 BE Amsterdam
T 020 6422687 F 020 6464764 E info@fdr.nl

wij het antwoord!

U de vraag,

Insolventie Experts

FDR & Associés

kroniek insolventie recht

2006

.....

Inhoud

Aandeelhoudersaansprakelijkheid
Afkoelingsperiode
Beroep op en van de rechter-
commissaris (artt. 67 en 69 Fw)
Bestuurdersaansprakelijkheid –
Boek 2 BW
Bestuurdersaansprakelijkheid –
Onrechtmatige daad
Boedelomvang
Curator
Internationale aspecten
-COMI
-Secundaire procedure
-Bevoegdheid
Processuele aspecten
(inclusief renvooi- en
verificatieprocedures)
Retentierecht
Surseance van betaling
Uitdelingslijst
Verrekening
Werknemers

.....

In dit nummer de kroniek met de meest belangwekkende uitspraken die in 2006 op het gebied van het insolventierecht zijn gepubliceerd.

.....
Alice Koop, Esther Oppedijk van Veen, Carin Schreuder, Ilan Spinath
.....

Aandeelhoudersaansprakelijkheid

Bij de beoordeling van de vraag of een moedermaatschappij aansprakelijk is jegens onbetaald gebleven schuldeisers van haar failliete dochter, stelt het Hof Arnhem² voorop dat daarvan enkel sprake kan zijn indien de schuldeisers van de dochter zijn benadeeld. Volgens het Hof is er sprake van benadeling in het geval de moedermaatschappij, terwijl zij wist dan wel behoorde te weten dat de dochtermaatschappij niet langer aan haar verplichtingen kon voldoen, naliet om (vanaf dat moment) in het belang van de schuldeisers van haar dochter maatregelen te nemen, zoals het (doen) waarschuwen van de schuldeisers of het doen aanvragen van surseance van betaling. De moedermaatschappij heeft zich in dit geval de belangen van de schuldeisers van haar dochter voldoende aangehouden door aanzienlijke bedragen aan haar dochter te lenen. Het Hof acht het daarbij mede relevant dat de moedermaatschappij deze bedragen heeft geleend zonder daartegenover zekerheden te eisen, wat ertoe heeft geleid dat de moedermaatschappij zelf veruit de grootste concurrente crediteur is geworden. Dat de dochter er uiteindelijk niet in is geslaagd om de moeilijke financiële

situatie door middel van de (tijdelijk bedoelde) steun van haar moedermaatschappij te overwinnen, komt niet voor rekening van de moedermaatschappij. Bovendien kan de moedermaatschappij niet worden verweten dat zij, toen de financiële situatie van haar dochter hopeloos bleek te zijn, niet nog meer gelden aan haar dochter heeft verstrekt. In dit geval kan de moedermaatschappij immers niet worden beschouwd als een moedermaatschappij die in feite via haar dochter mede haar eigen belangen diende. De moedermaatschappij was bovendien geen kredietverlener die met betrekking tot het al dan niet verlenen van verdere kredieten op grond van een contractuele verhouding een zorgplicht had in verband met (het in stand houden van) de financiële ruimte van haar dochter.

Afkoelingsperiode

Singulus legde conservatoir beslag tot afgifte ten laste van Memox aan wie surseance van betaling was verleend onder afkondiging van een afkoelingsperiode. Vanwege de afkoelingsperiode was gerechtelijke bewaring van de beslagen machines echter niet mogelijk. Kort daarna legde de Ontvanger op dezelfde machines bodembeslag. Door de werking van de afkoelingsperiode bevonden de machines zich nog op de bodem van Memox. Vervolgens weigerde de Ontvanger de machines aan Singulus af te geven. Het Hof³ overweegt dat met de invoering van de afkoelingsperiode is beoogd een instrument in het leven te roepen om de bewindvoerder of curator na de verlening van de (voorlopige) surseance van betaling of de faillietverklaring de tijd te geven zich een oordeel te

vormen over de vraag (i) welke goederen in de boedel vallen en (ii) welke goederen hij voor de boedel wil behouden. De afkoelingsperiode voorkomt dat de curator, bijvoorbeeld door afgifte van roerende zaken aan schuldeisers, de onderneming niet kan continueren. De artt. 63a en 241 Fw bevriezen dus tijdelijk de rechten van individuele schuldeisers, met het oog op het belang van de boedel en de continuïteit van de onderneming. Met die strekking strookt het volgens het Hof niet dat de Ontvanger door de werking van de afkoelingsperiode zich verhaalsmogelijkheden verschafte die hij anders niet zou hebben gehad, ten koste van de schuldeisers die door de afkoelingsperiode geen afgifte van de aan hen toebehorende of verpande bodemzaken kunnen bewerkstelligen. Volgens de annotator is het opmerkelijk dat er in deze zaak niet is gekozen voor anticipatie op de per 15 januari 2005 ingevoerde artt. 63c en 241c Fw.⁴

Beroep op en van de rechter-commissaris

(artt. 67 en 69 Fw)

In 2006 werd een aantal uitspraken gedaan rond het beroep op en van de rechter-commissaris. Een bestuurder van een failliet ging in hoger beroep tegen de beschikking van de rechter-commissaris, inhoudende dat hij geen inzage in de stukken van de curator kreeg. De rechtbank is van oordeel dat een bestuurder q.q. geen recht heeft op inzage in de niet-openbare stukken van de curator. Allereerst geldt dat alleen de failliet en diens crediteuren een eventueel recht

1 Alice Koop en Carin Schreuder zijn werkzaam bij Van Riet & Associees Advocaten te Utrecht. Ilan Spinath en Esther Oppedijk van Veen zijn werkzaam bij Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam.
2 Gerechtshof Arnhem 30 mei 2006, JOR 2006/230.

3 Gerechtshof Amsterdam 28 september 2006, JOR 2006/304, NJF 2007/47.

4 Annotatie W.J.M. van Andel bij Gerechtshof Amsterdam 28 september 2006, JOR 2006/304.

op inzage hebben. De bestuurder werd niet als schuldeiser aangemerkt. Verder geldt dat een individuele schuldeiser alleen een recht op inzage heeft om invloed uit te oefenen op het beheer van de boedel en niet om persoonlijke rechten tegenover de boedel geldend te maken (wat hier het geval was).⁵ Ten aanzien van het verstrekken van een uittreksel of afschrift van, dan wel het verlenen van inzage aan derden in het proces-verbaal van een faillissementsverhoor bepaalde de Hoge Raad als volgt. Op grond van de strekking van art. 66 Fw en de omstandigheid dat het verhoor niet in het openbaar plaatsvindt, kunnen derden in principe geen aanspraak maken op een uittreksel of afschrift van dan wel inzage in het proces-verbaal. Desalniettemin staat het de rechter-commissaris vrij om een dergelijk verzoek tot inzage of afgifte in te willigen, indien hij van oordeel is dat het belang van de boedel dit vergt, de derde daarbij voldoende belang heeft en de bescherming van reputatie of persoonlijke levenssfeer van anderen

zich daartegen niet verzet.⁶ De Hoge Raad oordeelde verder dat alle beslissingen die de rechter-commissaris neemt op grond van art. 66 Fw, beschikkingen zijn in de zin van art. 67 Fw, met uitzondering van de maatregelen die enkel dienen ter verzekering van de geregelde loop van het faillissementsverhoor. Het horen van getuigen door de rechter-commissaris op grond van art. 66 Fw dient ertoe de rechter-commissaris en de curator in staat te stellen om opheldering te verkrijgen ten aanzien van alle omstandigheden van het geval die het faillissement betreffen. Van een 'wederpartij' is geen sprake. Het recht van hoger beroep geldt alleen voor degene die partij is bij de beschikking. Gelet op de strekking van en de gevolgen verbonden aan het verhoor op de voet van art. 66 Fw vindt het verhoor niet plaats ter openbare terechtzitting. De rechter-commissaris kan derden al dan niet als toehoorders tot het verhoor toelaten.⁷

Bestuurders- aansprakelijkheid – Boek 2 BW

Art. 2:11 BW bepaalt dat de aansprakelijkheid van een rechtspersoon als bestuurder van een andere rechtspersoon tevens hoofdelijk rust op ieder die ten tijde van het ontstaan van de aansprakelijkheid van de rechtspersoon daarvan bestuurder is. Op grond van dit artikel dient de aansprakelijkheid van de rechtspersoon-bestuurder 'doorgeschakeld' te worden tot de eerste natuurlijke persoon-bestuurder.⁸

Het Hof Arnhem heeft zich gebogen over de vraag of ook doorgeschakeld kan worden naar de natuurlijke persoon-bestuurder van een rechtspersoon die aansprakelijk is als feitelijk beleidsbepaler in de zin van art. 2:248 lid 7 BW.⁹ Het Hof meent dat deze vraag niet is beantwoord door de Hoge Raad in zijn arrest van 28 april 2000, NJ 2000, 411. Daarin heeft de HR bepaald dat art. 2:11 BW niet van toepassing is op feitelijk leidinggevend van een rechtspersoon-bestuurder. Volgens het Hof Arnhem kan op grond van art. 2:11 BW ook doorgeschakeld worden naar een natuurlijk persoon-bestuurder van een feitelijk leidinggever in de zin van art. 2:248 lid 7 BW.¹⁰ In de literatuur wordt echter door gezaghebbende auteurs verdedigd dat de Hoge Raad wel degelijk in voornoemd arrest heeft geoordeeld dat art. 2:11 BW niet kan worden gebruikt om bestuurders van rechtspersonen-feitelijk beleidsbepalers aansprakelijk te houden.¹¹

Niet aansprakelijk is de bestuurder die vóór het plaatsvinden van de onbehoorlijke taakvervulling is afgetreden. Naar het oordeel van de Rechtbank Alkmaar is het feit dat de voormalig bestuurder 15 dagen voor ommekomst van de publicatietermijn voor de jaarstukken

5 Rechtbank Maastricht 11 juli 2006, JOR 2006/226; Tvl 2006/6, Nieuwsbrief, gepubliceerde jurisprudentie.

6 Hoge Raad 6 oktober 2006, JOR 2006/282.

7 Hoge Raad 6 oktober 2006, JOR 2006/281 en Hoge Raad 6 oktober 2006, JOR 2006/282.

8 Gerechtshof 's-Gravenhage 27 april 2006, JOR 2006/260.

9 Gerechtshof 's-Gravenhage 27 april 2006, JOR 2006/260.

10 Gerechtshof Arnhem 10 januari 2006, JOR 2006/173, m.nt. H.M.L. Dings.

11 Zie voor een overzicht van de opvattingen de hiervoor genoemde noot van H.M.L. Dings.

in elk geval voorziet de wet niet in de categorie tegennatuurlijke rechtspersoon...

Anders dan het Hof 's-Hertogenbosch is het volgens de Hoge Raad mogelijk dat schending van de in art. 2:394 BW neergelegde voorschriften op het punt van de openbaarmaking van de jaarrekening onder omstandigheden als een onbelangrijk verzuim moet worden beschouwd. De wetgever heeft weliswaar willen voorkomen dat de curator telkens moet nagaan of de gepubliceerde stukken wat betreft hun inhoud kloppen voordat hij zich op art. 2:248 lid 2 BW zou kunnen beroepen, maar dat neemt niet weg dat, wanneer is komen vast te staan dat de gepubliceerde gegevens correct zijn, het enkele verzuim de accountantsverklaring te publiceren onder omstandigheden als een onbelangrijk verzuim kan gelden.¹³

Het enkele nalaten ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan de stortingsplicht op de aandelen van de vennootschap heeft volgens het Hof 's-Gravenhage niet automatisch tot gevolg dat de bestuurders van de vennootschap hun bestuurstaken onbehoorlijk hebben vervuld.¹⁴

Bestuurdersaansprakelijkheid – Onrechtmatige daad

Ingeval een vennootschap haar verplichtingen jegens haar schuldeisers niet nakomt, kan er, afhankelijk van de omstandigheden van het geval, grond zijn voor aansprakelijkheid van degene die als bestuurder (i) namens de vennootschap heeft gehandeld dan wel (ii) heeft bewerkstelligd of toegelaten dat de vennootschap haar wettelijke of contractuele verplichtingen niet nakomt. Voor de onder (i) bedoelde gevallen is in de rechtspraak de maatstaf aanvaard dat persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder van de vennootschap kan

worden aangenomen wanneer deze bij het namens de vennootschap aangaan van verbintenissen wist of redelijkerwijze behoorde te begrijpen dat de vennootschap niet haar verplichtingen zou kunnen voldoen en geen verhaal zou bieden, behoudens door de bestuurder aan te voeren omstandigheden op grond waarvan hem ter zake van de benadeling geen persoonlijk verwijt kan worden gemaakt. In de onder (ii) bedoelde gevallen kan de betrokken bestuurder voor schade van de schuldeiser aansprakelijk worden gehouden indien zijn handelen of nalaten als bestuurder ten opzichte van de schuldeiser in de gegeven omstandigheden zodanig onzorgvuldig is dat hem daarvan persoonlijk een ernstig verwijt kan worden gemaakt.¹⁵

Ingeval de opdrachtnemer volledig op de hoogte is van de betalingsproblemen aan de zijde van de opdrachtgever, maar om moverende redenen desondanks doorgaat met het op bestelling leveren van zaken, kan volgens het Hof Leeuwarden niet, althans niet zonder meer, worden aangenomen dat er sprake is van onrechtmatig handelen door de bestuurder van de opdrachtgever. In een dergelijk geval kan naar het oordeel van het Hof bezwaarlijk van een waarschuwplicht aan de zijde van de bestuurder van de opdrachtgever worden gesproken. Dit zou eventueel anders kunnen zijn indien aanvankelijk uitdrukkelijke garanties ter zake van de betaling zouden zijn verstrekt.¹⁶

Als gevolg van de voldoening van een concurrente vordering is de door een pandrecht gedekte kredietschuld bij de bank toegenomen. Een dergelijke verschuiving in de verhaalspositie zal, behoudens het geval dat de bank de verkregen zekerheid niet behoeft aan te spreken, nadeel voor de andere schuldeisers meebrengen. In dit geval is de betaling verricht door de bestuurder van de failliete vennootschap aan een vennootschap waarvan hij DGA was. Volgens het Hof Arnhem moet worden aangenomen dat een bestuurder slechts persoonlijk aansprakelijk is als hem, gelet op de

als bestuurder is uitgeschreven echter onvoldoende grond om hem van zijn aansprakelijkheid op grond van art. 2:248 BW te ontslaan. Het betoog van de voormalig bestuurder zou leiden tot de ongerijmde slotsom dat de onbehoorlijke taakvervulling slechts kan worden toegekend aan de bestuurder die op de laatste dag van de aan de orde zijnde termijn – nog of inmiddels juist – als zodanig functioneert.¹²

¹² Rechtbank Alkmaar 25 januari 2006, JOR 2006/147 m.nt. H.M.L. Dings. Deze JOR-annotator neemt stelling tegen deze uitspraak. Hij meent dat de gevolgen van toepassing van art. 2:248 lid 2 BW dermate ingrijpend zijn dat de rechtszekerheid zijns inziens dient te prevaleren. Ná zijn aftreden heeft de bestuurder

immers geen invloed meer op de nakoming van de publicatieplicht.

¹³ Hoge Raad 20 oktober 2006, JOR 2006/288.

¹⁴ Gerechtshof 's-Gravenhage 26 september 2006, JOR 2006/286.

¹⁵ Hoge Raad 8 december 2006, NJ 2006/659.

¹⁶ Gerechtshof Leeuwarden 24 mei 2006, JOR 2006/204.

concrete omstandigheden van het geval, een verwijt kan worden gemaakt dat voldoende ernstig is om hem persoonlijk aansprakelijk te houden. Het Hof is van oordeel dat door de betrokkenheid van de bestuurder als bestuurder van zowel de debiteur als de crediteur bij de paulianeuze betaling er in beginsel sprake is van een voldoende ernstig verwijt.¹⁷

Boedelomvang

Valt de bevoegdheid tot aanwijzing van de begunstigde bij een levensverzekering in de faillissementsboedel? Als hoofdregel gold dat rechten uit levensverzekeringspolissen binnen de faillissementsboedel vielen, wat ertoe leidde dat de curator de rechten uit die polissen kon uitoefenen. Zo kon de curator de verzekering afkopen of de aanwijzing van de begunstigde wijzigen. Indien echter een derde begunstigde was aangewezen, en deze derde de begunstiging had aanvaard, had de verzekeringnemer/failliet zonder toestemming van de begunstigde geen recht tot wijziging van de begunstiging. In dat geval kon de curator geen wijziging van de begunstiging realiseren. Op 1 december 1998 is op de hoofdregel een nuance aangebracht in die zin dat de curator geen wijziging meer kan aanbrengen in de begunstiging (noch de verzekering kan afkopen), tenzij de wijziging geschiedt ten behoeve van de boedel en de begunstigde of de verzekeringnemer daardoor niet onredelijk wordt benadeeld (art. 22a Fw). Het oordeel of van dit laatste sprake is, komt toe aan de rechter-commissaris wiens toestemming vereist is indien de curator de begunstigde wil wijzigen. Het recht om de begunstiging te wijzigen, heeft de curator echter niet meer indien de begunstiging is aanvaard.¹⁸ De genoemde regeling leent zich volgens de Hoge Raad¹⁹ echter niet voor anticipatie omdat de regel een breuk inhoudt met het tot die datum geldende recht.

17 Gerechtshof Arnhem 25 april 2006, JOR 2006/168.

18 C. den Besten, *Sdu Commentaar Insolventierecht* 2007/2008, art. 22A Fw, c2.

19 Hoge Raad 15 december 2006, NJ 2007/6.

Curator

Sinds het arrest-Peters q.q./Gatzen²⁰ is het vaste jurisprudentie dat een curator onder omstandigheden ten behoeve van de gezamenlijke crediteuren van zijn failliet kan optreden wegens een jegens hen gezamenlijk gepleegde onrechtmatige daad. Een curator begon een procedure tegen de bestuurder van zijn failliet namens een selectie uit de crediteuren, namelijk degenen wier vorderingen van ná 31 juli 1998 dateerden, en vond tot het met het Hof de rechter aan zijn zijde. In het succesvolle cassatieberoep dat de bestuurder tegen het arrest van het Hof aanhangig maakte, besliste de Hoge Raad²¹ dat een curator op deze wijze uitsluitend ten behoeve van de gezamenlijke crediteuren kan optreden. Optreden ten behoeve van een selectie uit de crediteuren valt buiten de grenzen van art. 68 Fw en vindt ook overigens geen basis in de Faillissementswet. Dit alles geldt ongeacht of en zo ja, welke crediteuren financieel beter zouden worden van het door de curator bepleite optreden.

Internationale aspecten

COMI

Het faillissement van de commanditaire vennootschap heeft – van rechtswege – het faillissement van de enig beherend vennoot tot gevolg. Aangezien de beherend vennoot, Food Express Netherlands Ltd, in het Verenigd Koninkrijk is gevestigd, rijst de vraag of de bevoegdheid van de rechtbank ten aanzien van het failliet verklaren van de beherend vennoot moet worden gebaseerd op de Europese Insolventieverordening (hierna: IVO). De rechtbank laat de beantwoording van deze vraag in het midden omdat een bevestigend antwoord niet tot een ander resultaat zou leiden. Daartoe overweegt zij dat op grond van art. 3 lid 1 IVO de Nederlandse rechter bevoegd is een hoofd-insolventieprocedure te openen indien het centrum van de voor-

naamste belangen (hierna: COMI) van de vennootschap in Nederland is gelegen. Daarbij zou – in dit geval – het vermoeden gelden dat de COMI in het Verenigd Koninkrijk is gelegen, nu de statutaire zetel daar gelegen is. Dit vermoeden wordt weerlegd, nu uit de beperkt aanwezige informatie blijkt dat genoemde rechtspersoon in Nederland activiteiten ontwikkelt. Tot weerlegging van het wettelijk vermoeden draagt ook bij de naam van de vennootschap en het feit dat de enig beherend vennoot is toegetreden op de dag waarop de commanditaire vennootschap is opgericht. De slotsom is dat – voor zover de IVO van toepassing is – aangenomen moet worden dat de COMI van de beherend vennoot in Nederland is gelegen, zodat de Nederlandse rechter bevoegd is en er ook ten aanzien van de beherend vennoot sprake is van een hoofd-insolventieprocedure.²²

Het Bundesgerichtshof heeft de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie EG gesteld: ‘Blijft de rechter van de lidstaat waarbij een verzoek om opening van een insolventieprocedure is ingediend, bevoegd inzake de beslissing over de opening van de insolventieprocedure indien de schuldenaar na de indiening van het verzoek, doch vóór de opening van deze procedure het centrum van zijn voornaamste belangen naar het grondgebied van een andere lidstaat heeft verplaatst, of wordt dan de rechter van de andere lidstaat bevoegd?’²³ Een overdracht van bevoegdheid van de als eerste aangezochte rechter naar de rechter van een andere lidstaat op deze grondslag zou in strijd zijn met de door de IVO nagestreefde doelstellingen, zoals het verhinderen dat er voor de partijen prikkels bestaan om ter verbetering van hun rechtspositie geschillen of goederen van de ene lidstaat naar de andere over te brengen. Een dergelijke overdracht van bevoegdheid zou eveneens in strijd zijn met de doelstelling van een meer efficiënte, doeltreffender en snellere afwikkeling van grensoverschrijdende procedures. Daarenboven waarborgt het behoud van de bevoegdheid van de rechter die als eerste is aan-

20 NJ 1983, 597.

21 Hoge Raad 16 september 2005, JOR 2006/52.

22 Rechtbank Arnhem 4 april 2006, JOR 2006/143.

23 Hof van Justitie EG 17 januari 2006, JOR 2006/59, NJ 2006/307.

Europa, IVO, Europa, IVO,
IVO, IVO... Ik wil het
zelf doen...

gezocht, een grotere rechtszekerheid voor de schuldeisers, die de in geval van insolventie van de schuldenaar te dragen risico's hebben geëvalueerd aan de hand van de plaats van het centrum van de voornaamste belangen van deze laatste op het ogenblik waarop zij met hem rechtsbetrekkingen zijn aangegaan. Op grond van het voorgaande komt het Hof van Justitie EG tot de conclusie dat art. 3 lid 1 IVO aldus moet worden uitgelegd dat de rechter van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is op het moment waarop het verzoek om opening van de insolventieprocedure is ingediend, bevoegd blijft om deze procedure te openen wanneer de schuldenaar het centrum van zijn voornaamste belangen naar het grondgebied van een andere lidstaat verplaatst na de indiening van het verzoek, maar vóór de opening van deze procedure.

Art. 3 IVO bepaalt dat de COMI van een rechtspersoon wordt vermoed de plaats van de statutaire zetel te zijn. Van dit vermoeden kan slechts worden afgeweken indien aan de hand van objectieve, voor derden kenbare factoren kan worden aangetoond dat het centrum van voornaamste belangen een andere is dan de plaats van de statutaire zetel. Volgens het Hof van Justitie EG zal dit in het bijzonder het geval kunnen zijn met 'brievenbusvennootschappen' die geen enkele activiteit uitoefenen in de lidstaat van hun statutaire zetel. Wanneer een vennootschap echter haar activiteiten uitoefent op het grondgebied van de lidstaat van haar statutaire zetel, volstaat het

enkele feit dat haar economische keuzen worden of kunnen worden bepaald door een moedermaatschappij in een andere lidstaat niet om het vermoeden van art. 3 IVO buiten beschouwing te laten.²⁴

Secundaire procedure

Art. 3 lid 2 IVO bepaalt dat wanneer de COMI van de schuldenaar op het grondgebied van een lidstaat is gelegen, de rechters van een andere lidstaat slechts tot opening van een insolventieprocedure ten aanzien van deze schuldenaar bevoegd zijn indien hij op het grondgebied van laatstgenoemde lidstaat een vestiging heeft. De gevolgen van een secundaire procedure gelden alleen ten aanzien van de goederen van de schuldenaar die zich op het grondgebied van die lidstaat bevinden. Naar het oordeel van de Rechtbank Gent²⁵ kan de procedure worden geopend, maar moet dat niet. Het openen van een secundaire procedure is volgens de Rechtbank Gent een opportuniteitsmaatregel, aangezien de hoofdprocedure voor alle schuldeisers (ook in andere lidstaten) geldt. Wat het opportuniteitsbeginsel betreft, moet worden vastgesteld dat de eiser pas is opgetreden nadat de Nederlandse curatoren de vestiging van Megapool in België hebben ontruimd en de goederen naar Nederland hebben overgebracht dan wel hebben verkocht. Lezing van art. 18 lid 2 IVO brengt met zich dat de Belgische curator in een secundaire procedure slechts de goederen zou kunnen terugvorderen die na het openen

van een secundaire procedure door de Nederlandse curatoren zijn verplaatst en niet de eerder verplaatste goederen. De opening van een secundaire procedure is in de gegeven omstandigheden mogelijk noch opportuun. Enerzijds is er als gevolg van de ontruiming geen vestiging meer in België, anderzijds kan een curator geen terugvordering meer instellen nu de goederen al voor het openen van de secundaire procedure zijn verplaatst dan wel verkocht.

Bevoegdheid

Welke rechter is bevoegd te oordelen over een faillissementspauliana naar Duits recht, ingesteld door een Duitse curator tegen een Nederlandse wederpartij? Een en ander dient volgens de Rechtbank Utrecht²⁶ te worden vastgesteld aan de hand van de EEX-Verordening, de IVO of het Wetboek van Rechtsvordering. Art. 1 lid 2 sub b EEX-Verordening sluit echter 'faillissementen, akkoorden en andere soortgelijke procedures' uit van haar toepassing. Daaronder vallen volgens de Gourdain/Nadler-uitspraak²⁷ ook beslissingen die rechtstreeks uit het faillissement voortvloeien en geheel binnen het kader van het faillissement passen. Op grond van het feit dat een Duitse faillissementspauliana alleen door de curator ten behoeve van de boedel kan worden ingesteld en na toewijzing de gezamenlijke schuldeisers ten goede komt, is de rechtbank van oordeel dat de EEX-Verordening niet van toepassing is. Vervolgens concludeert de rechtbank dat de IVO niet van toepassing is omdat volgens de definities van art. 2 IVO de door de curator ingestelde vordering niet onder de noemer 'insolventieprocedure' valt. Het gevolg van het voorgaande is dat de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt op grond van de artt. 1 en 2 van het Wetboek van Rechtsvordering. Spinath stelt in zijn noot bij deze uitspraak dat de rechtbank op onjuiste gronden heeft geconcludeerd tot het niet van toepassing zijn van de IVO. Bij de beantwoording van de vraag of de IVO van toepassing is op vorderingen als de faillissementspauliana dient eerst te worden vastgesteld of de Duitse rechter zijn rechtsmacht wel

24 Hof van Justitie EG 2 mei 2006, JOR 2006/224.
25 Rechtbank Gent 21 februari 2006, JOR 2006/164.

26 Rechtbank Utrecht 26 juli 2006, JOR 2006/278.
27 Hof van Justitie EG 22 februari 1979, NJ 1979, 564.

heeft ontleend aan de IVO. Pas indien dat het geval is, komt de vraag op of de IVO wel een regeling bevat voor de rechtsmacht met betrekking tot vorderingen als de faillissementspauliana. Spinath komt tot de conclusie dat de IVO enkel regels geeft om te bepalen welke rechter bevoegd is de procedure te openen, maar geen regels om te bepalen welke rechter bevoegd is andere beslissingen te nemen. Hij meent echter dat er goede gronden zijn om aan te nemen dat in de IVO wel degelijk bevoegdheidsregels voor kwesties als de onderhavige kunnen worden gelezen. Het strookt immers met de geest van de IVO dat de rechter die de insolventieprocedure heeft geopend ook bevoegd is de andere beslissingen te nemen. Een andere opvatting zou leiden tot de ongewenste consequentie dat twee verschillende rechters beslissingen nemen die gevolgen hebben in dezelfde insolventieprocedure.

In spiegelbeeld kwam de voorgaande kwestie aan de orde in een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam d.d. 7 juni 2006.²⁸ In deze uitspraak ging het om de vraag of de Nederlandse rechter bevoegd is te oordelen over een vordering uit hoofde van art. 2:248 BW ingesteld tegen een in Praag woonachtige bestuurder. Ook in deze uitspraak concludeert de rechtbank dat deze vordering niet valt onder het materiële toepassingsgebied van de EEX-Verordening. Vervolgens concludeert de rechtbank dat, gelet op art. 1 lid 1 IVO, de vordering evenmin onder de reikwijdte van de IVO valt. Ook in dit geval acht de rechtbank zich dus bevoegd op grond van het Wetboek van Rechtsvordering en niet op grond van (de strekking van) de IVO.

Processuele aspecten

(inclusief renvooi- en verificatieprocedures)

Art. 137 lid 2 FW voorziet in de mogelijkheid voor de curator, de schuldeisers en de gefailleerde, na nederlegging van het

28 Rechtbank Rotterdam 7 juni 2006, JOR 2007/52.

proces-verbaal van de verificatievergadering, aan de rechtbank verbetering daarvan te verzoeken, indien uit de stukken zelf blijkt dat in het proces-verbaal een vergissing is geslopen. Voor zover het verzoek is gegrond op de stelling dat het proces-verbaal van de verificatievergadering verbeterd dient te worden omdat de daarin opgenomen beslissing van de rechter-commissaris om de verificatievergadering te sluiten onjuist was wegens strijd met de Faillissementswet, treft het volgens de Rechtbank Amsterdam geen doel. De bepaling van art. 137 lid 2 is slechts bedoeld om vergissingen in het proces-verbaal van de verificatievergadering te herstellen en niet als rechtsmiddel tegen op de verificatievergadering genomen beslissingen van de rechter-commissaris.²⁹

Tenzij de aard van de beschikking zich daartegen verzet, kan een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan op vordering van een partij worden herroepen, indien (a) het berust op bedrog door de wederpartij in het geding gepleegd, (b) het berust op stukken waarvan de valsheid na het vonnis is erkend of bij gewijsde is vastgesteld of (c) de partij na het vonnis stukken van beslissende aard in handen heeft gekregen die door toedoen van de wederpartij waren achtergehouden (art. 382 juncto art. 390 juncto art. 391 Rv). Op grond van vaste jurisprudentie van de Hoge Raad³⁰ staat tegen een beslissing op een verzoek tot faillietverklaring niet het rechtsmiddel van herroeping open, nu de strekking en de regeling van de Faillissementswet betreffende de behandeling van een zodanig verzoek en de rechtsmiddelen die krachtens die wet tegen een beslissing daarop kunnen worden aangewend zich hiertegen verzetten. Deze regeling is in verband met de rechtszekerheid en de behoeften van het rechtsverkeer immers gericht op een snelle berechting en beslissing met betrekking tot de faillietverklaring en stelt daartoe voor de wel in de wet geregelde rechtsmiddelen korte termijnen die ingaan op

29 Rechtbank Amsterdam 4 mei 2006, JOR 2006/169.
30 Hoge Raad 9 december 1983, NJ 1984, 384 en Hoge Raad 7 maart 2003, Ro2/054HR en Hoge Raad 1 oktober 2004, Co3/056HR.

de dag na de uitspraak waartegen het rechtsmiddel zich richt.³¹

In algemene zin kan worden gesteld dat een aanvrager van een faillissement een redelijk belang moet hebben.³² Als uitgangspunt geldt dat het door de curator niet aantreffen van baten als zodanig onvoldoende grond is voor een vernietiging van het faillissement vanwege het ontbreken van enig belang aan de zijde van de aanvrager. Zijn belang kan immers gelegen zijn in het onderzoek van de curator naar de eventuele baten. Bovendien geldt dat, in het geval er geen baten zijn, de curator de rechter-commissaris kan verzoeken het faillissement voor te dragen voor opheffing.³³

Retentierecht

Een curator erkent de vordering van de voormalige advocaat van de failliet, maar gaat niet over tot voldoening daarvan. De advocaat weigert afgifte van de lopende dossiers uit hoofde van haar retentierecht. De voorzieningenrechter stelt vast dat curator niet over de middelen beschikt om de concurrente vordering van de advocaat te voldoen. Nu de dossiers zich niet voor verkoop lenen in de zin van artt. 101 en 106 Fw, geldt dat het belang van de curator om over de stukken te kunnen beschikken zo veel zwaarder weegt dan het belang van de advocaat, dat voortgezette uitoefening van het retentierecht naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.³⁴ Verder geldt dat de advocaat niet afgifte van haar dossier kan weigeren op grond van eigendomsrecht, aangezien zij dat niet aannemelijk heeft gemaakt. Ook het beroep op de geheimhoudingsplicht kan niet slagen, zo overwoog de voor-

31 Rechtbank Haarlem 7 februari 2006, NJF 2006/173.
32 Hoge Raad 26 juni 1942, NJ 1942/585; 10 mei 1974, NJ 1975/267; 20 september 1996, NJ 1997/640; 10 november 2000, NJ 2001/249.
33 Rechtbank 's-Gravenhage, 6 februari 2006, JOR 2006/113.
34 Verwijzing naar Hoge Raad 15 april 1994, NJ 1995, 640 en Hof Amsterdam 28 december 1995, NJ 1998, 450.

Vooruit, mevrouw de rechter, het dossier als zodanig kan ik niet langer bij mij houden — maar de ordners én de tabbladen hoef ik toch niet aan de curator te schenken! Hij kan de velletjes morgen ophalen, dan liggen ze speciaal voor hem op een berg op de stoep...

zieningenrechter, nu de curator in de positie van de cliënt is getreden.³⁵

Surseance van betaling

In het geval dat een faillissement wordt voorafgegaan door een surseance van betaling, liggen de rechtsposities van de bij de boedel betrokken crediteuren vanaf de surseancedatum jegens elkaar vast. De tijdens de surseance opgekomen rente dient in het daarop volgende faillissement dan ook niet in aanmerking te worden genomen. Het stelsel van de Faillissementswet brengt met zich dat rente tot aan de dag van de verlening van de surseance als deel van de vordering bij de bewindvoerder kan worden aangemeld, maar dat rente die na de verlening van surseance vervalt, niet voor verificatie vatbaar is.³⁶

Uitdelingslijst

³⁵ Voorzieningenrechter Rechtbank Utrecht 12 september 2006, JOR 2006/280. Dat de laatste overweging onjuist is, blijkt uit G.C. van Daal, Hof van Discipline 12 februari 2007, nummer 4602 (ongepubliceerd), De geheimhoudingsplicht van de advocaat tegenover de curator, *TvI* 2007/4, 26, p. 141.

³⁶ Rechtbank Amsterdam 25 januari 2006, JOR 2006/220.

Slechts in uitzonderlijke omstandigheden kan een schuldeiser verboden worden verzet tegen een uitdelingslijst in het faillissement van de schuldenaar in te stellen. Van dergelijke omstandigheden kan sprake zijn indien het verzet wordt gebruikt met een ander doel dan waarvoor het is verleend of indien de schuldeiser, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen haar belang bij het verzet en het belang van de overige schuldeisers dat daardoor wordt geschaad, in redelijkheid niet tot het verzet had kunnen komen (misbruik van bevoegdheid). De enkele omstandigheid dat het verzet tegen de tussentijdse uitdelingslijst in het belang van de schuldeiser tot vertraging van de verbindendheid van de uitdelingslijst leidt, is, wanneer (i) niet blijkt dat die vertraging het enige doel is, of (ii) niet blijkt dat de schuldeiser naar redelijkheid niet tot uitoefening van haar bevoegdheid had kunnen komen, niet voldoende voor het oordeel dat de schuldeiser misbruik van zijn bevoegdheid maakt. De inhoud van het aangekondigde verzetschrift van de schuldeiser zal de doorslag moeten geven.³⁷

Tijdens de verificatievergadering in het faillissement van Van der Hoop Bankiers

³⁷ Rechtbank Amsterdam 4 mei 2006, JOR 2006/170.

N.V. is gebleken dat er een ongelijkheid dreigt tussen schuldeisers, omdat rekeninghouders die een uitkering krachtens de Collectieve Garantierегeling (hierna: CGR) ontvangen, voorafgaande aan een uitkering door curatoren in een slechtere positie verkeren dan rekeninghouders die een uitkering krachtens de CGR ontvangen nadat curatoren een uitkering hebben gedaan. Daarnaast subrogeert DNB in het eerste geval in een vordering waarop nog wordt uitgedeeld en in het tweede geval in een vordering waarop al is uitgedeeld. DNB is in verzet gegaan tegen het verbindend worden van de uitdelingslijst. DNB stelt daartoe onder meer dat schuldeisers ongelijk worden behandeld door het verbindend worden van de uitdelingslijst voordat de aanmeldingstermijn van de CGR is gesloten. De Rechtbank Amsterdam overweegt echter dat het beginsel van gelijkheid van schuldeisers in faillissement in wezen niet een gelijkheid van schulden betreft, maar een gelijkheid van schulden. Overeenkomstige schulden worden op dezelfde wijze behandeld. Schulden van verschillende rang worden verschillend behandeld. In het onderhavige geval worden de vorderingen van rekeninghouders op de boedel echter gelijk behandeld. Op de vordering wordt, ongeacht of deze voor dan wel na de eerste uitdeling geheel of gedeeltelijk is overgegaan op DNB, een gelijk percentage uitgedeeld, zij het dat de verdeling van dat percentage over de oorspronkelijke en de gesubrogeerde schuldeiser kan verschillen.³⁸

Verrekening

Art. 6:136 BW geeft de rechter de bevoegdheid om een bij wijze van verweer gedaan beroep op verrekening te passeren indien de gegrondheid van dit verweer niet op eenvoudige wijze is vast te stellen. In art. 53 lid 3 Fw wordt de curator dit beroep op artikel 6:136 BW onthouden. De Hoge Raad moest oordelen over de vraag of art. 53 lid 3 Fw ook in de weg staat aan toepassing van art.

³⁸ Rechtbank Amsterdam 10 mei 2006, JOR 2006/171.

6:136 BW in geval een pandhouder van vorderingen de debiteur aanspreekt tot betaling en deze zich verweert met een beroep op verrekening met een tegenvordering op de inmiddels gefailleerde pandgever. Uit de wetsgeschiedenis volgt dat art. 53 lid 3 Fw buiten twijfel wil stellen dat art. 6:136 BW in geval van faillissement 'in elk geval' niet van toepassing is. De gedachte van art. 53 lid 1 Fw is dat iedere schuldeiser van de failliet zijn schuld daaraan als onderpand mag beschouwen voor betaling van zijn vordering. De Hoge Raad oordeelde in 2003³⁹ al dat in die lijn geldt dat in een door een cessionaris aangespannen vordering tegen de debiteur – ook medegelet op art. 6:145 BW – art. 6:136 BW geen toepassing kan vinden. De Hoge Raad oordeelt nu op vergelijkbare gronden dat in geval van faillissement van de pandgever de debiteur van de verpande vordering met overeenkomstige toepassing van art. 53 lid 3 Fw zijn tegenvordering kan verrekenen zonder dat de pandhouder een beroep kan doen op art. 6:136 BW.⁴⁰

Het Hof Arnhem mocht zich buigen over het door een curator ingestelde appel tegen een tweetal vonnissen van de rechtbank die ten gunste van de bank zijn geweest.⁴¹ De bank had aan de failliet (kredietnemer) toestemming verstrekt tot verkoop van aan haar verhypothekerde en verpande goederen. De bank deed daarbij afstand van haar zekerheidsrechten onder de voorwaarde dat de verkoopopbrengst zou worden aangewend ter aflossing van het krediet. De koopsom was overgemaakt op de rekening-courant van de kredietnemer die wordt aangehouden bij de bank. De bank heeft het binnengekomen bedrag aangewend ter aflossing van het krediet. Vervolgens gaat de kredietnemer failliet. In hoger beroep staat de vraag centraal of de betaling van de koopsom door de notaris op de rekening-courant van de

39 Hoge Raad 11 juli 2003, NJ 2003, 539, m.nt. PvS.

40 Hoge Raad 18 november 2005, JOR 2006/28 m.nt. Vermunt. De rechtbank wees de vordering tot betaling van de pandhouder in eerste aanleg af. Het hof wees de vordering in hoger beroep toe, onder afwijzing van het verrekeningsverweer.

41 Rechtbank Arnhem 7 mei 2003 en 2 juni 2004, JOR 2004/ 218, m.nt. Verdaas.

kredietnemer als een betaling aan de kredietnemer of een betaling aan de bank moet worden beschouwd. Voor zover de betaling niet als een rechtstreekse betaling aan de bank kan worden beschouwd is subsidiair de vraag of art. 54 Fw in de weg staat aan verrekening. Het Hof stelt voorop dat de in de jurisprudentie ontwikkelde strenge regels over verrekening in het zicht van faillissement niet voor toepassing in aanmerking komen indien de bank – die afstand heeft gedaan van haar zekerheidsrechten in het kader van vrijwillige verkoop door de eigenaar – de verkoopopbrengst met instemming van de verkoper rechtstreeks aan haar laat voldoen.⁴² In dat geval geldt dat sprake is van betaling van de vordering en niet van verrekening. Het Hof leidt uit de feiten en omstandigheden af dat in casu rechtstreekse betaling aan de bank is overeengekomen. De enkele omstandigheid dat de notaris het bedrag vervolgens op de rekening-courant van de kredietnemer heeft geboekt, doet daaraan niet af. Het Hof bekrachtigt de in eerste aanleg gewezen vonnissen.⁴³

De Rechtbank Arnhem wees haar eind-

42 Hoge Raad 19 november 2004, NJ 2005, 199.

43 Hof Arnhem 21 maart 2006, JOR 2006/140.

vonnis in de bekende affaire ING/Gunning q.q.⁴⁴ De rechtbank is van oordeel dat de vorderingen van de curator uit hoofde van art. 54 Fw tegen de bank van de failliet moeten worden afgewezen. De curator heeft namelijk onvoldoende aannemelijk weten te maken dat de bank wist of behoorde te weten dat de toestand van failliet zodanig was dat het faillissement was te verwachten. De curator stelt volgens de rechtbank terecht dat de woorden 'wist of had moeten weten' gelezen moeten worden in de zin van het in art. 3:11 BW gegeven criterium. Daar valt dus ook onder de kennis die de bank zou hebben gekregen na nader onderzoek, althans voor zover goede reden tot twijfel tot een dergelijk onderzoek zou nopen. Echter, anders dan de curator stelt, mag de term 'te verwachten' daarbij niet zover worden opgerekt dat het voor hem in het kader

44 Vervolg op Rechtbank Arnhem 21 december 2000, JOR 2001/47 en 20 december 2001, JOR 2002/39, alsmede Hof Arnhem 25 maart 2003, JOR 2003/131 en HR 19 november 2004, JOR 2005/19, m.nt. Steneker. Voor de volledige rechtsvragen die aan het arrest en ook aan het huidige vonnis ten grondslag liggen, wordt naar laatstgenoemd arrest verwezen en naar 'Kroniek Insolventierecht 2005' (Advocatenblad 2006, nrs. 17 en 18 onder 'verrekening') en 'Kroniek van vijf jaar Insolventierecht' (NTBR 2006/5) waarin dit arrest is behandeld.

van de bewijsopdracht al voldoende zou zijn om aan te tonen dat de bank wist of had behoren te weten dat het faillissement van de failliet mogelijk moest worden geacht of dat de bank rekening hield met de mogelijkheid dat een faillissement zou kunnen volgen. Wat vast moet komen te staan, is, dat de bank wist dat het faillissement ook daadwerkelijk zou volgen. Dit is niet komen vast te staan.

De Hoge Raad verstrekt definitief duidelijkheid over de vraag wat de omvang en de reikwijdte zijn van het verrekeningsverbod van art. 24 IW 1990. Indien zowel de schulder van de Ontvanger als de vordering van de Ontvanger civielrechtelijk van aard is, kan tot verrekening op de voet van het Burgerlijk Wetboek worden overgegaan. Daaraan staat art. 24 Iw niet in de weg.⁴⁵

.....
45 Hoge Raad 14 juli 2006, JOR 2006/275, m.nt. Tekstra. Vervolg op Hoge Raad 29 oktober 2004, JOR 2004/399 (Ontvanger/ Van Kampen I); Tvl 2006/5, Nieuwsbrief, gepubliceerde jurisprudentie.

Werknemers

Op 14 juli 2006 heeft de Hoge Raad een belangwekkend arrest gewezen over de positie van werknemers tijdens faillissement en doorstart. In art. 7:668a BW lid 1 is aangegeven in welke gevallen een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd geldt als aangegaan voor onbepaalde tijd. Art. 7:668a lid 2 BW bepaalt dat lid 1 van overeenkomstige toepassing is op elkaar opvolgende arbeidsovereenkomsten tussen een werknemer en verschillende werkgevers, die ten aanzien van de verrichte arbeid redelijkerwijs geacht moeten worden elkaars opvolger te zijn. Een werknemer is op basis van diverse arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd werkzaam geweest bij een failliet. De curator zegt de arbeidsovereenkomst rechtsgeldig op. De werknemer krijgt van de doorstarter een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd aangeboden in dezelfde functie. Na verloop van de bepaalde tijd stelt de doorstarter dat de overeenkomst van rechtswege is geëindigd. De werknemer stelt dat op grond van art. 7:668 a BW sprake is van een

arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De doorstarter stelt dat art. 7:666 BW toepassing van de regeling rondom overgang van onderneming uitsluit in geval van faillissement. Volgens haar is art. 7:668 a BW ten tijde van de invoering van de Wet Flexibiliteit en Zekerheid in 1999 ingevoerd om een einde te maken aan draaideurconstructies. Van zo'n constructie is geen sprake. De sector kanton wijst de vordering tot loondoorbetaling af, in appel worden de vorderingen grotendeels toegewezen. De Hoge Raad⁴⁶ oordeelt dat tekst noch strekking van art. 7:668a lid 2 juncto lid 1 BW de toepassing van deze bepaling in een faillissement gevolgd door een doorstart uitsluit. Toepassing van art. 7:668a lid 2 BW is niet beperkt tot gevallen waarin opvolging van werkgevers wordt misbruikt bij hantering van tijdelijke arbeidsovereenkomsten. Dat de curator de arbeidsovereenkomst rechtsgeldig heeft opgezegd doet hieraan niet af.

.....
46 Hoge Raad 14 juli 2006, JOR 2006/227.

.....
(Ingezonden mededeling)

Cock Brouwer met pensioen

Advertentie-acquisitie voortgezet

Op 1 december jl. ging Cock M. Brouwer, oprichter van Brouwer's Direct Marketing (Bureau BDM bv), met pensioen. Ruim 25 jaar bouwde hij aan zijn familiebedrijf. Sinds januari 1994 acquireerde hij commerciële en personeelsadvertenties voor het Advocatenblad, aanvankelijk in opdracht van Sdu Uitgevers, tegenwoordig voor Reed Business bv.

Wie Cock Brouwer een goed pensioen wil toewensen, mailt of schrijft naar bdmbv@euronet.nl of Bureau BDM bv, t.a.v. dhr. C.M. Brouwer, Steekterweg 80G, 2407 BH Alphen aan den Rijn.

Met echtgenote Loes Brouwer werd het bedrijf uitgebouwd. Sinds 2000 werkt zoon Wiebe mee, als werver en opmaker van advertenties, en sinds 2005 zoon Bas, die advertenties werft en samen met Loes de (langlopende) relaties onderhoudt.

Cock heeft er alle vertrouwen in dat de adverteerder in de praktijk niet veel van zijn pensionering zal merken: 'Loes, Bas en Wiebe werken al meer dan twee jaar op de voorgrond, en ik "als commissaris" op de achtergrond.' Hij zal de komende jaren betrokken blijven bij het kantoor.

Sdu Commentaar Insolventierecht nu tijdelijk met **extra commentaar***

Sdu@Commentaar Insolventierecht

Sdu Commentaar Insolventierecht, van de uitgever van «JOR».
Met artikelsgewijs wetstechnische informatie, behandeling van de kernproblematiek, uitgebreide (recente) jurisprudentie en literatuurverwijzingen. De combinatie van een jaarlijks bijgewerkt boek en een dagelijks geactualiseerde online uitgave. Normaal € 129,- per jaar.

webabonnement NRC Handelsblad

Een jaar lang de digitale krant zes dagen per week + inzage in de digitale archieven + duizenden recensies van films en boeken.
Normaal € 99,95.

SAMEN MET
€ 169,-
NRC ONLINE

Bel 070 378 91 78 of ga naar www.hetactuelecommentaar.nl en bestel een jaarabonnement op Sdu Commentaar Insolventierecht inclusief een webabonnement NRC Handelsblad.

* Deze aanbieding is geldig tot 31 december 2008.

Sdu Commentaar Insolventierecht. Het actuele commentaar.

Mijpaalarrest

Phon van den Biesen kijkt terug op De Nieuwe Meer

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

foto: Chris van Houtts

Martijn Maathuis
redactielid

‘Ik zat in die tijd in een advokatenkollektief. Wij kwamen in spijkerbroek in plaats van pak naar kantoor. Ik had een activistenpraktijk, trad veel op voor krakers, buurtorganisaties en zo. Bij het opruimen van mijn spullen kwam ik laatst het dossier tegen, de leuke zaken bewaar ik namelijk.’

De gemeente Amsterdam baggerde begin jaren tachtig de grachten uit en stortte die troep in De Nieuwe Meer, een oude veenaafgraving bij het Amsterdamse bos. Mensen uit de kraakbeweging hadden dat gebied ontdekt, een stuk niemandsland waar de ME oefende en waar werd gemotorcrosst. Er was bijzondere natuur op de oevers: wilde orchideeën en zeldzame vogels, maar het water was dood, er zwom geen vis. De krakers lieten het baggerslib analyseren. Het bleek vol te zitten met kankerverwekkende teer. Aan Van den Biesen de vraag of daar juridisch iets aan te doen was.

De gemeente bleek geen vergunning te hebben, dus een verbod in kortgeding lag voor de hand. Namens de verenigingen Milieudefensie, Contact Milieubescherming Noord-Holland en De Oeverlanden Blijven ging Van den Biesen dagvaarden. ‘De rechtszaal zat

vol met activisten, mensen met span-
doeken, een hoop gedoe. Dat soort kort-
gedingen voerde ik in die tijd geregeld,
de Amsterdamse rechtbank stelde zijn
deuren open voor iedereen.’ De ontvan-
kelijkheid was helemaal geen issue, de
advocaat van de gemeente was het er
helemaal mee eens dat ook milieuorga-
nisaties toegang tot de civiele rechter
behoorden te hebben. De dagvaarding
vermeldde slechts dat het statutaire
doel van die verenigingen de bescher-
ming van het milieu en De Nieuwe Meer
was en dat dit belang werd aangetast.
De President wees de vordering af, niet
vanwege ontvankelijkheidsproblemen,
maar omdat gewacht zou moeten wor-
den op de vergunning waar de gemeen-
te alsnog aan werkte.

‘In hoger beroep hielden de raadsheren
hun kaken tijdens de behandeling stijf
op elkaar. Zij stelden geen enkele vraag,
niemand had het over een mogelijk
ontvankelijkheidsprobleem, maar het
hof was in die tijd wel een verschrik-
kelijk conservatief bolwerk.’ Het werd
een superkort arrest dat draaide om een
kwestie die in het geheel niet besproken
was: de verenigingen werden niet-
ontvankelijk verklaard, want – zo vond
het hof – ze hadden geen concreet, eigen
belang bij hun vordering.

De milieuverenigingen wilden graag
in cassatie. Zij hadden er veel belang
bij om ook in vergelijkbare kwesties
te kunnen procederen. De A-G was het

‘De raadsheren hielden hun kaken stijf op elkaar, stelden geen enkele vraag, niemand had het over een mogelijk ontvankelijkheidsprobleem’

Kern van De Nieuwe Meer

De enkele doelomschrijving van een rechts-
persoon maakt deze nog niet bevoegd om
ter zake van de aantasting van de belangen,
die hij krachtens die omschrijving behartigt,
een vordering bij de burgerlijke rechter in te
stellen, maar uitzonderingen zijn denkbaar.
In dezen doet een uitzondering zich voor
omdat de belangen zich lenen voor bunde-
ling en dergelijke rechtspersonen in verwante
administratiefrechtelijke procedures ook
ontvankelijk zijn.

Hoge Raad 17 juni 1986, RvdW 1986, 135.

volledig eens met Van den Biesen en de
Hoge Raad vernietigde: de verenigingen
werden alsnog ontvankelijk verklaard.
‘Zo’n voltrefter is leuk, dubbel leuk
omdat de Hoge Raad het hof zo op zijn
nummer zette, eindelijk gerechtigheid.’
Het arrest zette voor belangenorgani-
saties wier statutaire doelen werden
bedreigd de deur open naar de civiele
rechter, een deur die voordien gesloten
was. Later werd het gecodificeerd in art.
3:305a BW.

Van den Biesen komt nog altijd bij De
Nieuwe Meer. ‘Het is een beschermd
natuurgebied, er is een pontje waarmee
je je kunt laten overzetten en er grazen
Hooglanders. De orchideeën groeien er
nog steeds.’ Ook werkt hij nog steeds
voor de milieubeweging. Maar nu in
pak.

Wat moet een advocaat doen als een partij tijdens de procedure ophoudt te bestaan? Tot voor kort raakte menig advocaat in paniek en gebruikte de gewiekste advocaat het spelletje van het niet-ontvankelijkheidsverweer. Recente rechtspraak maakt hieraan een eind: 'een belangrijke stap in de deformalisering van het burgerlijk procesrecht'.

Spookpartijen jagen minder

J.P. Heering
advocaat te Den Haag

In een advocatenhoofd kan het zo af en toe flink spoken. Angsten lijken te behoren bij het advocatenbestaan. Soms hebben die angsten te maken met formaliteiten. Dat begint al bij het opstellen van een dagvaarding. Zijn de juiste partijnamen met de juiste adressen vermeld? Voldoet de dagvaarding verder wel aan de eisen? Geen zorgeloze materie, want fouten kunnen streng worden gesanctioneerd. Advocaten waren en zijn bovendien niet te beroerd elkaar nog eens een handje te helpen, ja de stuipen op het lijf te jagen met venijnige niet-ontvankelijkheidsverweren. Sommige advocaten houden zich nu eenmaal graag van den domme. Een procedure kan een spel van simulaties en dissimulaties te zien geven tussen advocaten aan weerszijden, waar de rechter gelukkig steeds vaker doorheen prikt.

De confrontatie met een – al dan niet vermeende – 'spookpartij' kan zelfs een

geroutineerde advocaat aanleiding geven tot paniek en vertwijfeling. De procedure dreigt dan immers in de roemloze rook van een niet-ontvankelijkheid op te gaan. Beklemmende vragen komen op. Wat is er fout gegaan? Valt er nog iets te repareren? Hoe vertel ik het de cliënt?

Partijcomplicaties vormen weerbarstige materie die door niet volstrekt heldere jurisprudentie werd beheerst. Daarin is gelukkig door recente rechtspraak van de Hoge Raad verandering gekomen.

Legitima persona

Wat zijn 'spookpartijen'? Om die vraag te beantwoorden, moet men eerst weten wie bevoegd is als procespartij op te treden in een civiele procedure. Uit de rechtspraak van de Hoge Raad valt af te leiden dat de bevoegdheid om als partij in een burgerlijk geding op te treden in beginsel alleen toekomt aan – bestaande – natuurlijke personen en rechtspersonen, afgezien van enkele uitzonderingen. De bevoegdheid om als procespartij op te treden, wordt dogmatisch wel aangeduid als *legitima persona standi in iudicio*. Mist een partij deze bevoegdheid,

dan is sprake van een 'spookpartij' en dient de rechter in beginsel een niet-ontvankelijkheid uit te spreken.¹ Wie in een civiel geding de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap of het Openbaar Ministerie in plaats van de Staat der Nederlanden dagvaardt, stuit op een spookpartij en wordt niet-ontvankelijk verklaard in zijn vordering.²

Een partij kan echter ook gedurende het geding een verandering ondergaan ten gevolge waarvan zij haar procesbevoegdheid verliest en een spookpartij wordt. Voor deze categorie situaties heeft de wetgever het instituut van schorsing en hervatting bedacht: artt. 225-227 Rv.

Of hun neus bloedt

Als gronden voor schorsing worden genoemd in art. 225 Rv:

- de dood van een partij;

¹ Snijders/Ynzonides/Meijer, *Nederlands burgerlijk procesrecht*, 2002, nr. 64; Hugenholtz/Heemskerk, *Hoofdlijnen van Nederlands burgerlijk procesrecht*, 2006, nr. 22; Snijders/Wendels, *Civiel appel*, 2003, nr. 113.

² Hoge Raad 25 november 1983, NJ 1984, 297; Hof Amsterdam 1 november 1984, NJ 1985, 722-723.

vrees aan

- een verandering van de persoonlijke staat van een partij, bijvoorbeeld bij het meerderjarig worden van een kind;
- het ophouden der betrekkingen waarin een procespartij het geding voerde, bijvoorbeeld bij rechtsopvolging onder algemene of bijzondere titel.

Door schorsing en hervatting wordt in deze gevallen de partij die haar procesbevoegdheid heeft verloren, vervangen door de partij die de procesbevoegdheid heeft gekregen. De praktijk laat echter zien dat bij partijmutaties niet altijd van dit instituut gebruik wordt gemaakt. Indien dergelijke veranderingen in de loop van de procedure plaatsvinden, worden deze vaak genegeerd en doen partijen of hun neus bloedt om tijdverlies te voorkomen.³

Niet zelden wordt de partijwisseling tijdens de procedure wel gemeld, maar 'informeel'. De nieuwe formele procespartij zet dan de instantie voort door het eerstvolgende stuk op haar naam te zetten en uit te leggen dat een mutatie heeft

3 Snijders/Ynzonides/Meijer, nr. 67.

Bij partijmutaties tijdens een procedure, doen partijen vaak of hun neus bloedt

plaatsgevonden. De Hoge Raad heeft dit gebruik inmiddels gesanctioneerd.⁴

Uitzonderingen op uitzonderingen
Partijveranderingen die in de loop van een procedure plaatsvinden, leveren in het algemeen niet zoveel problemen op. Het wordt pas echt spannend als een dergelijke verandering tijdens een beroepstermijn geschiedt. Wat heeft dan te gelden?

4 Hoge Raad 7 oktober 1994, NJ 1995, 63; Hoge Raad 15 juni 2001, NJ 2001, 435; Hoge Raad 27 mei 2005, NJ 2006, 598. Zie ook: M. den Besten, 'Partijwisseling, schorsing en hervatting tijdens het geding', in: WPNR (2007), 6700, p. 189-194.

Uitgangspunt is dat rechtsmiddelen slechts kunnen worden ingesteld door of aangewend tegen partijen uit de vorige instantie.⁵ Wanneer echter een partij tijdens de beroepstermijn overlijdt of anderszins ophoudt te bestaan, dan geldt de regel dat het rechtsmiddel op straffe van niet-ontvankelijkheid in beginsel uitsluitend kan worden ingesteld door of tegen de rechtsopvolger van die partij. De wetgever heeft het geval dat de in het ongelijk gestelde natuurlijke persoon hangende de beroepstermijn overlijdt, geregeld in artt. 341 en 403 Rv. Deze bepalingen houden kort gezegd in dat het in beginsel de rechtvolgers en andere rechtverkrijgenden zijn, die het rechtsmiddel – al dan niet met termijnverlenging – moeten instellen of tegen wie het moet worden aangewend. De wet zegt echter niet wat heeft te gelden als een rechtspersoon, bijvoorbeeld ten gevolge van een fusie, ophoudt te bestaan. De rechtspraak heeft jarenlang met de netelige complicaties van dit probleem geworsteld.

Op de regel dat rechtsmiddelen in

5 Hoge Raad 8 februari 1980, NJ 1980, 316.

beginsel moeten worden ingesteld door en aangewend tegen bestaande procespartijen – de rechtsopvolgers van de rechtspersonen die zijn opgehouden te bestaan – werden in de rechtspraak verschillende uitzonderingen aangenomen. Dat leidde tot een ingewikkeld systeem van uitzonderingen op uitzonderingen, waarin menig advocaat de weg kwijt raakte. Een eerste onderscheid dat viel te maken, was dat tussen rechtsopvolging aan de actieve zijde (de partij die het rechtsmiddel instelt) en rechtsopvolging aan de passieve zijde (de partij tegen wie het rechtsmiddel wordt aangewend).⁶

Actief en passief

Bij rechtsopvolging aan de passieve zijde werden drie uitzonderingen aanvaard:

1. het instellen van een rechtsmiddel tegen een niet meer bestaande rechtspersoon behoeft volgens de Hoge Raad niet tot niet-ontvankelijkheid te leiden indien de partij die het rechtsmiddel instelt niet weet en redelijkerwijs niet behoeft te weten dat een rechtsovergang aan de zijde van haar wederpartij heeft plaatsgevonden;⁷
2. een niet-ontvankelijkheid kan wegens strijd met een goede procesorde achterwege blijven als de partij die zich daarop beroept geen rechtens te respecteren belang daarbij heeft, bijvoorbeeld omdat deze in appel of cassatie gewoon is verschenen en verweer heeft gevoerd;⁸
3. een foute partij aanduiding behoeft evenmin tot niet-ontvankelijkheid te leiden indien het voor de wederpartij direct duidelijk moet zijn geweest welke partij met de foutieve aanduiding werd bedoeld.⁹

Bij rechtsopvolging aan de actieve zijde was het regime wat minder mild. De Hoge Raad leek – tot voor kort – althans aanzienlijk strenger te zijn ten aanzien van het instellen van rechtsmiddelen

Als een partij tijdens de beroepstermijn overlijdt, kan een rechtsmiddel alleen worden ingesteld door of tegen de rechtsopvolger

door spookpartijen. Toen nog niet zo lang geleden op naam van door een juridische fusie verdwenen rechtspersoon hoger beroep werd ingesteld, volgde een even meedogenloze als voorspelbare niet-ontvankelijkheid. De Hoge Raad kende in dat geval evenmin genade, omdat hij meende dat de wederpartij die niet op rechtsgeldige wijze in hoger beroep is betrokken, ervan uit moet kunnen gaan dat daartoe geen gelegenheid meer openstaat. Daarbij werd zwaar gewicht toegekend aan de omstandigheid dat de appellante het volledig in eigen hand had om het appel op de juiste naam in te stellen. Grond voor een uitzondering zou er volgens ons hoogste rechtscollege slechts bestaan, indien de wederpartij voor het verstrijken van de appeltermijn wist of had behoren te weten dat de appellerende spookpartij had opgehouden te bestaan.¹⁰

Deze uitspraak ontlokte terecht de nodige kritiek, onder meer omdat niet duidelijk werd welk vertrouwen de Hoge Raad hier wilde beschermen.¹¹

'Moet duidelijk zijn geweest'

Dit fijnmazige stelsel van uitzonderingen is medio 2005 door de Hoge Raad doorbroken ter zake een geval dat niet geheel paste in de eerder aanvaarde uitzonderingscategorieën. In een zeer langdurige procedure vond door fusie een rechtsopvolging plaats tijdens een (eerste) cassatietermijn. Daags daarvoor was

cassatieberoep ingesteld door de oude rechtspersoon. Tijdens de (eerste) cassatieprocedure werd gewoon voortgeprocedeerd door en tegen deze spookpartij. Pas in de verwijzingsprocedure meldt de rechtsopvolger zich in de memorie na cassatie als de nieuwe procespartij. Het hof wijst niettemin arrest op naam van de oude, niet meer bestaande rechtspersoon. Vervolgens stelt de wederpartij cassatieberoep in door een dagvaarding uit te brengen tegen die non-existente rechtspersoon, en wel aan het kantoor van haar procureur in vorige instantie. In cassatie werd namens die partij een beroep gedaan op niet-ontvankelijkheid. A-G Wesseling-van Gent acht dit verweer gegrond, maar de Hoge Raad komt met een geheel nieuwe benadering van de materie.

Die benadering staat in het teken van de uitleg van de cassatiedagvaarding in combinatie met de wils-vertrouwensleer. De Hoge Raad stelt voorop dat uit de gedingstukken van de procedure na cassatie en verwijzing blijkt dat een rechtsopvolging heeft plaatsgevonden en dat vanaf de memorie na verwijzing de rechtsopvolger van de verdwenen rechtspersoon als de juiste procespartij in dat geding had te gelden en dat de andersluidende aanduiding in het arrest van het hof op een misverstand berust. Vervolgens stelt de Hoge Raad vast dat het exploit waarbij het cassatieberoep werd ingesteld op de voet van art. 63 lid 1 Rv aan het kantoor is betekend van de procureur van de wederpartij in vorige instantie, die ervan op de hoogte was dat in die vorige instantie een informele partijwisseling door rechtsopvolging had plaatsgevonden, zodat hij moet hebben begrepen dat het exploit voor de nieuwe procespartij was bedoeld. Ook voor die partij moet aanstonds duidelijk zijn geweest dat dit stuk ondanks de verkeerde aanduiding voor haar bestemd was. Een in rechte te respecteren belang bij het beroep op die onjuiste tenaamstelling ontbreekt dan ook, zodat het beroep op niet-ontvankelijkheid door de Hoge Raad wordt verworpen.¹²

6 Hugenholtz/Heemskerck, nr. 24; J.C. Heuving/S.J. Beedie, 'Enige partijcomplicaties nader bekeken', in: *Praktisch Procederen*, 2007, p. 32-36.

7 Hoge Raad 6 december 2002, NJ 2004, 162; Hoge Raad 10 september 2004, NJ 2005, 223; Hoge Raad 11 maart 2005, NJ 2005, 224.

8 Hoge Raad 24 mei 1991, NJ 1991, 675; Hoge Raad 19 maart 2004, NJ 2004, 619.

9 Hoge Raad 9 juli 1990, NJ 1990, 748; Hoge Raad 1 juli 1993, NJ 1995, 340; Hoge Raad 20 februari 1998, NJ 1998, 493.

10 Hoge Raad 9 januari 2004, NJ 2005, 222.

11 B. Winters, TCR, 2004, p. 71; H.J. Snijders in zijn noot (nr. 3f) achter NJ 2005, 224.

12 Hoge Raad 27 mei 2005, NJ 2006, 598 (HJS); JBPr 2005, 54 (B. v.d. Wiel). B. Winters, TCR, 2005, p. 122-124.

Nog iets fermer

Aan deze lijn is de Hoge Raad sedertdien blijven vasthouden in soortgelijke zaken met spookpartijen. Aanvankelijk speelde hij daarbij de bal nog over de band van de wetenschap van de procureur in vorige instantie voor wie duidelijk moet zijn geweest welke partij met de onjuiste partijsaanduiding werd bedoeld, welke wetenschap vervolgens aan de procespartij zelf werd toegerekend.¹³

In meer recente arresten vindt ons hoogste rechtscollege het niet meer nodig deze toerekeningconstructie te gebruiken. Zo oordeelde de Hoge Raad in een zaak waarbij per ongeluk Konmar BV was gedagvaard in plaats van de rechtsopvolger Laurus Nederland BV, dat het voor Konmar/Laurus en haar advocaat aanstonds duidelijk moet zijn geweest dat met de vermelding van Konmar in de beschikking van het hof en het cassatieverzoekschrift werd bedoeld op de wederpartij van eiser in cassatie en dat die wederpartij na de fusie Laurus was, zodat een rechtens te respecteren belang bij het beroep op niet-ontvankelijkheid ontbreekt.¹⁴

Nog iets fermer trekt de Hoge Raad deze lijn door in een recent arrest van 22 juni 2007.¹⁵ Dit keer ging het om een spookpartij aan de actieve/eisende kant, ten aanzien waarvan ons hoogste rechtscollege zoals vermeld in het verleden niet zoveel clementie vertoonde.

¹³ Hoge Raad 25 november 2005 en 23 december 2005, *JBPr* 2006, 5-6 (K. Teuben).
¹⁴ Hoge Raad 4 mei 2007, *JBPr* 2007, 62.
¹⁵ Hoge Raad 22 juni 2007, *NJ* 2007, 343; *JBPr* 2007, 64, m.nt. K. Teuben.

Als duidelijk moet zijn welke partij ondanks de onjuiste aanduiding is bedoeld, dan faalt een beroep op niet-ontvankelijkheid wegens gemis aan belang

De Hoge Raad verwerpt het beroep van de wederpartij op niet-ontvankelijkheid met de korte maar krachtige overweging dat gesteld noch gebleken is dat verweerster in cassatie in redelijkheid kon menen dat met de foute partijsaanduiding een andere rechtspersoon was bedoeld dan de rechtspersoon die in vorige instantie onder die naam partij was.

Van den domme

Dit oordeel komt er in rond Hollands op neer dat men zich bij onjuiste partijsaanduidingen in de dagvaarding niet langer van *den domme* moet houden door het opwerpen van niet-ontvankelijkheidsverweren. Het geval dat de oorspronkelijke procespartij is verdwenen en door

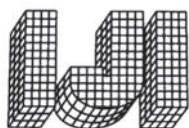
een andere partij is opgevolgd – onverschillig of dit aan de actieve of aan de passieve zijde is geschied – zal voortaan op dezelfde wijze moeten worden behandeld als voorheen het geval van een kennelijke vergissing.

Er lijkt thans nog maar één uitzonderingscategorie te zijn voor onjuiste partijsaanduidingen in dit soort gevallen. Bij de hantering daarvan dient de bal te worden gespeeld via de banden van uitleg (in combinatie met de wils-vertrouwenleer) en belang. Doorslaggevend is wat de wederpartij redelijkerwijs uit de inleidende gedingstukken – al dan niet in samenhang met het overige dossier – heeft kunnen en moeten begrijpen. Als duidelijk moet zijn welke partij ondanks de onjuiste aanduiding is bedoeld, dan faalt een beroep op niet-ontvankelijkheid van de wederpartij wegens gemis aan belang.¹⁶

Dit is een belangrijke, alleszins toe te juichten stap in de deformalisering van het burgerlijk procesrecht. Het speeltje van het niet-ontvankelijkheidsverweer tegen *beter weten in* is de gewiekste advocaat ontnomen. De argeloze advocaat, die onverhoeds met een spookpartij wordt geconfronteerd heeft, zelfs als het zijn/haar eigen cliënt betreft, thans minder aanleiding dan vroeger om in paniek te geraken – al blijft alertheid natuurlijk altijd geboden.

¹⁶ Vgl. het verhelderende commentaar van Teuben in haar noot in *JBPr* 2006, 64.

INTERNATIONAAL JURIDISCH INSTITUUT

Spui 186
2511 BW
's-Gravenhage
telefoon 070-3460974
telefax 070-3625235
E-mail iji@worldonline.nl

Het Internationaal Juridisch Instituut adviseert in zaken betreffende internationaal en buitenlands recht, in het bijzonder waar het gaat om vragen van internationaal privaatrecht en buitenlands privaatrecht- en procesrecht.

Werkterreinen zijn onder andere:

- personen- en familierecht
- nationaliteitsrecht
- erfrecht
- procesrecht
- overeenkomstenrecht
- strafrecht
- onrechtmatige daad

De brochure inzake taak, werkwijze en tarifiering wordt op verzoek toegezonden.

Bezoek onze site: www.iji.nl

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Pensioenadviesbureau Mr. H.N.J. Bijvoet

sinds 1982

Keizersgracht 403

1016 EK Amsterdam

www.chezpied.nl

nick.bijvoet@chezpied.nl

tel: 020 623 54 21

Wat 'to do' als je even iemand extra nodig hebt?

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor de advocatuur en het notariaat.

Wij springen in daar waar tijdelijk personeelstekort is door zwangerschapsverlof of ziekte en bieden assistentie bij grote projecten en (te) hoge werkdruk. Onze interim-kandidaten hebben 5 jaar of meer ervaring in de advocatuur of het notariaat en zijn zorgvuldig door onze consultants gescreend. Onze matching-rate is dankzij onze zorgvuldige voorselectie uitzonderlijk hoog.

Tevens verzorgt Le Tableau in-house en opmaat vaardigheids-trainingen exclusief voor de advocatuur en het notariaat. Wij zijn CEDEO erkend en we verstrekken NOvA en KNB punten.

Le Tableau

VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met
Mr. Drs. Christ'1 Dullaert (020-523 7600) of kijk op www.letableau.nl

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Woede

Mr. Leo Lamers is altijd woedend.

Hij kijkt nors als hij de zaal betreedt, hij gooit zijn tas met een klap op tafel, hij kijkt geërgerd als de andere partij de tijd neemt om het dossier uit te stallen, en hij kan erg diep zuchten.

Woede is bij hem zo een gebruikelijke wijze van opereren, dat alleen al het noemen van zijn naam bij collega-rechters de uitroep oplevert: 'O, heb je Lamers? Ik wens je veel sterkte.'

Het is de vraag waaraan hij zijn woede ontleent. Het lijkt wel of hij 's ochtends bij het opstaan mediteert op een aantal verderfelijke zaken: het neerslaan van de slavenopstand van Spartacus, de beeldenstorm van 1566, de vierde Engelse oorlog, het ontstaan van het kabinet-Balkenende, de bezuinigingen op de rechtshulp. En dat hij daarmee voor een hele

dag een reservoir aan ressentiment veiligstelt. Of hij heeft een moeilijke stoelgang. Hoe dan ook, het moeten zaken zijn van voldoende gewicht om munitie te kunnen leveren voor een etmaal ontstemming.

Woede is een tijdje in de mode geweest. Iemand kon langs zijn neus weg opmerken, dat hij uit woede lid was geworden van die en die partij. Een ander kon zeggen dat hij eigenlijk zijn hele leven al woedend was. Gemeenteraden besloten woedend te zijn. Het waren allemaal gemeenplaatsen.

Mr. Lamers is woedend op eigen kracht.

De officier van justitie had een dagdeel nodig voor het requisitoir, en de volgende dag was de beurt aan mr. Lamers. Deze deelde bij aanvang van de zitting mee dat zijn cliënt zo ontdaan was van de eis – en dat meer dan terecht – dat hij zich ziek had gemeld. Hij was in het Huis van Bewaring gebleven. En bij afwezigheid van zijn cliënt voelde mr. Lamers zich niet vrij om het pleidooi te houden. Hij vroeg om aanhouding van de zaak. Het incident werd uitvoerig besproken en uiteindelijk kwam de rechtbank tot de slotsom dat de raadsman hier en nu het pleidooi diende te houden en dat, mocht hij daar geen gebruik van maken, het onderzoek ter zitting zou worden gesloten.

De ontstemming van mr. Lamers was voorspelbaar en kostte de nodige energie. Hij vroeg om een korte onderbreking om telefonisch te overleggen met zijn cliënt. Na hervatting deelde hij mee dat zijn cliënt toch aanwezig wilde zijn, zodat hij het pleidooi kon starten zodra deze was aangevoerd. Het dispuut verlegde zich. Er ontstond een discussie over de vraag of de rechtbank enige uren zou moeten wachten op de komst van de verdachte. Geërgerd lichtte mr. Lamers de rechtbank in over de positie van de verdachte in het strafproces, mede gezien in het licht van de waarborgen van het Europees Verdrag, en over de geloofwaardigheid van de hele gang van zaken in de ogen van zijn cliënt. De officier van justitie reageerde en de rechtbank trok zich wederom terug voor beraad.

De zitting was intussen 45 minuten aan de gang. De rechtbank wilde niet wachten op de komst van de verdachte. Mr. Lamers startte met zijn pleidooi, uiteindelijk, dat wel, maar liet zijn bedenkingen nog even de vrije loop. En elk woord werd begeleid door een slag van zijn hand op de lessenaar. Eigenlijk kon de rechtbank wel onmiddellijk uitspraak doen, de hele zaak viel niet meer uit te leggen.

Er was een uur verstreken sinds aanvang van de zitting. Toen ik eindelijk, achteroverleunend, gereed was om te luisteren, merkte ik hoe geërgerd ik was. Ik kón helemaal niet luisteren. Ik voelde me misbruikt en werd steeds bozer. Hoe hier uit te komen? Ik dacht aan mango-ijs met slagroom, aan de geur van hyacinten in het voorjaar, aan wandelen in een najaarsstorm... terwijl mr. Lamers oreerde. Het werkte.

Echtparen zonder kinderen die het over de manier van scheiden eens zijn, hebben als hun doek valt volgens de minister genoeg aan een notaris. Koert Boshouwers beargumenteert hoe het wetsvoorstel ter vereenvoudiging van echtscheidingsprocedures ten positieve kan worden aangewend.

Graag een gespecialiseerde notaris bij echtscheiding

.....
Koert Boshouwers
redactielid
.....

Echtparen zonder minderjarige kinderen die hun relatie willen beëindigen en alleen de vermogensrechtelijke aspecten van hun huwelijk – zoals de verkoop van hun huis – hoeven te regelen, kunnen het inschakelen van een advocaat als belastend ervaren. Dit schreef althans de minister van Justitie op 28 maart jl. aan de Tweede Kamer, toen hij het wetsvoorstel indiende ter vereenvoudiging van de echtscheidingsprocedure (TK 2006/2007, 30145, 9). Op dit moment kunnen alleen advocaten een verzoekschrift tot echtscheiding indienen. Omdat volgens de minister de toegevoegde waarde van de advocaat beperkt is voor de groep die over alle aspecten van de scheiding overeenstemming heeft bereikt, wil hij ook de notaris de mogelijkheid bieden om namens beide echtgenoten een gezamenlijk verzoekschrift in te dienen in het geval er bij hun echtscheiding geen minderjarige kinderen zijn betrokken. Dit voorstel – conceptwetsvoorstel tot ‘wijziging van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering in verband met verlening aan de notaris van bevoegdheden tot het indienen van gemeenschappelijke verzoeken tot echtscheiding en tot ontbinding van een geregistreerd partnerschap’ – heeft hij op 9 augustus jl. voor advisering aan onder andere de Nederlandse Orde van Advocaten en aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) gezonden.

Vereenvoudiging

Het conceptwetsvoorstel behelst het volgende:

- een gemeenschappelijk verzoekschrift kan ook door een notaris worden ondertekend en ingediend, indien en voor zover de echtgenoten geen ouderschapsplan hoeven over te leggen (toevoeging van een lid aan art. 815 Rv);
- verzoekers kunnen bij de notaris verschijnen en deze kan als raadsman optreden indien een mondelinge behandeling van het verzoekschrift wordt gelast (aanvulling van art. 818 Rv);
- de notaris kan een gemeenschappelijk verzoekschrift tot het treffen van voorlopige voorzieningen indienen (toevoeging aan art. 821 lid 5 Rv).

Uit de toelichting blijkt dat de minister met zijn voorstel de echtscheidingsprocedure wil vereenvoudigen, voor die gevallen waarin de scheidende echtparen of geregistreerde partners geen gezamenlijke minderjarige kinderen hebben. Zij hoeven naar het oordeel van de minister dan alleen de vermogensrechtelijke aspecten van hun scheiding te regelen en voor de verkoop van het huis moeten zij zich tot de notaris wenden. Als zij het verder eens zijn, zullen zij het niet nodig vinden een advocaat in te schakelen. De vermogensrechtelijke aspecten kunnen in een notariële akte worden geregeld en aan de rechter hoeft dan alleen de ontbinding van het huwelijk te worden verzocht, aldus de minister.

Het inschakelen van een advocaat als procesvertegenwoordiger heeft volgens de minister onvoldoende toegevoegde waarde, terwijl het extra kosten mee-

brengt en door betrokkenen alleen als lastig zou worden ervaren. Wel acht de minister het van belang dat de notaris de betrokkenen volledige informatie verstrekt over zaken als afwikkeling van hun goederenrechtelijke regime, pensioen, alimentatie, positie van jongmeerderjarige, studerende kinderen. De notaris dient na te gaan of bij beide partners sprake is van ‘informed consent’.

NVvR niet tegen

De NVvR stelt vast dat het wetsvoorstel op de gedachte berust dat de genoemde partijen zich dikwijls tot een notaris zullen wenden die hen bijstaat bij het opstellen van een echtscheidingsconvenant. Vanuit de positie van de rechter beschouwd geeft het voorstel nauwelijks aanleiding tot commentaar. Omdat de afhandeling van een gemeenschappelijk echtscheidingsverzoek waarbij geen minderjarige kinderen zijn betrokken, betrekkelijk gestandaardiseerd verloopt, en omdat zowel notarissen als advocaten aan kwaliteitseisen zijn onderworpen, hoeft er volgens de NVvR niet te worden gevreesd dat een gemeenschappelijk verzoekschrift niet zorgvuldig wordt opgesteld of ingediend. De NVvR verwacht dan ook geen positieve of negatieve effecten voor de werklust van de rechtbanken.

Orde: onjuist beeld

Volgens de Orde¹ levert het conceptwetsvoorstel voor de rechtzoekende geen

.....
¹ De NOvA heeft het conceptwetsvoorstel ter beoordeling voorgelegd aan de Adviescommissie Familie- en Jeugdrecht. Op 1 oktober 2007 heeft deze commissie een preadvies uitgebracht en de Algemene Raad heeft dit op 11 oktober 2007 aan de minister van Justitie gezonden.

wezenlijke vereenvoudiging op. De minister van Justitie zou een onjuist beeld schetsen van de wijze waarop een advocaat partijen in een echtscheiding bijstaat. Dat het toevoegen van de notaris als procesvertegenwoordiger zou leiden tot een vereenvoudiging, wordt door de minister niet duidelijk gemaakt. Ook is het nog maar de vraag of notarissen de beoogde werkzaamheden goedkoper kunnen verrichten dan advocaten. De kosten van echtscheiding worden namelijk meestal gemaakt voor het adviseren en begeleiden van de cliënten bij het maken van afspraken en het vastleggen ervan in een convenant, aldus de Orde.

De door de minister aangehaalde executoriale titel die een convenant in de vorm van een notariële akte zou hebben, levert voor de betrokkene geen meerwaarde op. Een advocaat kan het convenant immers door waarmerking laten opnemen in de echtscheidingsbeschikking, waardoor eveneens een executoriale titel wordt verkregen.

Aangaande het voorstel om de notaris ook de bevoegdheid te geven een gemeenschappelijk verzoekschrift voorlopige voorzieningen in te dienen, zegt de Orde dat voorlopige voorzieningen juist nodig zijn als er een tijdelijke ordemaatregel nodig is, omdat de partners het onderling niet eens kunnen worden. Bij een conflictsituatie is een gezamenlijk verzoek dan ook niet aan de orde.

Orde: notarissen minder geschikt

Volgens de Orde hebben notarissen geen procestraditie of proceservaring in echtscheidingszaken. Gelet op hun vooropleiding zijn zij veel minder dan advocaten op de hoogte van bijvoorbeeld het alimentatierecht van ex-partners en jongmeerderjarigen, het pensioenrecht, het (internationaal) procesrecht en de samenhang van deze rechtsgebieden. In het familierecht gespecialiseerde advocaten daarentegen zijn, evenals notarissen, wel goed onderlegd in het huwelijksgoederenrecht en het fiscaal recht. Doordat deze advocaten bovendien de jurisprudentie kennen en proceservaring hebben, kunnen zij partijen beter dan de notaris op procesrisico's wijzen en met partijen nagaan of een regeling kan worden bereikt die voldoet aan de wettelijke maatstaven. Een notaris kan zich volgens de Orde gezien zijn algemene

Familierecht-advocaten hoeven de komst van de notaris niet te vrezen

ministerieplicht minder goed specialiseren in het familierecht.

De vermogensrechtelijke afwikkeling van huwelijkse voorwaarden en de verdeling van de wettelijke gemeenschap van goederen zijn voor de notaris vertrouwd terrein. De notaris dient volgens de Orde zijn rol te blijven spelen als onafhankelijke adviseur, bijvoorbeeld bij de uitleg van huwelijkse voorwaarden. Partijen verschillen nogal eens van mening over de uitleg van hun huwelijksvoorwaarden. Daarbij kunnen de (tegengestelde) belangen groot zijn. Het is dan minder wenselijk dat de notaris betrokken is bij een regeling ten aanzien van de door hem zelf opgestelde huwelijkse voorwaarden.

Nu de notaris naast vertrouwenspersoon ook openbaar ambtenaar is, rijst de vraag of de rechtzoekende de verschillen tussen beide beroepsgroepen voldoende kent. Aan advocaten worden bij het optreden voor twee partijen door de tuchtrechter strenge eisen gesteld. Volgens de Orde is het tuchtrecht van notarissen hier voornamelijk niet op ingericht, vooral in het geval er sprake is van een tegengesteld belang tussen twee echtgenoten.

Gewenste aardverschuiving

Wat moeten advocaten nu denken van de eventuele toetreding van de notaris in de echtscheidingsprocedure? Van oudsher is de notaris als onafhankelijk deskundige betrokken bij de totstandkoming van huwelijkse voorwaarden, terwijl de advocaat is van oudsher als procesvertegenwoordiger één van de partijen in een echtscheidingsprocedure bijstaat. Intussen zijn de tijden veranderd: de mediator heeft zijn intrede gedaan en deze licht partijen in over de gevolgen van een echtscheiding en begeleidt hen bij het

maken van afspraken. Binnen de advocatuur heeft een groot aantal advocaten zich gespecialiseerd in het familierecht en de opleiding tot advocaat-scheidingsbemiddelaar gevolgd. Hetzelfde geldt voor een (beperkt) aantal notarissen.

Geredeneerd vanuit de eigen kracht hoeft de in het familierecht gespecialiseerde advocatuur mijns inziens niet te vrezen voor het openbreken van het procesmonopolie in een beperkt aantal gevallen. Of de belangen van de rechtzoekende hiermee zijn gebaat, is een andere vraag.

Een regeling die de scheidende partners in onderling overleg treffen, kan vanzelfsprekend rekenen op het meeste draagvlak bij die partners. De rechtzoekende heeft belang bij begeleiding door een deskundige die de partijen informeert over ieders rechten en plichten en hen wijst op de stand van zaken in rechtspraak en wetgeving. Zowel een in het familierecht gespecialiseerde advocaat als een hierin gespecialiseerde notaris is in staat om deze inlichtingen te geven, waarbij de advocaat meer voeling heeft met de positie van partijen, gerelateerd aan de rechtspraak.

De advocaat, die in de ene zaak optreedt als bemiddelaar en in de andere als partijadvocaat, wordt doorlopend met de stand van rechtspraak en wetgeving geconfronteerd. Voor de notaris vereist het – net als voor de advocaat-scheidingsbemiddelaar die alleen als bemiddelaar optreedt – meer discipline om van de actualiteiten op familierechtelijk gebied op de hoogte te blijven.

Het conceptwetsvoorstel moet mijns inziens worden aangegrepen om te bereiken dat *slechts in het familierecht gespecialiseerde advocaten en notarissen* partijen in zowel huwelijks- als echtscheidingskwesaties kunnen bijstaan. Hierbij zouden zowel de familierechtdadvocaat als de familierechtnotaris huwelijkse voorwaarden op moeten kunnen stellen en wijzigen. Ook zouden zij bij een echtscheiding beide partijen – als mediator – moeten kunnen bijstaan. Deze verandering vergt binnen advocatuur en notariaat een cultuuromslag én een aardverschuiving, maar lijkt de moeite van het overdenken waard.

Kluwer Juridische Opleidingen

Om op de hoogte te blijven van de laatste stand van zaken neemt u als juridisch professional geregeld deel aan cursussen. Kluwer Juridische Opleidingen heeft een cursusaanbod waarin u ongetwijfeld vindt wat u zoekt: een breed en actueel aanbod met direct in de praktijk toepasbare informatie, zeer deskundige sprekers en goed bereikbare locaties met een prettige ambiance. U vindt altijd een cursus die aansluit bij uw kennisbehoefte.

Onze cursussen, in niveau variërend van introductie tot masterclass, richten zich op de belangrijkste rechtsgebieden:

- Arbeidsrecht
- Burgerlijk recht
- Intellectuele Eigendom
- Ondernemingspraktijk
- Personen- en Familierecht
- Strafrecht

Naast vakinhoudelijke cursussen bent u bij Kluwer Juridische Opleidingen ook voor vaardigheidstrainingen aan het juiste adres. Speciaal ontwikkeld voor én door juristen!

**Nog verder groeien in uw vakgebied?
Bezoek nu onze internetsite: www.kluwer.nl/opleidingen**

UITBLINKEN

Een nieuw jaar staat voor de deur. Is dat geen prachtige aanleiding om ook een nieuwe weg in te slaan? Om de ruimte te krijgen je talent in de volle breedte te ontwikkelen en je te onderscheiden van de bekende middelmaat. Zie je net als onze advocaten niet zozeer problemen, maar uitdagingen om van de geijkte paden af te gaan, laat ons dat dan per omgaande weten. Kijk op www.fplaw.nl voor meer informatie. **We hebben geen oplossing. We creëren er een.**

IN 2008?

FAASEN & PARTNERS
ADVOCATEN • NOTARISSEN

fplaw.nl

Afscheid

L. van Heijningen is tot het eind van dit jaar nog advocaat. Dan, na 57 jaar, houdt hij ermee op. De vruchtbare publicist, die ook geregeld aan het *Advocatenblad* dacht, kijkt terug en schrijft een afscheidsrijm.¹

.....
L. van Heijningen
advocaat te Den Haag
.....

In 2007 is 1949 bijna onvoorstelbaar geworden. Een kantoor met vijf medewerkers gold als groot. De kantoren kenden geen kopieerapparaten, opnameapparaten, fax, laat staan computers of mobieltjes. De telex was schaars. Wel klonk het mitrailleurgeratel vanuit de typekamers.

Automobielen moesten de wereld nog veroveren. Wie haast had, nam de fiets, dus bij advocaten was dit vervoermiddel favoriet. Rechters en raden schréden in waardigheid justitiewaarts. De president van de Hoge Raad, mr. Donner, begaf zich per fiets door Den Haag (zijn kleinzoon, mr. Donner, fietst nog in zijn spoor). Hij verbood per circulaire het parkeren van auto's op het voorplein van de Hoge Raad, omdat het plaveisel door olie werd verontreinigd.

Files waren onbekend. Er was nog steeds gebrek aan velerlei, doch het leven was niet *hectisch*.

Afgeschoten topadvocaat

Er was meer persoonlijk contact. Rekwesten tot het verkrijgen van praesidiaal verlof werden persoonlijk ter toelichting aangeboden. De goede vorm bracht

mee dat men uitspraken persoonlijk kwam aanhoren. De balie werd beheerst door Ereregelen. In confraternele correspondentie werd soms nog het plechtstatige voornaamwoord 'gij' in stede van 'U' gebezigd.

Reclame paste niet bij het nobile officium en was dus streng verboden. Tegen een advertentie met de tekst 'Wil degene die zijn paraplu in mijn wachtkamer heeft laten staan, zich melden' werd disciplinair opgetreden, omdat naam en adres van het advocatenkantoor werden vermeld. De eer van de stand woog zwaar; kom daar nu nog eens om.

Men denke ook aan het lot van mr. Roobol, bekwaam Arnhems strafpleiter (zie het *Advocatenblad* van 23 juli 1999). Voor de oorlog behaalde hij twee opzienbarende successen achtereen: herziening in de moordzaak Giessen-Nieuwkerk en vrijspraak in de Culemborgse moordzaak. Hij deed deze zaken pro Deo. Bij het verlaten van het Paleis van Justitie werden hij en zijn cliënt gefotografeerd. De foto verscheen op de voorpagina van een ochtendblad. Dit zware vergrijp werd aldus disciplinair afgedaan: 'Het past een advocaat niet om zich naast eenen verdachte te doen fotografeeren, als ware hij de eigenaar van een kostbaar stuk vee of een bijzonder konijn.' Mr. Roobol werd op allerlei wijzen gedwarsboomd; hij had zich niet geliefd gemaakt bij politie en justitie, mede doordat zijn successen berustten op het signaleren van misstanden in hun kringen. Verongelijkt trok hij zich terug op een buiten-

tje in Salland. Nu zou men zeggen: een afgeschoten topadvocaat.²

Ordering

De economische nood in het interbellum van de vorige eeuw riep de vraag naar ordering op. Er moest toch iets gedaan kunnen worden tegen de werkloosheid oproepende deflatie? De Grondwet deed de eerste voorzichtige stap in 1937: 'De wet kan aan andere dan in de Grondwet genoemde lichamen verordenende bevoegdheid geven.' De Duitse bezetting bracht de stroomversnelling. De PBO werd ingesteld en daarnaast werden 890 *Verordnungen* opgelegd, in economische, sociale en fiscale aangelegenheden, uitgebreid door Nederlandse bureaucraten op de departementen. 288 stuks behielden na de bezetting kracht van wet, de basis voor de vergaande bureaucratie waarop na de oorlog de geleide economie steunde.

In 1952 werd een twistappell in de balie geworpen: de verordenende bevoegdheid (de *Advocatenwet* dateert van 23 juni 1952). Daarover werd fel gedebatteerd. Mr. J.M.A. Vollaers, gerespecteerd Haags advocaat: 'De *Advocatenwet* opent de sluizen der bureaucratie welke de Balie zal overspoelen.' Mr. A.E.J. Nysingh, oud-deken: 'Wij behoeven die verordenende bevoegdheid toch niet te gebruiken als het niet nodig is?'

.....
¹ Deze tekst is een uitgebreide bewerking van een tekst die deze maand ook in het *Haagse Aan de Orde* is gepubliceerd.

.....
² Toen was er geen televisie, dus ook niet het verschijnsel van de 'topadvocaat'.

En hoeveel personen heeft de Orde thans in dienst? En de wet- en regelgeving van de balie behelst thans reeds meer dan 600 bladzijden.

Wijsheid achteraf

Een andere nasleep van de oorlog is het onderzoek naar de rol van de balie tijdens de Duitse bezetting, een onderzoek waarvoor de Orde enkele tonnen betaalt aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD). De conclusie ligt reeds voor de hand: veel is er fout gedaan, en soms ging er ook wel iets goed. De huidige bevolking van het NIOD kent de bezetting slechts bij overlevering. In welke sfeer thans onjuist geachte beslissingen destijds moesten worden genomen, kan niet meer worden doorvoeld. Het alternatief was veelal iets veel ergers, of de dood, of het concentratiekamp. De onderzoekers kunnen slechts oordelen met de wijsheid achteraf.

Zelfs Jupiter niet

De opheffing van het reclameverbod, enkele maanden geleden, heeft de mentaliteit niet verbeterd. Grote strafzaken worden eerst in de tv-studio's uitgevochten en pas daarna op het wettelijk toernooiveld van de rechtszaal.

De Pensioenverordening, ondanks waarschuwingen van deskundige zijde opgelegd na hevige strijd, is na enige jaren ter ziele gegaan. Weg betaalde premies, opgewekte verwachtingen, gedane toezeggingen.

De verplichte Post Academische Opleiding berust op de onbewezen stelling dat men door het volgen van dure cursussen voor 16 uur per jaar, een betere advocaat zou worden. Zouden die hoge cursusgelden niet doelmatiger zijn besteed met de

aanschaf van goede handboeken?

De advocatuur heeft een negatief imago. Door een Raad van Advies aan de Orde toe te voegen meent de politiek tegemoet te kunnen komen aan gevoelens van onvrede. Vergeefse moeite. Gesteld dat alle Nederlanders eens bij een rechtsgeding betrokken zijn geweest. De helft moet dan bestaan uit verliezers. Hun mening over de rechtspleging, en dus ook over de advocatuur, zal niet positief zijn. En de winnaars zullen wellicht menen dat de rechtsvinding erg duur is geweest. Wat kan de balie met lekenadviezen doen? Op de gevel van het oude Haagse raadhuis staat: 'Zelfs Jupiter kan het niet eenieder naar de zin maken.'

Rozen en verpleegsters

De plaatselijke deken verzoette onlangs mijn afscheid met een boeket gespikkelde rode rozen. Alleraardigst.³

Het leven dekt zijn nederlaag met vrucht van bloemen welke snel verwelken en vergaan.

Bloemen kunnen niet verbloemen dat al wat ons lief is zal vergaan.

Het ga de balie goed in het nieuwe jaar.
En erna.

3 Ook vereerde zij mij met een fraaie Calabrische, kunstig bewerkte steen. Ad memoriam posteris.

Afscheidsrijm

*Je valt ons niet meer lastig
daarom zijn wij blij.
Het is nu wel genoeg geweest
en nu dan ben je vrij.*

*Je kunt nog wel vervelend zijn
maar och, dat gaat voorbij.*

*Straks staan verpleegsters voor je klaar
in lange, lange rij.*

(L. van Heijningen)

Stop met dat getob!

Laat het alimentatierekenen aan de specialist over!

Service rekenen: wij rekenen voor u

Veel advocaten en mediators zijn al bekend met onze alimentatieberekeningen en draagkrachtvergelijkingen. We krijgen veel waardering voor onze overzichtelijke rapporten en snelle service. Al vanaf € 75,00 tot gemiddeld € 115,00 (ex. btw) verwerken we aangeleverde gegevens tot een rapport.

Programma: u rekent met onze software

U kunt ook zelf berekeningen maken met ons rekenprogramma **AliBerWin**. Gebruikers zijn zeer tevreden over dit duidelijke en gebruiksvriendelijke programma, voorzien van help-functie. Abonnees ontvangen halfjaarlijks een update, waarin de normbedragen en rekenvariabelen zijn aangepast. Een jaarabonnement op **AliBerWin** kost € 267,50 (ex. btw).

Uniek: drie niet-standaard rekenmodellen

Toedelen kosten kinderen In dit rekenmodel wordt het eigen aandeel kosten van de kinderen bepaald volgens de Nibud-tabel. Het model berekent zelf het netto gezinsinkomen aan de hand van de ingevulde (bruto) inkomensgege-

vens van beide ouders. Tevens wordt er een verdeling van het eigen aandeel kosten gemaakt naar rato van de draagkracht van de ouders. Hiermee is de behoefte aan kinderalimentatie in één oogopslag duidelijk.

Co-ouderschap De kosten van co-ouderkinderen, ofwel het eigen aandeel kosten volgens Nibus-tabel plus de kinderbij-slag plus extra woonlasten, worden in dit model berekend en vervolgens naar draagkracht over de ouders verdeeld. Ook hier is in één oogopslag duidelijk, de behoefte aan een extra bijdrage in de kosten van kinderen: de kinderalimentatie.

Behoeft berekening Met dit model wordt de minimale behoefte aan partneralimentatie bepaald waarbij de inkomsten en uitgaven van alimentatiegerechtigde volgens de normen en richtlijnen ingevuld worden. Met andere woorden: de benodigde alimentatie om op een jus = nihil uit te komen wordt berekend.

Ondersteuning

Jaarlijks organiseren we gratis gebruikersbijeenkomsten voor zowel opdrachtgevers als gebruikers van **AliBerWin**. Voor data en meer informatie:

+ Huijbers' Administratiekantoor

Postbus 244, 6700 AE Wageningen t 0317 419 736 e alim.berek@huijbers.nl i www.huijbers.nl

Het bureau van de orde

Onderwerp	Telefoonnummer	E-mailadres
Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070-335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070-335 35 71 / 26 / 92	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl

Opleiding	Telefoonnummer	E-mailadres
Beroepsopleiding (09.00-12.00 uur)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (PO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (ontheffingen)	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

Opleidingen

VSO

Burgerlijk (proces)recht

Praktijkcursus Procederen
20-02-2008: 09:30 - 17:00 uur
05-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
19-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
19-04-2008: 09:00 - 17:00 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: VSO
Niveau: *
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel.: 0570-673568
Docent(en): mr. E.M. Groen, mr.
J.B.A.M. Groenendaal, E. van der
Hoeden, mr. J.M. van Riessen,
mr. H.A. Stein, mr. M.V. Ulrici,
mr. J.W. Westenberg
Cursusprijs: n.n.b.
Opleidingspunten
18 Juridisch
03 Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
21 Totaal

PO

Agrarisch recht

Basiscursus Agrarisch Recht
06-02-2008: 14:00 - 18:00 uur
20-02-2008: 14:00 - 18:00 uur
05-03-2008: 14:00 - 18:00 uur
19-03-2008: 14:00 - 18:00 uur
02-04-2008: 14:00 - 18:00 uur
16-04-2008: 14:00 - 18:00 uur
29-04-2008: 14:00 - 18:00 uur

07-05-2008: 14:00 - 18:00 uur
21-05-2008: 14:00 - 18:00 uur
04-06-2008: 14:00 - 18:00 uur
Plaats: Wageningen
Doelgroep: PO
Niveau: ***
Instelling: Instituut voor
Agrarisch Recht,
tel.: 0317-424181
Docent(en): prof. mr. D.W. Bruil
Cursusprijs: € 2.600 exclusief
btw
Opleidingspunten
37 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
37 Totaal

Arbeidsrecht

*Juridische ruimte voor
gewetensbezwaren?*
01-02-2008: 11:00 - 17:00 uur
Plaats: Leiden
Doelgroep: PO
Niveau: * Actualiteiten
Instelling: E.M. Meijers Instituut,
tel.: 071-5275200
Docent(en): prof. mr. E.A.
Alkema, prof. mr. P.F. van der
Heijden, prof. mr. A.C. Hendriks,
prof. mr. J.H. Nieuwenhuis, mr.
H.M.A.E. van Ooijen, mr. dr.
C.J.M. Schuyt, prof. mr. L.C.J.
Sprengers
Cursusprijs: € 85 geen btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

Leergang Arbeidsrecht

01-02-2008: 13:00 - 16:15 uur
08-02-2008: 13:00 - 16:15 uur
22-02-2008: 13:00 - 16:15 uur
07-03-2008: 13:00 - 16:15 uur

14-03-2008: 13:00 - 16:15 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel.: 0570-673568
Docent(en): mr. R.M. Beltzer,
mr. P.S. Fluit, mr. J. Oster, mr. J.
Schulp, mr. M.V. Ulrici
Cursusprijs: € 2.050 exclusief
btw
Opleidingspunten
15 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
15 Totaal

*Wijziging van
arbeidsvoorwaarden*

05-02-2008: 13:00 - 17:15 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel.: 0570-673568
Docent(en): mr. dr. S.F.H.
Jellinghaus, mr. A.A. de Jong
Cursusprijs: € 545 exclusief btw
Opleidingspunten
04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

*Masterclass Ontslag in
de publieke sector*

06-02-2008: 09:00 - 16:30 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: *
Instelling: RPMS Management
Informatie,
tel.: 020-4213767
Docent(en): mr. A. van Engelen,
mr. J.W. Sentrop, mr. K. Weijling
Cursusprijs: € 995 exclusief btw
Opleidingspunten
06 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
06 Totaal

Zieke werknemer

13-02-2008: 13:30 - 16:45 uur
Plaats: Utrecht
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: Kluwer Opleidingen,
tel.: 0570-673568
Docent(en): mr. P.S. Fluit
Cursusprijs: € 495 exclusief btw
Opleidingspunten
03 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
03 Totaal

**Bank- en effectenrecht en
financiering**

De basis van financiering
05-02-2008: 10:00 - 16:30 uur
Plaats: Amsterdam
Doelgroep: PO
Niveau: * Actualiteiten
Instelling: Academie
voor Toegepaste
Rechtswetenschappen,
tel.: 0570-751230
Docent(en): mr. A.J.J. Pors, mr.
dr. E.M. Vermeulen
Cursusprijs: € 695 exclusief btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

**Faillissements- en
insolventierecht**

*Discussie Dag Naar een
nieuwe Faillissementswet?
Het voorontwerp Insolventiewet*
22-01-2008: 10:00 - 17:10 uur
Plaats: Amsterdam
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: PAO Universiteit
Leiden,
tel.: 071-5278666
Docent(en): mr. dr. J.A.A.
Adriaanse, prof. mr. S.M.
Bartman, mr. drs. C.M. Harmsen
RA, prof. mr. J.B. Huizink, mr. M.
Pannevis, mr. A.J.M. Slot, prof.
mr. F.M.J. Verstijnen, prof. mr. B.
Wessels, mr. M. Windt
Cursusprijs: € 550 geen btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

*Discussie Dag Natuurlijke
personen in het Voorontwerp
Insolventiewet*

13-02-2008: 10:00 - 17:00 uur
Plaats: Leiden
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: PAO Universiteit
Leiden,
tel.: 071-5278666
Docent(en): mr. dr. M.B. de Boer,
drs. H. von den Hoff, drs. ing.
G. Jaarsma, mr. H.C. Jongeneel,
mr. B.F.M. Knüppe, mr. dr. G.H.
Lankhorst, mr. A.J. Noordam, dr.
I.P. van Rossen
Cursusprijs: € 425 geen btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden

- Management/Organisatie
05 Totaal

Fiscaal recht

Actualiteiten Estate planning
14-02-2008: 13:30 - 17:00 uur
Plaats: Amsterdam
Doelgroep: PO
Niveau: *** Actualiteiten
Instelling: Stichting tot
Bevordering der Notariële
Wetenschap,
tel.: 020-6756479
Docent(en): prof. mr. A.H.N.
Stollenwerck
Cursusprijs: € 195 inclusief btw
Opleidingspunten
03 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
03 Totaal

Onroerend goedrecht

Actualiteiten Successierecht
07-02-2008: 13:30 - 17:00 uur
Plaats: Amsterdam
Doelgroep: PO
Niveau: *** Actualiteiten
Instelling: Stichting tot
Bevordering der Notariële
Wetenschap,
tel.: 020-6756479
Docent(en): mr. H.F. van
Joolingen, prof. mr. I.J.F.A. van
Vijfeijken
Cursusprijs: € 195 inclusief btw
Opleidingspunten
03 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
03 Totaal

Overige rechtsgebieden

*Veiligheid en aansprakelijkheid
bij evenementen*
30-01-2008: 10:00 - 16:30 uur
Plaats: Arnhem/Velp
Doelgroep: PO
Niveau: **
Instelling: Studiecentrum voor
Bedrijf & Overheid,
tel.: 040-2974980
Docent(en): mr. J.W. Hoekzema,
mr. F.T. Oldenhuis
Cursusprijs: € 749 exclusief btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

ADR/Mediation
6 compact (NMI-registratie
training)
10-01-2008: 10:00 - 20:00 uur
11-01-2008: 09:00 - 17:00 uur

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). De door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen kunnen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

Opleidingen

24-01-2008: 10:00 - 20:00 uur
 25-01-2008: 09:00 - 17:00 uur
 07-02-2008: 10:00 - 20:00 uur
 08-02-2008: 09:00 - 17:00 uur
 Plaats: Hulshorst
 Doelgroep: PO
 Niveau: *
 Instelling: Mediation & Training Network The Lime Tree
 tel.: 030-2255910
 Docent(en): drs. A. de Graaf
 Cursusprijs: € 3.645 geen btw
 Opleidingspunten
 - Juridisch
 44 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 44 Totaal

12 compleet (NMI-registratie training)
 28-01-2008: 10:00 - 20:00 uur
 29-01-2008: 09:00 - 17:00 uur
 11-02-2008: 10:00 - 20:00 uur

12-02-2008: 09:00 - 17:00 uur
 03-03-2008: 10:00 - 20:00 uur
 04-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
 31-03-2008: 10:00 - 20:00 uur
 01-04-2008: 09:00 - 17:00 uur
 05-05-2008: 10:00 - 20:00 uur
 06-05-2008: 09:00 - 17:00 uur
 09-06-2008: 10:00 - 20:00 uur
 10-06-2008: 09:00 - 17:00 uur
 Plaats: Hulshorst
 Doelgroep: PO
 Niveau: *
 Instelling: Mediation & Training Network The Lime Tree
 tel.: 030-2255910
 Docent(en): J.R. van der Poel
 Cursusprijs: € 6.145 geen btw
 Opleidingspunten
 - Juridisch
 80 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 80 Totaal

6 compact (NMI-registratie training)
 11-02-2008: 10:00 - 20:00 uur
 12-02-2008: 09:00 - 17:00 uur
 03-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
 04-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
 17-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
 18-03-2008: 09:00 - 17:00 uur
 Plaats: Hulshorst
 Doelgroep: PO
 Niveau: *
 Instelling: Mediation & Training Network The Lime Tree
 tel.: 030-2255910
 Docent(en): nog niet bekend
 Cursusprijs: € 3.645 geen btw
 Opleidingspunten
 - Juridisch
 44 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 44 Totaal

Overige vaardigheden

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

- * *Basisniveau* (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).
- ** *Verdiepingsniveau* (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).
- *** *Specialisatieniveau* (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

Intervisie: deskundigheidsbevordering voor juristen
 Plaats: Utrecht
 Doelgroep: PO
 Niveau: *
 Instelling: Honig Coaching BV
 tel.: 030-2516916
 Docent(en): mr. R.P.Y. Honig, mr. S.M.G. Weijtens

Cursusprijs: € 325 geen btw
 Opleidingspunten
 - Juridisch
 03 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 03 Totaal

Personalia

Beëdigd als advocaat

Schellingerhout, mw.
 mr. O., 29 Wilson Street /
 Bowman House (EC2M 2SJ)
 Londen/Groot-Brittannië,
 tel. 0044-20-7786-9100, fax
 0044-20-7588-6888, e-mail
 ndlondon@nautadutilh.com

Beëdigd als advocaat en procureur

Adriaansen, mw. mr. A.M.J.,
 Weteringschans 90 (1017 XS)
 Amsterdam, tel. 020-5237667,
 fax 020-5237666, e-mail info@
 keizeradvocaten.nl

Babij, mr. A., Zuidplein 180 (1077
 XV) Amsterdam, tel. 020-7996200,
 fax 020-7996300, e-mail andrei.
 babij@linklaters.com

Beets, mw. mr. D., De Boelelaan
 28 (1083 HJ) Amsterdam, tel.
 020-5727190, fax 020-5727199,
 e-mail beets@boontjeadvocaten.
 nl

Bloemsaat, mr. B.C.M.,
 Goirkestraat 185-1 (5046 GJ)
 Tilburg, tel. 013-5821987, fax

013-5821898, e-mail info@
 dohmenadvocaten.nl

Boer, mr. W.A.L. de, Batjanstraat
 5 (1094 RC) postbus 1717 (1000 BS)
 Amsterdam, tel. 020-6935544,
 fax 020-6631381, e-mail info@
 vandoornrcs.nl

Braat, mr. B., Apollolaan 15
 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK)
 Amsterdam, tel. 020-6741000, fax
 020-6741111

Brink, mw. mr. M. van den,
 Servaasbolwerk 14 (3512 NK)
 postbus 14011 (3508 SB) Utrecht,
 tel. 030-2322014, fax 030-2322428,
 e-mail mail@botsvanravenhorst.
 nl

Cadot, mw. mr. C.F.A.,
 Vijfhuizenberg 207-a (4708
 AJ) postbus 1250 (4700 BG)
 Roosendaal, tel. 0165-554888,
 fax 0165-555401, e-mail info@
 brekelmansvandererven.nl

Chao, mw. mr. I.C.,
 Strawinskyalaan 3127 (1077
 ZX) postbus 75306 (1070 AH)
 Amsterdam, tel. 020-3017300, fax
 020-3017350

Coskun, mr. D., van Schaeck
 Mathonsingel 4 (6512 AN) postbus
 55 (6500 AB) Nijmegen, tel.
 024-3813131, fax 024-3222074,
 e-mail info@dirkzwager.nl

Crijns, mr. T., Droogbak 1-a
 (1013 GE) postbus 251 (1000 AG)

Amsterdam, tel. 020-7119000, fax
 020-7119999

Deelen, mr. P.B., Vlierweg 12 (1032
 LG) Amsterdam, tel. 020-6304536,
 fax 020-6304537, e-mail
 info@2blegal.nl

Doe, mr. E.-J. van der,
 Beemdstraat 1-a (5653
 MA) postbus 7153 (5605 JD)
 Eindhoven, tel. 040-2380510,
 fax 040-2380519, e-mail
 vanderdoe@hermanides.nl

Ederen, mw. mr. C.H.P. van,
 Nassaulaan 30 (1815 GI) postbus
 409 (1800 AK) Alkmaar, tel.
 072-5155544, fax 072-5155493

Faber, mw. mr. A.L.,
 Wilhelminapark 60-61 (3581 NP)
 postbus 85450 (3508 AL) Utrecht,
 tel. 030-2547947, fax 030-2522552,
 e-mail afaber@vmw.nl

Glaser, mw. mr. E.S., Vlierweg
 12 (1032 LG) Amsterdam, tel.
 020-6304536, fax 020-6304537,
 e-mail e.glaser@2blegal.nl

Graaf, mw. mr. J. de, Oosteinde
 114 (2271 EJ) postbus 907 (2270 AX)
 Voorburg, tel. 070-3481148, fax
 070-3694722, e-mail jjanse@
 besturenraad.nl

Groenewegen, mr. S.D.,
 Newtonlaan 203 (3584 BH)
 postbus 85250 (3508 AG) Utrecht,
 tel. 030-2121699, fax 030-2121333,
 e-mail stephan.groenewegen@
 cms-dsb.com

Gruiters, mw. mr. M.,
 Newtonbaan 16 (3439
 NK) postbus 237 (3430 AE)

Nieuwegein, tel. 030-6032922, fax
 030-6000166, e-mail mgruiters@
 vanasadvocaten.nl

Grünbauer, mr. T.P.,
 Stadhuisplein 1 (3811 LM) postbus
 4000 (3800 EA) Amersfoort, tel.
 033-4695111, fax 033-4695454

Hazeu, mw. mr. D.D.M.,
 Haarlemmerweg 333 (1051
 LH) postbus 58188 (1040 HD)
 Amsterdam, tel. 020-5506666, fax
 020-5506777, e-mail lawyers@
 kvdl.nl

Hempel, mr. G.S., Gustav
 Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus
 7510 (1070 AM) Amsterdam, tel.
 020-7953309, fax 020-7953900,
 e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Hermans, mr. J.J.F.,
 Jachthavenweg 121 (1081
 KM) postbus 75265 (1070 AG)
 Amsterdam, tel. 020-6789463, fax
 020-7954463, e-mail hermans@
 van-doorne.com

Heruer, mw. mr. Y.C.M.,
 Meenthoek 11 (8224 BS) postbus
 155 (8200 AD) Lelystad, tel.
 0320-289888, fax 0320-289880,
 e-mail y.heruer@okkerse-schop.
 nl

Heuvel, mw. mr. D.A.M. van
 den, Jachthavenweg 121 (1081
 KM) postbus 75265 (1070 AG)
 Amsterdam, tel. 020-6789539, fax
 020-7954539, e-mail heuvel@
 van-doorne.com

Hoek, mw. mr. P.C.E. van den,
 West-Voorstraat 1 (3262 JP) postbus
 1121 (3260 AC) Oud Beijerland, tel.

0186-614477, fax 0186-610666,
 e-mail info@vqh.nl

Hoofman, mw. mr. I.T.E.M.,
 Prinses Beatrixlaan 800 (2595
 BN) postbus 16068 (2500 BB)
 Den Haag, tel. 070-3333333, fax
 070-3333715

Jansen, mr. M., Velperweg 1
 (6824 BZ) postbus 3045 (6802
 DA) Arnhem, tel. 026-3538300,
 fax 026-3510793, e-mail info@
 dirkzwager.nl

Klippel, mw. mr. H.E., Joulehof
 10 (4622 RG) postbus 101 (4600 AC)
 Bergen op Zoom, tel. 0164-707172,
 fax 0164-707111, e-mail info@
 haansbeijens.nl

Klopprogge, mr. R.J.,
 Strawinskyalaan 10 (1077 XZ) postbus
 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel.
 020-4857000, fax 020-4857001,
 e-mail robertjean.klopprogge@
 freshfields.com

Kock, mw. mr. M. de, Ramstraat
 31-33 (3581 HD) postbus 13086
 (3507 LB) Utrecht, tel. 030-2122800,
 fax 030-2520244, e-mail kbs@
 kbs-netlaw.nl

Koster, mw. mr. I.C., Handelstraat
 592 (3533 GH) Utrecht

Leferink, mw. mr. J.M.G.,
 Kastanjelaan 2 (3833 AN) postbus
 230 (3830 AE) Leusden, tel.
 033-4342400, fax 033-4342187

Malmberg, mw. mr. C.E.M.,
 Weena 666 (3012 CN) postbus
 190 (3000 AD) Rotterdam, tel.
 010-4042111, fax 010-4042333,

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden
 doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

e-mail netherlands@simmons-simmons.com

Rappa, mr. P.H., Wipstrikerallee 95 (8023 DW) postbus 516 (8000 AM) Zwolle, tel. 038-4530340, fax 038-4530241, e-mail prappa@schulding.nl

Veldhuizen, mw. mr. H., Herculesplein 213 (3584 AA) postbus 85299 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2523520, fax 030-2512741, e-mail info@atmadvocaten.nl

Visscher, mr. E.H., Overschiestraat 180 (1062 XK) Amsterdam, tel. 020-5110930, fax 020-5110931

Weideveld – Buitenhuis, mw. mr. I.E.J., Kapteijnstraat 19 (3771 CA) postbus 271 (3770 AG) Barneveld, tel. 0342-425642, fax 0342-408042, e-mail info@janse-advocaten.nl

Praktijk neergelegd

Bolhuis, mr. G.W. van Amsterdam 01-11-2007

Bos, mw. mr. B. Wognum 05-11-2007

Brockhoff, mw. mr. J. Den Haag 01-11-2007

Broeders, mw. mr. E. Tilburg 03-12-2007

Garia, mr. L. Zwolle 09-11-2007

Daan, mw. mr. A. Drachten 01-12-2007

Dam van Isselt, mr. J.P.C. van Amsterdam 21-11-2007

Dieben, mw. mr. E.M. Amsterdam 30-10-2007

Dols, mr. W.J. Sittard 01-10-2007

Elewoud, mw. mr. L.C. van Breda 01-11-2007

Erp, mr. H.J.P. van Uden 05-11-2007

Everhard, mr. E. Maastricht 01-11-2007

Fulpen, mw. mr. D.C. van Amersfoort 31-10-2007

Graaf, mr. R.C. de Amsterdam 30-11-2007

Groote, mr. M.A. de Breda 01-11-2007

Haan, mr. B.J. de Apeldoorn 27-09-2007

Haitsma, mr. G.R.J. Baarn 31-10-2007

Heloma Lugt, mr. M.R. van Rotterdam 01-11-2007

Ketelaars, mr. W.G.J. Tilburg 03-09-2007

Keijzer, mw. mrs. M.C.G. Purmerend 07-11-2007

Klomp, mr. R.J.Q. Amsterdam 01-11-2007

Kröner, mw. mr. B.E.C. Amsterdam 01-11-2007

Mooren, mr. M.F.C.L.C.M. Utrecht 18-10-2007

Nomden, mr. R. Amsterdam 30-11-2007

Pierik, mw. mr. T.J.A. Nijmegen 01-11-2007

Planten de Vassy, mw. mr. D.C.W. Utrecht 01-11-2007

Praag, mw. mr. J.E. van Amsterdam 30-11-2007

Reinsma, mr. R. Sneek 01-12-2007

Schokking, mr. drs. F.W. Amsterdam 30-11-2007

Schuit, mr. B. Amsterdam 09-11-2007

Slot, mw. mr. B.J. Amsterdam 24-10-2007

Timmermans, mr. P.J.J. Bergen op Zoom 31-10-2007

Veenstra Verzijden, mw. mr. M.L. Almere 22-10-2007

Vernes, mw. mr. N.E. Rotterdam 22-10-2007

Vissers, mr. N.P.H. Roermond 01-12-2007

Westerhof, mw. mr. M.A. Utrecht 15-10-2007

Wolters, mr. O.A. Amsterdam 30-11-2007

Wijn, mw. mr. J.E. de Amsterdam 27-11-2007

Wijnhoven, mr. M.J.H.J. Sint-Oedenrode 05-11-2007

Kantoor-verplaatsing

Blaauw-Jansse, mw. mr. I.B.: Boompjes 542 (3011 XZ) Rotterdam, tel. 010-4120600, fax 010-4121400, e-mail blaauw@jonkerblaauw.nl

Boer, mr. J.J. de: Nieuwe Steen 38 (1625 HV) postbus 2383 (1620 EJ) Hoorn/NH, tel. 0229-285070, fax 0229-285071

Boerman, mr. R.L. (Utrecht): Harmonieplein 5 (3603 BM) postbus 169 (3600 AD) Maarssen, tel. 0346-284944, fax 0346-284063

Bolderman, mr. G.J.G.: Oranje Nassaulaan 35 (1075 AJ) postbus 75938 (1070 AX) Amsterdam, tel. 020-3052980, fax 020-3052989

Boonen, mr. P.G.J.M. (Maastricht): Amstenraderweg 6-b (6431 EL) Hoensbroek, tel. 045-5212254, fax 045-5213818, e-mail info@rauh-kikkenadv.nl

Bosman, mw. mr. J.H. (Zeist): Larenweg 46 (5234 KA) postbus 3380 (5203 DJ) Den Bosch, tel. 073-6205105, fax 073-6205100, e-mail jbosman@ewijk-wouw.nl

Bijl, mw. mr. L.: Nieuwe Steen 38 (1625 HV) postbus 2383 (1620 EJ) Hoorn/NH, tel. 0229-285070, fax 0229-285071

Cappendijk, mw. mr. A.M.: Professor Dr Dorgelolaan 14 (5613 AM) postbus 3 (5600 AA) Eindhoven, tel. 040-2626431, fax 040-2626400, e-mail angelique.cappendijk@hollandlaw.nl

Esser, mw. mr. I.L.Z.: Gustav Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-6056000, fax 020-6056700, e-mail info@houthoff.com

Garrels, mr. P.J.C.: Lasondersingel 123 (7514 BP) Enschede, tel. 053-4368162, fax 053-4368163, e-mail info@garrels.nl

Heezius, mw. mr. A.E.: Strawinskylaan 1347 (1077 XX) postbus 78042 (1070 LP) Amsterdam, tel. 020-7183800, fax 020-7183801, e-mail heezius@shr-advocaten.nl

Horstman, mw. mr. A.H. (Leeuwarden): Prinses Julianapark 4 (8601 GJ) postbus 27 (8600 AA) Sneek, tel. 0512-515999, fax 0515-421958, e-mail info@machielsadvocaten.nl

Jansen, mr. J.I.: Van Leijenberglaan 199 (1082 GG) postbus 75781 (1070 AT) Amsterdam, tel. 020-5042000, fax 020-5042010, e-mail hans.jansen@vondst-law.com

Jonker, mw. mr. N.M.: Boompjes 542 (3011 XZ) Rotterdam, tel. 010-4120600, fax 010-4121400, e-mail jonker@jonkerblaauw.nl

Joosten, mw. mr. D.P.: Wibautstraat 224 (1097 DN) postbus 12929 (1100 AX) Amsterdam Zuidoost, tel. 020-5600623, fax 020-5600500, e-mail info@fplaw.nl

Kerkhof, mr. P.A. (Breda): Neptunesstraat 41-63 (2132 JA) Hoofddorp, postbus 13000 (1100 KG) Amsterdam Zuidoost, tel. 020-5006000, fax 020-5007000

Koenraad, mr. H.J.: Van Leijenberglaan 199 (1082 GG) postbus 75781 (1070 AT) Amsterdam, tel. 020-5042000, fax 020-5042010, e-mail hidde.koenraad@vondst-law.com

Kortekaas, mw. mr. S.T.: 5 Rue des Capucins (L1313) Grand Duché/Luxemburg, tel. 00352-266-84065, fax 00352-266-84066, e-mail kortekaas@kortekaaslaw.com

Lammeren, mr. B.A.J. van: Blaak 28 (3011 TA) postbus 711 (3000 AS) Rotterdam, tel. 010-4406469, fax 010-4364400, e-mail bvanlammeren@plp.nl

Lang, mw. mr. S.K.: Haaksbergweg 27 (1101 BP) postbus 12359 (1100 AJ) Amsterdam Zuidoost, tel. 020-5673990, fax 020-5673991, e-mail sklang@hrmadvocaten.nl

Langbroek, mr. P. (Venlo): Kapellerlaan 67 (6045 AB) postbus 1273 (6040 KG) Roermond, tel. 0475-330734, fax 0475-330794, e-mail advocatenkantoorroermond@live.nl

Marissing, prof. mr. J.P.L.: Piet Heinkade 55 (1019 GM) postbus 2911 (1000 CX) Amsterdam, tel. 020-3018025, fax 020-3016622, e-mail vanmarissing@vmw.nl

Oosterhoff, mr. I.S.: Claude Debussylaan 54 (1082 MD) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel. 020-5517555, fax 020-6267949, e-mail info.amsterdam@bakernet.com

Oud-Elfferich, mw. mr. M.G.: Randstad 22-143 (1316 BW) postbus 60004 (1320 AA) Almere, tel. 036-5486110, fax 036-5305800, e-mail info@gcmadvocaten.nl

Overdijk, mr. T.F.W.: Van Leijenberglaan 199 (1082 GG) postbus 75781 (1070 AT) Amsterdam, tel. 020-5042000, fax 020-5042010, e-mail tjeerd.overdijk@vondst-law.com

Rijsdijk, mr. M.W.: Strawinskylaan 1347 (1077 XX) postbus 78042 (1070 LP) Amsterdam, tel. 020-7183800, fax 020-7183801, e-mail rijsdijk@shr-advocaten.nl

Schipper, mw. mr. D.M. (Breda): Boschdijk 161 (5612 HB) Eindhoven

Steinhausser, mr. P.J.M.: Strawinskylaan 1347 (1077 XX) postbus 78042 (1070 LP) Amsterdam, tel. 020-7183800, fax 020-7183801, e-mail steinhausser@shr-advocaten.nl

Swens, mr. O.P.: Van Leijenberglaan 199 (1082 GG) postbus 75781 (1070 AT) Amsterdam, tel. 020-5042000, fax 020-5042010, e-mail otto.swens@vondst-law.com

Veer, mw. mr. M.A. van der (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HT) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail marieje.vanderveer@debrauw.com

Wertwijn, mw. mr. S.M.: Van Leijenberglaan 199 (1082 GG) postbus 75781 (1070 AT) Amsterdam, tel. 020-5042000, fax 020-5042010, e-mail silvie.wertwijn@vondst-law.com

Zondervan, mr. A.C.: De Boelelaan 7 (1083 HJ) postbus 7919 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-3305958, fax 020-3305957, e-mail info@wintertaling.nl

Nieuw kantoor/ Associatie

Jonker Blaauw Advocaten (mrs. N.M. Jonker en I.B. Blaauw-Jansse) Boompjes 542 (3011 XZ) Rotterdam, tel. 010-4120600, fax 010-4121400

SHR Advocaten (mrs. P.J.M. Steinhausser, A.E. Heezius en M.W. Rijsdijk) Strawinskylaan 1347 (1077 XX) postbus 78042 (1070 LP) Amsterdam, tel. 020-7183800, fax 020-7183801

Vondst Advocaten (mrs. T.F.W. Overdijk, O.P. Swens, S.M. Wertwijn, H.J. Koenraad en J.I. Jansen) Van Leijenberglaan 199 (1082 GG) postbus 75781 (1070 AT) Amsterdam, tel. 020-5042000, fax 020-5042010

Naams-wijziging

Adriaanse De Meijer Van Kimmenade te Amsterdam thans: **Adriaanse De Meijer**

Kamans Frijns Heemskerck Advocaten te Rotterdam thans: **Kamans en Heemskerck Advocaten**

Boshouwers, mw. mr. C.F.L.A. te Eindhoven thans: **Vegt-Boshouwers, mw. mr. C.F.L.A. van der**

Bezoekadres/ postbus/tel./ fax/e-mail

Amende Advocaten te Zutphen: Burg Dijkmeesterweg 35-a (7201 AK) Zutphen

Adriaanse De Meijer te Amsterdam: Oranje Nassaulaan 35 (1075 AJ) Amsterdam

Advocatenkantoor Johannsen
te Amsterdam: Wanningstraat 46
(1071 LB) Amsterdam

Advocatenkantoor Overeijnder
te Den Haag: Mauritskade 37 (2514
HE) Den Haag

Brokers Advocaten te Utrecht:
Albert Schweitzerlaan 10-b (3451
EC) Vleuten

Bruin Advocatuur te Eindhoven:
Glaslaan 2 / Gebouw SWA nivo 4
ktr 024 (5616 LW) Eindhoven

Duvekot Advocaten te
Amsterdam: Postbus 15524 (1001
NA) Amsterdam

Eblé Advocaten te Haarlem:
Waarderweg 33-a-10 (2031 BN)
Haarlem

Kennedy Van der Laan te
Amsterdam: e-mail info@kvdl.nl

Leefers, mr. W.L. te Naarden:
Lindelaan 8-b (1405 AJ) Bussum

Lovells te Amsterdam:
Keizersgracht 555 (1017 DR)
Amsterdam

Moszkowicz Advocaten te
Maastricht: Wilhelminasingel 100

(6221 BL) Maastricht, postbus is
opgeheven

Van der Kruijs Advocaten te Den
Bosch: Evertsenstraat 3 (5224 HN)
Den Bosch

VANDIJK Advocaten te Rotterdam:
Jacques Dutilhweg 471-c (3065 GL)
Rotterdam

(advertenties)

Bent u die **enthousiaste, vrolijke** en **gedreven advocaat** die zich verder wil specialiseren in het **familierecht**?

VERHOEFF SLINGENBERG

Als specialist ligt uw **focus op het familierecht** en begeleiding van scheidende partners via **bemiddeling**. De praktijk is gericht op het adviseren en procederen in scheidingsproblematiek en daarmee samenhangende facetten zoals omgang, positie van kinderen, alimentatie, fiscale gevolgen en pensioen. Onze voorkeur gaat uit naar kandidaten met tenminste **twee jaar ervaring** in het familierecht en (aspirant) **vFAS-leden**.

Wij bieden u een warme werksfeer in hecht teamverband, een prima salaris en mogelijkheden tot ontwikkeling. Wij zijn gevestigd in het hart van Den Haag in een representatief klassiek pand. Wij verwijzen naar www.verhoeffslingenberg.nl voor een indruk van het kantoor.

Sollicitatiebrieven met CV en foto kunt u binnen 14 dagen zenden aan Verhoeff Slingenberg, Javastraat 1-i, 2585 AA Den Haag, verhoeff@verhoeffslingenberg.nl t.a.v. mr J.E.C. Verhoeff. Telefonische inlichtingen zijn te verkrijgen bij Annelies Verhoeff 070-356 3333.

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Lorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

Verificatie valide rechtstitel

Raad van Discipline Amsterdam, 16 oktober 2006
(mrs. Brouwer, Breederveld, Remme, Trap en Voorhoeve)

De advocaat dient te verifiëren of hij over een valide rechtstitel beschikt, alvorens hij die laat executeren. Het is tuchtrechtelijk laakbaar om dat onderzoek na te laten. Perikelen rond de vraag of de advocaat al dan niet zelfstandig de praktijk uitoefent.

- Advocatenwet art. 46, art. 48 lid 7 (3.4 Jegens tegenpartij in acht te nemen zorg; 2.1 Wat in het algemeen niet betaamt)
- Samenwerkingsverordening art. 7 lid 2

Feiten

De echtscheiding van klager is uitgesproken op 18 mei 1990. Bij eerdere beschikking van 28 april 1989 is de door klager te betalen partneralimentatie vastgesteld. In mei 2002 vraagt klager aan zijn voormalige echtgenote ermee akkoord te gaan dat hij de alimentatiebetaling beëindigt in verband met het inkomen dat zij uit arbeid geniet en hij staakt die maand ook de alimentatiebetaling. Mr. X sommeert bij brief van 1 augustus 2002 klager om de betaling van alimentatie te hervatten. Klager vraagt, na overleg met een advocaat, aan mr. X om recente salarisspecificaties van zijn ex-echtgenote, die hem worden toegezonden met een brief waarin weer wordt gesommeerd de betalingen te hervatten, herhaald bij brief van 3 september 2002. Namens klager wordt in een telefoongesprek van 6 september 2002 aan een medewerkster van mr. X gevraagd de executie achterwege te laten omdat de betalingen zullen worden hervat. De beschikking wordt niettemin op de vol-

gende dag, 7 september 2002, betekend, zij het dat die beschikking vervolgens niet wordt geëxecuteerd.

In maart 2004 verneemt klager van een geraadpleegde advocaat dat op grond van de Wet limitering alimentatie hij sedert 18 mei 2002 de betaling van partneralimentatie had kunnen beëindigen. Klager vordert vervolgens in rechte de onverschuldigd betaalde alimentatie sinds 18 mei 2002 terug, in welke procedure hij niet alleen zijn voormalige echtgenote betreft maar ook mr. X en de Stichting A, waarbij klager ervan uitgaat dat mr. X bij die stichting in loondienst is. Als blijkt dat die aanname onjuist is en mr. X slechts bestuurder van die stichting is, wordt de vordering ten aanzien van de Stichting A ingetrokken.

De klacht bestaat uit twee onderdelen:

- a mr. X heeft gesommeerd partneralimentatie te betalen en vervolgens de deurwaarder ter executie van de alimentatiebeschikking ingeschakeld terwijl hij wist – althans behoorde te weten – dat klager op grond van de Wet limitering alimentatie reeds twee jaar niet langer verplicht was tot betaling;
- b mr. X heeft gehandeld in strijd met de Samenwerkingsverordening, door zich ten onrechte te profileren als in loondienst zijnde van de Stichting A.

Beoordeling

Klachtonderdeel a

Nu dit klachtonderdeel gericht is tegen de advocaat van klagers wederpartij zal de raad als uitgangspunt nemen de door het Hof van Discipline – de hoogste instantie in het advocatentuchtrecht – gehanteerde maatstaf dat de advocaat van de wederpartij een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op een wijze die hem goedgeeft. Deze vrijheid vindt echter haar begrenzing onder meer hierin dat de advocaat bij de behartiging van de belangen van zijn cliënt de belangen van de wederpartij niet onnodig of onevenredig mag schaden, zonder dat daarmee een redelijk doel wordt gediend. Evenmin mag de advocaat zich onnodig grievend uitlaten over de wederpartij van zijn

cliënt of feitelijke mededelingen doen, waarvan hij de onwaarheid kent of redelijkerwijs kan kennen. Daarbij geldt dat de advocaat in beginsel mag afgaan op de juistheid van de feiten die zijn cliënt hem verschaft en dat hij slechts in uitzonderingsgevallen gehouden is de juistheid daarvan te verifiëren. De raad zal de klacht toetsen aan deze maatstaf.

Nu klager in zijn brief van 2 augustus 2002 aan mr. X refereert aan ‘overleg met mijn advocaat’ en zelf het verzoek tot overlegging van recente salarisspecificaties heeft gedaan en hij bovendien ter zitting hangende de procedure tot vaststelling van de partneralimentatie gemeld heeft niet vrijwillig tot betaling over te zullen gaan, verkeerde mr. X – afgaande op deze feiten – begrijpelijkerwijs in de veronderstelling dat de belangen van klager werden behartigd door een advocaat. Naar het oordeel van de raad had mr. X niettemin moeten weten dat op klager sedert 18 mei 2002 geen alimentatieplicht meer rustte.

De raad stelt voorop dat een advocaat, alvorens tot executie van een beschikking over te gaan, dient te verifiëren of hij over een valide rechtstitel beschikt. Door mr. X is nagelaten zulk onderzoek te verrichten. Mr. X heeft door deze nalatigheid tuchtrechtelijk laakbaar gehandeld zodat dit klachtonderdeel gegrond is.

Klager heeft ter zitting aan de raad verzocht een oordeel omtrent de zorgvuldigheid van het handelen van mr. X uit te spreken. Nu het de raad evenwel niet vrijstaat zulk een oordeel te verstrekken over de handelwijze van een advocaat van klagers wederpartij, wordt dit verzoek door de raad afgewezen.

Klachtonderdeel b

Klager heeft bij de kantonrechter een procedure aanhangig gemaakt strekkende tot terugvordering van de door hem onverschuldigd betaalde alimentatie tegen de ex-echtgenote, de Stichting A en mr. X.

Hangende de procedure is de vordering tegen de Stichting A door klager ingetrokken aangezien klager tot de ontdekking was gekomen dat hij er ten onrechte van uit was gegaan dat mr. X werkzaam is in loondienst van de Stichting A.

De raad concludeert dat deze verarring is ontstaan en in stand gelaten doordat mr. X in de uitoefening van zijn advocatenpraktijk als zodanig herleidbaar is tot het advocatenkantoor A. Het staat echter vast dat mr. X samen met een collega de maatschap A vormt en beiden bestuurder zijn van de Stichting A en mr. X derhalve niet in loondienst staat tot de Stichting A, in tegenstelling tot de andere bij A werkzame advocaten en secretaresses.

De raad concludeert dat het beter zou zijn deze onduidelijke situatie niet te laten voortbestaan teneinde (verdere) verarring te voorkomen. Nu door mr. X evenwel niet in strijd is gehandeld met art. 7 lid 2 van de Samenwerkingsverordening, is van tuchtrechtelijk laakbaar handelen geen sprake zodat dit klachtonderdeel ongegrond is.

De raad ziet geen aanleiding voor het opleggen van een maatregel nu jegens mr. X niet eerder een tuchtrechtelijke maatregel is genomen en bij mr. X het inzicht bestaat dat hij nalatig is geweest onderzoek te doen alvorens hij tot executie van de beschikking is overgegaan. De raad neemt hierbij tevens de hangende die periode aanwezige persoonlijke omstandigheden van mr. X in acht.

Beslissing

Klachtonderdeel a wordt gegrond verklaard, klachtonderdeel b ongegrond.

Noot

De alimentatiebeschikking waar het allemaal om te doen was, dateert van 28 april 1989. De Wet limitering alimentatie kent een overgangsregeling met betrekking tot een alimentatieverplichting als de onderhavige, die vóór het tijdstip van inwerkingtreding door de rechter is vastgesteld. De alimentatieverplichting eindigt niet van rechtswege na een verloop van twaalf jaar sinds de inschrijving van de echtscheiding, maar de alimentatiebetaler kan aan de rechter vragen aan zijn verplichtingen een einde te maken, wanneer hij vijftien jaren of langer heeft betaald (art. 2 van de overgangsregeling, Wet van 28 april 1994, Stb. 324). Het lijkt dus iets minder zonneklaar dan de raad veronderstelt dat de oorspronkelijke alimentatiebe-

schikking, van 28 april 1989, haar kracht had verloren. Denkbaar is – daarom trent bleek niets uit de uitspraak – dat aan de hand van de stukken kon worden vastgesteld dat mr. X, op het ogenblik dat hij de executie in gang zette, zich van de potentiële complicaties niet bewust is geweest, wat op zichzelf mischien ook verwijtbaar is voor een professional. Onduidelijk blijft de verwijzing in de rechtsoverwegingen naar een zitting voor de vaststelling van de partneralimentatie, ook in de loop van 2002, want het is aannemelijk dat de kennelijk toen lopende procedure nu juist tot inzet had vast te stellen of de cliënte van mr. X nog aanspraken kon ontlenen aan de oorspronkelijke beschikking. De hier gesignaleerde gebreken aan helderheid over de vraag of mr. X er écht naast zat en wat nu precies aan mr. X te verwijten viel, nemen niet weg dat het op zichzelf zinnig is om onder ogen te zien, dat een advocaat niet klakkeloos een deurwaarder op pad stuurt wanneer hij over een executorial titel beschikt, maar zich er rekenschap van moet geven of die titel (nog steeds) geldigheid bezit.

Het andere verwijt, dat niet tot een tuchtrechtelijke maatregel leidde, heeft betrekking op de wijze waarop mr. X zich kennelijk heeft gepresenteerd en waardoor onduidelijkheid kon ontstaan over de vraag of hij zelfstandig de praktijk voerde dan wel dat in dienstverband deed ten behoeve van een stichting. De raad acht dat verwijt ongegrond, onder verwijzing naar art. 7 lid 2 van de Samenwerkingsverordening. Ruwweg gezegd wordt daar bepaald dat de advocaat geen gemeenschappelijke naam voor zijn praktijk mag gebruiken, indien hij niet ook daadwerkelijk een samenwerkingsverband onderhoudt. Kennelijk voerde mr. X niet de praktijk onder de naam van de Stichting A, maar dook die naam toch op, wellicht op het postpapier van de advocaat, waardoor verarring kon ontstaan zonder dat mr. X terzake een verwijt kon worden gemaakt. Het obiter dictum, inhoudend dat mr. X toch maar maatregelen moet treffen om verdere verarring tegen te gaan, komt daarmee enigszins in de lucht te hangen.

GJK.

Voorkomen betrokkenheid bij criminele handelingen

Hof van Discipline, 3 november 2006, nr. 4551

(mrs. Van Griensven, Schokkenbroek, Baauw,

Driessen-Poortvliet en Van Duren)

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 13 maart 2006

(mrs. Raab, Van Dooren, Goumans, Theunissen en De Bont)

De advocaat dient de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht te nemen om te voorkomen dat hij wordt betrokken bij criminele handelingen. Het ter beschikking stellen van de derdenrekening voor een aan de advocaat niet nader aangeduide transactie die geen verband houdt met een door de advocaat behandelde zaak is onzorgvuldig en tuchtrechtelijk verwijtbaar. Tuchtrechtelijke relevantie van de Bruyninckx-richtlijnen.

- Advocatenwet art. 46 (2.1 Wat in het algemeen niet betaamt)
- Richtlijnen ter voorkoming van betrokkenheid van de advocaat bij criminele handelingen, art. 2, art. 5 lid 2, art. 6 lid 1
- Gedragsregels 1 en 2

Feiten

In juli 2004 heeft mr. X contact met een in het buitenland wonende cliënt, onder meer over openstaande declaraties ten belope van € 18.750. De cliënt, A, zegt mr. X dat hij inmiddels een transactie heeft afgerond met een derde, klager, en dat de opbrengst in de orde van grootte € 100.000 zal worden gestort op de derdenrekening van mr. X. Enige dagen later ontvangt mr. X op zijn derdenrekening inderdaad het bedrag van € 103.211. € 18.750 wordt in overleg met A verrekend met de openstaande declaraties, € 63.411 wordt betaald naar de derdenrekening van een Duitse advocaat van wie ook declaraties openstaan

en aan A zelf wordt € 14.800 in contanten betaald.

Klager heeft enige dagen later bij de politie aangifte gedaan wegens oplichting c.q. valsheid in geschrifte naar aanleiding van deze betaling en vraagt weer twee dagen later aan mr. X om terugstorting van het betaalde. Mr. X neemt het standpunt in dat hij niet tot enige terugbetaling is gehouden zolang niet duidelijk is aan wie het ontvangen bedrag toekomt, waarna klager een civiele procedure tegen mr. X aanvangt. De rechtbank veroordeelt mr. X tot terugbetaling waarna mr. X € 69.660,95 terugbetaalt, zijnde het restant dat hij nog onder zich had alsmede het inmiddels van de Duitse advocaat terug ontvangen bedrag.

Ongeveer een jaar later, wanneer een hoger beroep loopt tegen dit vonnis, verneemt mr. X van zijn cliënt dat er inderdaad sprake is geweest van fraude.

De klacht houdt in dat mr. X niet had mogen weigeren het onverschuldigd betaalde bedrag terug te storten en misbruik maakt van de situatie, nu hij weet dat klager niet kon bewijzen dat het een frauduleuze transactie betreft. Voorts houdt de klacht in dat mr. X onzorgvuldig heeft gehandeld nu hij niet eerst de herkomst van de gelden heeft gecontroleerd alvorens tot doorbetaling over te gaan. Klager heeft immers geen enkele relatie met mr. X, noch zijn er ooit zaken gedaan waarbij mr. X als tussenpersoon fungeerde. In dit verband wordt ook genoemd dat mr. X in strijd heeft gehandeld met de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties.

Overwegingen en beslissing van de raad

Mr. X heeft gesteld dat de tuchtrechter niet bevoegd is, nu over dezelfde aangelegenheid een civiele procedure loopt, althans dat klager niet-ontvankelijk is. De raad maakt evenwel onderscheid tussen de taak van de burgerlijke rechter en de taak die door de Advocatenwet aan de tuchtrechter is opgedragen. De burgerlijke rechter stelt de civiele verhouding vast tussen de strijdende partijen en de consequenties die daaruit voortvloeien. In het onderhavige geval was dat de rechtbank. De tuchtrechter

heeft tot taak vast te stellen of de advocaat zich gedragen heeft zoals is vastgesteld in art. 46 van de Advocatenwet. Daarin wordt onder meer gesteld dat de tuchtrechter oordeelt ter zake van enig handelen of nalaten wat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Het beroep op niet-ontvankelijkheid van de klacht zal derhalve moeten worden afgewezen.

Zoals hiervoor is aangegeven, heeft de tuchtrechter op grond van art. 46 van de Advocatenwet onder meer tot taak om na te gaan of de advocaat gehandeld heeft zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Het zijn de Gedragsregels (1992) die de normen onder woorden brengen, die naar heersende opvatting in de kring der advocaten behoren te worden in acht genomen bij de uitoefening van het beroep van advocaat. Door de Nederlandse Orde van Advocaten zijn daaraan toegevoegd de richtlijnen die een goed advocaat in acht behoort te nemen ter voorkoming van betrokkenheid van de advocaat bij criminele handelingen, zoals behandeld en goedgekeurd in de vergadering van het College van Afgevaardigden van 30 juni 1995, gepubliceerd in het *Advocatenblad* 1995, p. 809-814, laatstelijk gewijzigd bij Verordening van 30 november 2001.

Mr. X heeft gesteld dat zijn cliënt hem had medegedeeld dat op de derdengeldrekening van klager een bedrag zou worden gestort afkomstig van klager. Enige tijd daarna kwam inderdaad een van klager afkomstig bedrag van € 103.211 op de derdengeldrekening van mr. X binnen.

Art. 4 van de voormelde richtlijnen bepaalt onder meer dat de advocaat een onderzoek instelt naar de juistheid van de door of namens de cliënt verschaft gegevens, indien de opdracht strekt tot het uitvoeren van financiële transacties. Aanvankelijk heeft mr. X tot zijn verweer aangevoerd dat zijn cliënt hem had medegedeeld dat een bedrag op de derdengeldrekening zou worden overgemaakt en dat die gelden aan de cliënt toekwamen in verband met een plaatsgevonden hebbende transactie. Nadien heeft mr. X gesteld dat zijn cliënt hem had gevraagd om hem juridisch advies te geven bij de verwerving van diverse offshore vennootschappen.

Vooreerst is de raad van oordeel dat mr. X zich al direct had dienen af te vragen waarom het binnengekomen bedrag niet rechtstreeks aan zijn cliënt werd overgemaakt nu mr. X kennelijk geen bemoeienis had met de gestelde transactie tussen zijn cliënt en klager. Kennelijk strekte het te ontvangen geld ook niet voor de verwerving van offshore vennootschappen nu mr. X direct na ontvangst van de gelden daaruit openstaande declaraties van hemzelf voldeed, aan zijn cliënt 'zomaar' € 14.800 in contanten ter hand stelde en daarnaast een bedrag van € 63.187,82 overmaakte aan een Duitse advocaat. De raad is van oordeel dat de inhoud van de opdracht van de cliënt om deze contant een bedrag van € 14.800 ter hand te stellen en om aan een Duitse advocaat € 63.187,82 over te maken voor mr. X voldoende aanleiding had moeten zijn om nader onderzoek in te stellen. Dit geldt temeer daar mr. X, toen hij de gelden op zijn derdengeldrekening ontving, geen zaak voor zijn cliënt in behandeling had. Mr. X voerde financiële transacties uit zonder te weten wat deze inhielden en zonder een nader onderzoek in te stellen. In zoverre is de klacht gegrond.

Overwegingen van het hof

Mr. X heeft op twee gronden de niet-ontvankelijkheid van de klacht bepleit. Mr. X stelt dat uitsluitend de civiele rechter – en dus niet de tuchtrechter – kan oordelen over de vraag of hij dient over te gaan tot terugbetaling van de naar thans vaststaat onverschuldigd betaalde gelden en ook een overtreding van de Wet MOT zou niet ter beoordeling van de tuchtrechter staan, en wel omdat het toezicht op de naleving van deze wet bij uitsluiting aan het Bureau Financieel Toezicht toekomt.

Het hof kan hierover kort zijn: de eerste door mr. X aangevoerde grond berust op een verkeerde lezing van dit onderdeel van de klacht, dat immers het verwijt inhoudt dat mr. X weigert een onverschuldigd betaald bedrag terug te betalen. En wat betreft de tweede grond: mr. X verliest uit het oog dat het hier niet gaat om toezicht op de naleving van de Wet MOT, maar om

toetsing van het handelen van mr. X aan de in art. 46 Advocatenwet omschreven normen.

De raad heeft de klachten derhalve terecht (en op juiste gronden) ontvankelijk verklaard.

Thans volgt de inhoudelijke beoordeling van de klacht, voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen.

Het hof stelt voorop dat het van wezenlijk belang is voor het noodzakelijke vertrouwen in de advocatuur dat een advocaat de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht neemt om te voorkomen dat hij wordt betrokken bij criminele handelingen. De door de Orde in verband daarmee vastgestelde algemeen aanvaarde richtlijnen (Bruyninckx-richtlijnen) vormen daarbij een goed en bruikbaar richtsnoer.

Toen de cliënt van mr. X het voornemen kenbaar maakte om een substantieel bedrag, dat hem uit hoofde van een niet nader aangeduide transactie zou toekomen, door klager op zijn derdenrekening te laten storten, had mr. X te kennen moeten geven, dat hij deze betaling niet kon accepteren. Het betrof hier immers niet gelden die betrekking hadden op een door mr. X behandelde zaak (zie ook art. 5 lid 2 van de Bruyninckx-richtlijnen). Eens te meer had mr. X hiermee niet mogen instemmen, omdat hij omtrent de aard van de transactie en omtrent de gestelde wederpartij geen enkele informatie had (en, voor zover bekend, daar ook niet om heeft gevraagd). Mr. X heeft daarmee reeds onzorgvuldig en tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld.

Toen mr. X vervolgens het geld op zijn derdenrekening bijgeschreven kreeg, had hij ruimschoots gelegenheid zich op de daardoor ontstane situatie te beraden. In plaats van het geld terug te storten, heeft mr. X echter een aantal financiële transacties uitgevoerd, te weten de onder de feiten genoemde betalingen aan de Duitse advocaat van zijn cliënt, aan zijn cliënt zelf (nota bene in contanten) en aan zichzelf. Mr. X heeft daarbij (in strijd met art. 4 aanhef en sub c van de richtlijnen) verzuimd afdoende onderzoek te doen naar de juistheid van de door zijn cliënt

verstrekte gegevens. Het hof verwerpt het verweer dat het ontvangen geld bedoeld zou zijn geweest voor het aankopen door mr. X van offshore vennootschappen voor zijn cliënt. Het hof acht dit verweer in het kader van de tuchtrechtelijke toetsing volstrekt irrelevant, nog daargelaten dat het verweer niet verenigbaar is met de kort na de ontvangst van het bedrag door mr. X verrichte financiële transacties. Het hof acht deze handelwijze van mr. X hoogst onzorgvuldig en in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt.

Nadat mr. X deze transacties had uitgevoerd heeft mr. X weliswaar het door hem aan de Duitse advocaat betaalde bedrag teruggevraagd en terugontvangen en heeft hij, uiteindelijk, daartoe genoodzaakt door een vonnis van de rechtbank, een groot deel van het onverschuldigde bedrag terugbetaald, maar met name het aan zichzelf betaalde bedrag heeft hij tot op heden onder zich gehouden, zich nog steeds op het standpunt stellende dat hij juridisch juist handelt.

Het hof is van oordeel, dat mr. X door deze houding en deze handelwijze het vertrouwen in de advocatuur ernstig en in steeds toenemende mate beschadigt. De klachten zijn gegrond. Het hof acht de houding en de handelwijze van mr. X, zoals onder de feiten omschreven, in hoge mate in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat ingevolge het bepaalde in art. 46 Advocatenwet betaamt. Mr. X volhardt daarin al heel lang, waardoor de schade, zowel voor de benadeelde partij als voor het publieke vertrouwen in de advocatuur, nog steeds toeneemt.

Of het voorgaande meebrengt, dat tevens is gehandeld in strijd met de Wet Melding Ongebruikelijke Transacties kan, in navolging van de beslissing van de raad, buiten beschouwing blijven.

Het hof heeft ter zitting moeten vaststellen, dat mr. X geen enkel inzicht in het onbetamelijke van zijn handelwijze heeft getoond. Dit alles bijeengenomen maakt, dat niet kan worden volstaan met de maatregel van berisping, zoals door de raad opgelegd. Met toepassing van art. 57 lid 5 Advocatenwet is het hof gekomen tot

een zwaardere maatregel, te weten een (deels voorwaardelijke) schorsing als hierna te melden.

Beslissing van het hof

Het hof vernietigt de beslissing van de raad, voor zover betreffende de daarin opgelegde maatregel, en legt aan mr. X de maatregel van schorsing voor de duur van drie maanden op, waarvan één maand voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar.

Noot

Er zijn twee goede redenen om deze uitspraak te publiceren. De eerste is natuurlijk daarin gelegen, dat het karakter van de Bruyninckx-richtlijnen voor de dagelijkse rechtspraak nog eens wordt onderstreept. Die richtlijnen geven evenzeer houvast aan een advocaat als de Gedragsregels: zij zijn behulpzaam bij het invullen van de wettelijke norm van art. 46 Advocatenwet. De tweede reden is dat het goed is erop te wijzen dat het hof de wettelijke bevoegdheid heeft om, mits met eenparigheid van stemmen, een zwaardere maatregel op te leggen dan de raad heeft gedaan. In het verleden heeft het hof een zekere reputatie van mildheid verkregen als het ging om de vraag welke maatregel gepast was, waarbij vast wel mede van betekenis is geweest dat het tijdsverloop tussen de eigenlijke overtreding en de beslissing van het hof het wat makkelijker maakte om de ernst van die overtreding te relativieren. Er is van een duidelijke tendens sprake in de uitspraken van het hof, al dan niet gepubliceerd, om niet iets af te willen doen aan de oorspronkelijke maatregel, tenzij de vaststelling van de feiten afwijkt van de vaststelling door de raad, maar dat het hof daarnaast er steeds minder voor terugschrikt om de eerder opgelegde maatregel te verzwaren. Het instellen van hoger beroep is geen loterij zonder neten.

GJK.

IN 'TVEEN ADVOCATEN

**DESKUNDIG en
BETROKKEN**

Wij zoeken voor onze vestigingen in Alphen aan den Rijn en Waddinxveen een:

GEVORDERDE STAGIAIRE/MEDEWERK(ST)ER

voor de personen- en familierechtpraktijk en eigen voorkeursgebieden.

Wij zijn niet groot, maar ook niet te klein.
Wij werken hard, maar hebben ook een leven buiten kantoor.
Wij hebben kennis en ervaring, maar leren nog elke dag.
Wij kennen kantoor tijden, maar delen ons werk zelf in.
Wij werken zelfstandig, maar ook samen.
Wij zijn verbonden aan kantoor, maar genieten veel vrijheid.
Wij zijn generalisten, maar hebben ook onze specialisaties.

Onze cliënten, in al hun verscheidenheid, staan centraal.
Wij zijn In 't Veen Advocaten: deskundig en betrokken.

Jij bent wie je bent, maar jij herkent jezelf in ons. Kijk op onze site en voel aan. Enthousiast? Kom dan praten.
Wij zien uit naar de kennismaking.

Loek Eenens is ons aanspreekpunt.
Postbus 335, 2400 AH Alphen aan den Rijn, tel.: 0172 475 677, fax : 0172 473 294, e-mail : eenens@alphen.intveenadvocaten.nl
WWW.INTVEENADVOCATEN.NL

Familierechtadvocaten,
gaat u in 2008 op de oude voet door ?

**Niet raadzaam, indien u vele extra
aanvragen wenst:**

- rechtsbijstand (echt)scheidingen
- rechtsbijstand alimentatie

Kom op exclusieve basis in 2 nieuwe
landelijke advocatenkringen:
Per kring 20 deelnemers. Vol is vol.

Info:

www.echtscheidingadvocaatnederland.nl

www.alimentatieadvocaten.nl

kleermakerij sinds 1937

Bernard Poelman

o.a. leverancier van toga's aan het
Internationaal Gerechtshof der Verenigde Naties

- Superieure toga's**
- op uw maat gemaakt
 - leverbaar in wol/terlenka (lichtgewicht)
 - of in zuiver wol (ultra-lichtgewicht)
 - voldoende beffen in voorraad
 - eventueel levering binnen enkele dagen mogelijk

Lange Poten 19
2511 CM 's-Gravenhage
telefoon: (070) 346 17 42
fax: (070) 362 11 70
E-mail: info@bernard-poelman.nl
www.bernard-poelman.nl

Alt Kam Boer advocaten

Civiele cassatie?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag,
tel.: 070 358 94 79, fax: 070 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

BARTELS ADVOCATEN

(momenteel overstelpt door een stortvloed van onroerend goedsaken)

ZOEKT:

Advocaten: advocaat-medewerkers of advocaat-stagiaires

**full-time,
part-time of
interim**

U beslist!

Reacties graag vóór 7 januari 2008 naar: e.c.jansen@bartelsadvocaten.nl

www.bartelsadvocaten.nl

Blaauw
advocaten

Soms moet je
afstand nemen
om dichtbij te
blijven.

Soms moet je afstand nemen om dichtbij te blijven. Blaauw Advocaten is na 18 jaar Amsterdam 18 kilometer verhuisd naar Haarlem. Vanuit de rust van ons nieuwe kantoor volgen we de zaken in de hectische hoofdstad nog altijd op de voet. Wat ook gebleven is: ons jeugdige enthousiasme en onze jarenlange ervaring. Daarmee bijten we ons vast in zaken op het gebied van ondernemingsrecht, vastgoed en verbintenissenrecht. Niet alleen voor de vele nationale en internationale ondernemingen die deel uitmaken van onze klantenkring. Ook startende ondernemers vinden bij ons een gewillig oor.

wegens uitbreiding van de praktijk zijn wij op zoek naar:

Advocaat-Medewerker(s)
Gevorderde Stagiaire(s)

Uw reactie kunt u sturen aan **Blaauw Advocaten** t.a.v. Arjan van Elk, Schotersingel 153, 2023 AD Haarlem of per mail: Arjan.van.Elk@blaauwadvocaten.nl. Voor vragen kunt u ook bellen met ons kantoor via 023 707 13 33.

van kaam advocaten

gespecialiseerd in intellectueel eigendom en media

zoekt een fulltime (gevorderde)

ADVOCAAT-MEDEWERKER

Wij zijn een Amsterdams niche-kantoor gespecialiseerd in intellectueel eigendom en media. Daarnaast bieden wij onze cliënten ondersteuning aan op het gebied van ondernemingsrecht en arbeidsrecht.

Ter versterking van ons team zoeken wij per direct een kritische en zelfstandige advocaat met ruime ervaring in het arbeidsrecht. Kennis en ervaring in intellectueel eigendom strekt tot aanbeveling.

Wij bieden afwisselend werk binnen een informele werksfeer met veel ruimte voor zelfontplooiing.

Sollicitaties kunnen worden gericht aan:

Van Kaam advocaten
T.a.v. Bertil van Kaam
Postbus 220
1000 AE Amsterdam

of per e-mail aan:
info@van-kaam.nl

De Asser-serie Recent verschenen:

Al ruim een eeuw is de Asser-serie de belangrijkste kennisbron van de heersende rechtsopvattingen in civielrechtelijk Nederland. Een handboekenserie die in de rechtspraak en in de privaatrechtswetenschap een grote reputatie heeft opgebouwd en die er in is geslaagd de vooraanstaande juristen van deze tijd als auteurs aan zich te binden.

NIEUW! Deel 3-IV Gemeenschap

prof. mr. S. Perrick

Dit deel is gewijd aan titel 3.7, de gemeenschapstitel. Het is voor de eerste maal dat deze titel volledig systematisch in een deel van de Asser-serie wordt behandeld. Alle gemeenschappen waarop titel 3.7 BW van toepassing is worden besproken. Vanwege de grote rol die de verdeling van de gemeenschap speelt in de praktijk, besteedt de auteur daar veel aandacht aan.
ISBN 9789013043532, 236 pagina's, € 60,-, 1e druk, 2007

Deel 5-IIA Huur

prof. mr. P. Abas

Sinds de verhuizing van de regeling van de huurovereenkomst van boek 7A naar boek 7 heeft de wetgever zich stil gehouden. Daardoor heeft de rechtspraak gelegenheid gehad zich verder te ontwikkelen, met name op die gebieden die in 2003 als nieuw konden worden aangemerkt. Hierbij moet vooral gedacht worden aan de regeling van de gebreken, de huurprijsvermindering, de renovatie en het ontvankelijkheidsvereiste bij de nadere huurprijsvaststelling van bedrijfsruimte. Ook voor het overige is de rechtspraak nader geëvolueerd. De nieuwe druk is bijgewerkt tot en met 2006.
ISBN 9789013037326, 388 pagina's, € 77,50, 9e druk, 2007

NIEUW! Deel 5-IIIC Aanneming van werk

prof. mr. M.A.M.C. van den Berg

In 2003 is een nieuwe wettelijke regeling voor de aannemingsovereenkomst in werking getreden die aanzienlijk verschilt van de fragmentarische en onduidelijke oude regeling. Daarom is ervoor gekozen dit deel van de Asser-serie geheel opnieuw op te zetten.

ISBN 9789013004205, 428 pagina's, € 80,-, 1e druk, 2007

Deel 5-VI De verzekeringsovereenkomst

prof. mr. P. Clausing, prof. mr. J.H. Wansink

Dit deel is gewijd aan het verzekeringsrecht en bestaat uit een algemeen deel, een deel schadeverzekering en een deel levensverzekering. Met name de privaatrechtelijke aspecten van de verzekering worden behandeld, waarbij de nieuwe wettelijke regeling van de verzekeringsovereenkomst in titel 7.17 BW centraal staat.

ISBN 9789013043631, 692 pagina's, € 95,-, 2e druk, 2007

 Kluwer
a Wolters Kluwer business

Bestellen:

www.kluwer.nl/shop

Telefoon (0570) 67 35 55, Fax (0570) 69 15 55

E-mail: info@kluwer.nl

Prijswijzigingen voorbehouden

www.kluwer.nl/shop

WARNING

LAWYER SIGHTED KEEP OUT

LRT-advocaten te Amsterdam is op zoek naar advocaten (stagiairs / medewerkers) zonder koudwatervrees, voor de secties ondernemingsrecht, arbeidsrecht en bouwrecht / vastgoed / bestuursrecht.

LRT - ADVOCATEN
VAN LOO RIDDER VAN DER TOL

Stuur je reactie naar LRT-advocaten, t.a.v. mr. drs. Marije H.J. van der Tol, Johannes Vermeerstraat 43, 1071 DL te Amsterdam, tel. 020 3052030 of mvdt@lrt-advocaten.nl zie ook: www.lrt-advocaten.nl

WARWICK LEGAL
INTERNATIONAL NETWORK

Lina Advocaten

Wij voeren met zes advocaten een algemene praktijk gericht op het midden- en kleinbedrijf alsook op particulieren.

Bijzondere accenten liggen op strafrecht, arbeidsrecht, personen- en familierecht en sociaal zekerheidsrecht.

In verband met een sterk groeiende praktijk zoeken wij – voor spoedige indienstreding – ter ondersteuning van de sectie strafrecht een:

ADVOCAAT-MEDEWERKER

met ruime ervaring op het gebied van strafrecht.

Uw schriftelijke reactie, vergezeld van een CV, kunt U binnen veertien dagen na verschijning van dit blad zenden aan:

Lina Advocaten,
t.a.v. de heer Mr. M.N. van Geenen,
St. Martinusstraat 64,
5911 CK Venlo.
Postbus 39, 5900 AA Venlo.
www.lina-advocaten.nl

Juridische problemen in SPANJE ?

BRESSERS
ADVOCATEN ♦ ABOGADOS

Litigation - Beslaglegging - Verhaalsonderzoeken
Betekeningen EU-Betekendingsverordening
Nalatenschappen - Executies EU-Insolventieverordening
Forumshopping - Fiscaal advies - Projectontwikkeling

BARCELONA – ALICANTE – SAN SEBATIÁN

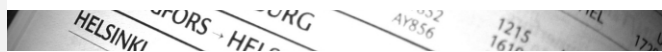
T +34 934813636 / F +34 933013904
E info@bressersadvocaten.com | www.bressersadvocaten.com

BJL BERGMANN
Attorneys at Law

Finland

Our firm, specialised in international transactions, is at your disposal for full range legal services, litigation, and debt collection in Finland.

Eteläranta 4 B 9
00130 Helsinki, Finland
Tel. +358 (9) 696207 0
Fax +358 (9) 696207 10
helsinki@bjl-legal.com

www.bjl-legal.com

Visser & Silfhout Advocaten te Dordrecht is een goed geoutilleerd en professioneel kantoor waar 10 advocaten werkzaam zijn in een informele en plezierige werksfeer. Op het snijvlak tussen vastgoed & ondernemingsrecht adviseren en procederen wij voor cliënten uit overheid en (internationaal) bedrijfsleven.

Wij hebben ambitie. Jij ook?

Door kleinschaligheid en een platte organisatie is werken bij ons plezierig en inspirerend.

Wegens uitbreiding zoeken wij, steeds m/v:

– **ADVOCAAT-MEDEWERKER**

commercieel vastgoed
(min. 5 jaar ervaring)

– **ADVOCAAT-MEDEWERKER**

ondernemingsrecht
(minimaal voltooide stage)

– **ADVOCAAT-STAGIAIRE**

Sollicitaties en inlichtingen:
mr J.H. Silfhout,
Postbus 1034, 3300 BA Dordrecht
078 - 613.45.33,
jhsilfhout@vissersilfhout.nl

Visser Silfhout

ADVOCATEN

Mr. J.H. Silfhout, Postbus 1034, 3300 BA Dordrecht
www.vissersilfhout.nl

Als advocaat heb je bij ons niet alleen uitzicht
op de mooiste rivier van Europa

Ook op een carrière die recht doet aan je ambitie

Werken voor ondernemingen, overheden en instellingen in binnen- en buitenland, deel uitmaken van een commercieel kantoor met nagenoeg alle rechtsgebieden, is dat je ambitie? Maak dan kennis met Knepelhout & Korthals, het professionele en degelijke, toch eigentijdse kantoor van stand dat staat voor langdurige relaties. In ons team van ruim 30 advocaten werken specialisten met hart voor de cliënt integer en constructief samen. Dat kan intern leiden tot kritische discussies tot ver na kantoortijd. Een blik op de Maas werkt vaak stimulerend en motiverend. Bij ons raak je nooit uitgeleerd.

Wij zoeken voor spoedige indiensttreding

Advocaat-stagiaire (m/v), sectie Handel, Industrie & Logistiek

Advocaat-stagiaire (m/v), sectie Ondernemingsrecht

Advocaat-stagiaire of advocaat-medewerker (m/v), sectie Arbeidsrecht

Sollicitatiebrieven met c.v. en cijferlijst kan je richten aan Linda van Aalst, postbus 546, 3000 AM Rotterdam, e-mail: lm.van.aalst@knepelhout.nl, tel.: 010-4005100

www.knepelhout.nl

Een carrière bij Knepelhout & Korthals, advocaten met proven track records, professioneel, eigentijds, flexibel en toch gedegen.

KNEPPELHOUT & KORTHALS

Met Sdu loopt u voorop

Het eerste en volledige commentaar op de Wft

www.sdu.nl/wft

Commentaar Financieel Recht Deel 1

In *Deel I, Wet op het financieel toezicht*, uit de reeks *Commentaar Financieel Recht*, wordt de Wft door een grote groep deskundige auteurs van artikelsgewijs commentaar voorzien. Voor het eerst is daarbij een alomvattend naslagwerk gecreëerd waarbij de regelgeving voor alle verschillende sectoren in de financiële markten naast elkaar wordt becommentarieerd. De auteurs, die in zeer diverse functies werkzaam zijn, hebben diepgaande praktijkervaring gebruikt bij de redactie van de verschillende commentaren. In het boek is tevens een transponeringstabel opgenomen waarin voor elk artikel uit de oude toezichtswetgeving de plaats in de Wft te vinden is. Naast de Wft wordt ook de Wet giraal effectenverkeer van commentaar voorzien.

5 redenen om een abonnement te nemen op

Commentaar Financieel Recht:

- Topredactie
- Alomvattend naslagwerk
- Artikelsgewijs commentaar
- Praktisch, diepgaand en compleet
- Must have voor de financial/advocaat

In de reeks verscheen reeds *Deel III Memorie van Toelicht Wft*. *Deel II Nadere regelgeving Wft* verschijnt in 2008. Neem nu een abonnement en ontvang automatisch alle delen met 15% korting.

MOSZKOWICZ, MOSZKOWICZ, MOSZKOWICZ & MOSZKOWICZ
ADVOCATEN

Op ons kantoor te Maastricht
is op de sectie **Civiel- en Bestuursrecht**
plaats voor een:

(gevorderde) Advocaat-Stagiaire

Schriftelijke reacties met c.v. kunt u richten aan:
Mr. M. Moszkowicz jr., Wilhelminasingel 100,
6221 BL Maastricht of mail naar:
mm@moszkowicz.nl
Voor meer informatie: www.moszkowicz.nl

ONDERNEMINGSRECHT
ARBEIDSRECHT

VESTIUS
a d v o c a t e n

Vestius Advocaten
Amsterdam

zoekt

échte advocaten

www.vestius.com

OpMaat_Arbeidsrecht

Zoeken Extra zoekvelden

Vrije zoekterm

Zoeken »

«J» 14-09-2007, Hoge Raad 's-Gravenhage, zaaknr. R06/022HR, LJN BA5802

Bron: «JAR»

Ontslag op staande voet, Drugsgebruik in privé-tijd, Weigering deelname rehabilitatie-programma, Drugstest, Persoonlijke levenssfeer, Reputatie werkgever

© Ontslagbesluit, art. 2:1 Ontslagbesluit

Bron: SduCommentaar Arbeidsrecht

In voorkomende gevallen vragen werkgevers op eigen initiatief een vzw-ontslagvergunning aan. Dit wordt veelal gedaan bij twijfel of de arbeidsovereenkomst rechtens is geëindigd (bijvoorbeeld bij ontslag op staande voet) teneinde zich op die manier voor de risico's (loonvordering door de werknemer) in te dekken. Lees verder »

OpMaat Arbeidsrecht. Snel tot de kern van de zaak.

Met OpMaat Arbeidsrecht vindt u in een paar muisklikken precies alle relevante juridische informatie die u nodig heeft voor uw zaak. Opgediept uit alle belangrijke juridische bronnen, incl. «JAR» en Sdu Commentaar Arbeidsrecht (nieuw). Ervaar zelf de tijdswinst.

Nu 2 maanden gratis op proef.

www.sneltotdekern.nl

HRM Advocaten is een ambitieus kantoor in Amsterdam, bestaande uit een hecht team van 5 advocaten en 5 secretariële medewerkers. Onze cliënten zijn (middel) grote bedrijven in binnen- en buitenland. Met de contactpersonen in de betreffende ondernemingen bestaat een informele, intensieve relatie via korte lijnen. Wij voeren een gemengde proces- en adviespraktijk op het gebied van **arbeids- en ondernemingsrecht** en bedienen onze cliënten daarin snel, adequaat en met een bovengemiddelde betrokkenheid.

Wij hebben momenteel vacatures voor de volgende functies:

advocaat-medewerker HBO-jurist advocaat-stagiaire

- de advocaat-medewerker heeft ervaring in het arbeids- en ondernemingsrecht
- de advocaat-stagiaire en de HBO-jurist hebben aantoonbare belangstelling voor het arbeids- en ondernemingsrecht
- kennis van legal English is een pré
- de kandidaten zijn praktisch en vlot ingesteld, leggen makkelijk contacten en volgen deze goed op
- de kandidaten herkennen zich in onze visie en zijn gemotiveerd deze uit te dragen

Geïnteresseerd? Stuur dan je C.V. met korte motivatie bij voorkeur per e-mail aan René Snip, rjsnip@hrmadvocaten.nl. Indien je meer informatie wilt over ons kantoor, neem dan telefonisch contact op via 020-5673990 of bezoek onze website www.hrmadvocaten.nl

OpMaat_Ondernemingsrecht

Zoeken Extra zoekvelden

Vrije zoekterm

Zoeken »

⚡ 03-05-2007, Gerechtshof Amsterdam, zaaknr. 451/2007 OK, LJN BA4395 (annotatie)

Bron: «JOR»

Enquêteprocedure, Bestuur en rvc van ABN Amro mochten niet tot verkoop van LaSalle overgaan zonder goedkeuring van de aandeelhouders. Met besluit van bestuur en rvc om "stand alone" scenario te verlaten komt besluitvorming omtrent openbaar bod toe aan... Lees verder »

© 03-05-2007, Gerechtshof Amsterdam, zaaknr. 451/2007 OK, LJN BA4395 (annotatie)

Bron: Sdu Commentaar Ondernemingsrecht

Aandeelhouders, De verkoop van LaSalle is welhaast op één lijn te stellen met de gevallen uit art. 2:107a BW, Toewijzing onmiddellijke voorziening: verbod uitvoering koopovereenkomst inzake LaSalle zonder voorafgaande goedkeuring aandeelhouders. Lees verder »

OpMaat Ondernemingsrecht. Snel tot de kern van de zaak.

Met OpMaat Ondernemingsrecht vindt u in een paar muisklikken precies alle relevante juridische informatie die u nodig heeft voor uw zaak. Opgediept uit alle belangrijke juridische bronnen, incl. «JOR», Sdu Commentaar Ondernemingsrecht (nieuw) en Sdu Commentaar Insolventierecht (nieuw). Ervaar zelf de tijdwinst.

Nu 2 maanden gratis op proef.

www.sneltotdekern.nl

MET RECHT DE BESTE STRATEGIE

Goorts & Coppens Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor met vestigingen in Helmond, Roermond en Deurne. Met 30 medewerkers is het bedrijf toonaangevend in de regio. Kenmerkend voor Goorts & Coppens advocaten is de no-nonsense cultuur. Binnen Goorts & Coppens wordt gewerkt in secties van verschillende rechtsgebieden. Dit zijn de secties: ondernemingsrecht / verbintenissenrecht, arbeidsrecht, vastgoedrecht, familierecht, bestuursrecht / agrarisch recht en strafrecht / economisch strafrecht. Goorts & Coppens staat voor een heldere lijn, één duidelijke route naar het doel van onze relaties. Met recht de beste strategie.

Word jij onze nieuwe verovering?

Voor ons kantoor in Roermond zijn wij op zoek naar:

■ **Advocaat Stagiaire** (Sectie ondernemingsrecht en verbintenissenrecht)

Voor ons kantoor in Deurne zijn wij op zoek naar:

■ **Advocaat Stagiaire** (Sectie familierecht)

■ **Advocaat Stagiaire** (Sectie bestuursrecht)

Het profiel: een grote mate van professionaliteit, zelfstandigheid en een pro-actieve houding is onmisbaar in alle functies. Je bent stressbestendig. En vanzelfsprekend ben je commercieel ingesteld en cliëntgericht. Een flexibele instelling en teamgeest zijn je eigen.

Sollicitaties: Als je geïnteresseerd bent in één van deze functies ontvangen wij graag binnen 14 dagen je schriftelijke sollicitatie met curriculum vitae. Reacties via e-mail aan: Goorts & Coppens Advocaten t.a.v. de heer mr. G.R.A.G. Goorts: sollicitatie@goorts-coppens.nl.

Voor telefonische informatie 0493-352070.

Een assessment kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

GOORTS & COPPENS

A D V O C A T E N

www.goorts-coppens.nl

Plaats uw advertentie midden in uw doelgroep. Het Advocatenblad helpt u daarbij.

Elke drie weken bereikt u met een personeelsadvertentie in het Advocatenblad alle geïnteresseerde juridisch actieve juristen.

Desgewenst helpen wij u met het opstellen van de tekst voor uw personeelsadvertentie, die professioneel vorm wordt gegeven in uw eigen huisstijl, met uw eigen logo!

Meer informatie?

Wilt u meer informatie, bel dan Bas Brouwer, tel. 0172 - 23 44 60, fax 0172 - 23 30 17, die u graag vrijblijvend informeert over alle mogelijkheden.

brouwer's direct marketing

U zoekt:

- advocaten
- medewerkers
- stagiaires
- (bedrijfs)juristen
- belastingdeskundigen
- leden rechterlijke macht

Van Boven Advocaten zoekt een enthousiaste en ambitieuze
Stagiaire / Medewerker
met belangstelling voor ondernemingsrecht

Werken bij Van Boven Advocaten biedt het beste van twee werelden.

Eenzijds zijn wij een klein kantoor met alle daaraan verbonden voordelen. Geen lange vergaderingen, maar informele omgangsvormen, etc.

Anderzijds werken wij voor grote, professionele cliënten die ons een uitdagende praktijk bieden.

Eenzijds richten wij ons werk zodanig in dat veel tijd overblijft voor ontspanning en persoonlijke ontplooiing.

Anderzijds werken wij op een serieuze manier op een juridisch hoog niveau, waarbij veel kennisuitwisseling plaatsvindt.

Geïnteresseerd? Zie www.vanbovenadvocaten.nl en/of bel (0118 - 65 14 02) of schrijf, bij voorkeur binnen drie weken na verschijning van dit blad, naar Van Boven Advocaten, Postbus 58, 4330 AB Middelburg ter attentie van mr. Steven van Boven.

dAniëls
Advokaten

Daniëls Advokaten is een kantoor, waarin thans zes advocaten werkzaam zijn, met vestigingen te Sittard en Neerbeek.

Het kantoor is hoofdzakelijk actief op de rechtsgebieden ondernemingsrecht, handelsrecht, insolventierecht, arbeidsrecht, sociaal verzekeringsrecht, en personen- en familie-recht.

Ter versterking van ons team voor het kantoor te Neerbeek zijn wij op zoek naar:

- **een advocaat-medewerker (m/v)**
- **een advocaat-stagiaire (m/v)**

Schriftelijke reacties, voorzien van curriculum vitae, zijn binnen drie weken na het verschijnen van deze vacatures te richten aan:

Daniëls Advokaten
t.a.v. De heer Mr. J. Paulissen
Laurentiusstraat 19
6191 ET Neerbeek

e-mail : j.paulissen@danielsadvokaten.nl
website : www.danielsadvokaten.nl

ADVOCATEN
fiévez

Zoekt op korte termijn
een (gevoerde) stagiaire (m/v),
ambitieuze, betrokken, gevoel voor humor.

Voor uitgebreide informatie over ons kantoor
zie onze website, www.fievezadvocaten.nl.
Uw sollicitatie met CV kunt u richten aan:

Mr. H.J. de Groot
Postbus 6150
7401 HD Deventer
tel. 0570-613327

Advocaten • Notarissen • Belastingkundigen • Bedrijfsadviseurs

Plas & Bossinade is een van de toonaangevende kantoren in Noord-Nederland op het gebied van advocatuur, notariaat, bedrijfsadvisering en fiscale dienstverlening.

Wij geloven heilig in de synergie tussen deze verschillende takken van sport.

En wij geloven in onze zelfstandigheid.

Plas & Bossinade biedt dynamiek op hoog niveau in zakelijke en persoonlijke dienstverlening.

A d v o c a t e n

N o t a r i s s e n

B e l a s t i n g k u n d i g e n

B e d r i j f s a d v i s e u r s

Wegens de groei van onze praktijk zijn wij op zoek naar een

Ervaren Advocaat-medewerker onroerend goed en een Advocaat-stagiair(e) overheid en onroerend goed

De advocaten in de sectie onroerende zaken adviseren en procederen onder meer over projectontwikkeling, (ver)koop en (ver)huur van onroerende zaken.

De advocaat-stagiair(e) zal eveneens worden opgeleid en werkzaam zijn in de sectie bestuursrecht en zich bezighouden met het publiekrechtelijk deel van het bouwrecht en het omgevingsrecht.

De advocaten van beide secties treden hoofdzakelijk op voor projectontwikkelaars, bouwers, verhuurders en overheden. Zij zijn betrokken bij veel (PPS-)projecten in Noord Nederland.

Geschikte kandidaten voor deze boeiende functies beschikken over goede studieresultaten en de volgende eigenschappen:

- scherpzinnig, analytisch, vasthoudend en creatief;
- aantoonbare belangstelling voor onroerendgoedrecht en bestuursrecht (voor de functie van advocaat-stagiair(e));
- teamgeest, goede contactuele eigenschappen;
- praktisch en resultaatgericht.

Wij bieden een uitdagende praktijk, goede ontwikkelingsmogelijkheden, plezierige collega's en uitstekende arbeidsvoorwaarden.

Voor algemene informatie over ons kantoor kun je kijken op www.plasbossinade.nl.

Voor inlichtingen over de functie kun je contact opnemen met mr. W.R. (Robert) van der Velde, (050) 521 43 65 voor de functie van advocaat-stagiaire en met mr. W.A. (Wim) Entzinger voor de functie van advocaat-medewerker, (050) 521 43 51.

Je kunt je brief met CV en cijferlijst binnen drie weken richten aan:

Plas & Bossinade
t.a.v. mevrouw M.A.I. Riemersma,
manager P&O,
Postbus 1100
9701 BC GRONINGEN
of per email: pz@plasbossinade.nl

Spigthoff is in 2001 gestart als een proceskantoor, met dat beetje extra. Inmiddels heeft Spigthoff naam gemaakt als de specialist in proces-advocatuur, met name op het gebied van ondernemings- en financieel recht, maar bijvoorbeeld ook belastingrecht. Het kantoor is de afgelopen jaren gegroeid tot een omvang van ongeveer 48 advocaten en fiscalisten, verdeeld over de kantoren in Amsterdam en Curaçao. Gezien de continue groei heeft kantoor Amsterdam in 2007 een nieuw pand betrokken op de Apollolaan in Amsterdam Oud-Zuid.

Cliënten rekenen bij lastige vraagstukken op creatieve, innovatieve oplossingen. Als het moet in de luwte, maar het conflict wordt beslist niet geschuwd. Het motto 'liever kort geding dan lang gedoe' is dan ook zeer van toepassing op de financiële praktijk zoals het kantoor die voert. Spigthoff neemt stelling, zowel bij collectieve acties over zorgplicht als bij onenigheden met toezichthouders.

Frank 't Hart zal per 1 januari 2008 de financiële praktijk van Spigthoff komen versterken. Binnen zijn praktijk ligt de nadruk op onderwerpen als zorgplicht, financieel toezicht en marktmisbruik. Voor cliënten zoals banken, verzekeraars, beleggingsondernemingen en tussenpersonen wordt hoogwaardig advies- en proceswerk verricht. Om dit team te completeren is Spigthoff op zoek naar een

Legal People

EXECUTIVE SEARCH CONSULTANCY

Legal People bemiddelt ervaren juristen voor permanente functies en vervult daarnaast strategische juridische functies op interim basis.

Legal People richt zich op hoogwaardige functies voor (inter) nationale bedrijfsjuristen, advocaten, fiscalisten en (kandidaat-) notarissen.

Wij zijn reeds meer dan 15 jaar specialist:

- met onze specialistische marktkennis maken wij een reële haalbaarheidsanalyse vooraf
- wij bieden absolute discretie en vertrouwelijk advies naar individuele belangstellenden
- de zorgvuldige procedure en meerjarige expertise leiden binnen 6 weken tot kennismaking tussen daadwerkelijk bij elkaar passende opdrachtgevers en kandidaten
- meer dan 95% van de opdrachten wordt succesvol vervuld.

*Roemer Visscherstraat 44
1054 EZ Amsterdam
020 612 55 22*

*World Trade Center
Postbus 30182
3001 DD Rotterdam
010 405 13 30*

Financial Litigator en adviseur

juridisch creatieve doorbijter Amsterdam

Kennis van financiële toezichtswetgeving en ervaring binnen de procespraktijk is belangrijk, maar interesse in het snijvlak van deze gebieden is essentieel. Daarnaast is proceservaring een pre.

Het profiel

- ▶ circa 4 jaar ervaring als jurist
- ▶ binnen de advocatuur, een toezichthouder of financiële instelling
- ▶ ervaring in de civiele en/of bestuursrechtelijke praktijk
- ▶ plezier in procederen, gaat uphill battle niet uit de weg
- ▶ intelligent en gedreven

De propositie

- ▶ een kantoor waar procesrecht core business is
- ▶ een praktijk met een unieke positie en mede daardoor met een groot groeipotentieel
- ▶ een kantoor waar juridisch niveau, gedrevenheid, betrokkenheid, openheid en vooral ook humor de uitgangspunten voor het functioneren zijn
- ▶ een prachtige locatie in Amsterdam Oud-Zuid

Uw reactie

Indien u geïnteresseerd bent in deze propositie, nodigen wij u uit contact op te nemen met mr J.M. (Marchien) Maks. U kunt haar bellen (020 - 612 55 22), mailen (mmaks@legalpeople.nl) of schrijven (Legal People, Roemer Visscherstraat 44, 1054 EZ Amsterdam).

www.legalpeople.nl

Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV) is sinds 1881 dé belangenbehartiger van ondernemers in het goederenvervoer, openbaar vervoer, taxivervoer en touringcarvervoer. In Den Haag werken circa 40 collega's samen in een informele en dynamische organisatie. KNV is voor haar stafafdeling Sociaal Juridische Zaken (SJZ) op zoek naar een:

Ervaren jurist arbeidsrecht

De afdeling SJZ bestaat uit vier arbeidsrechtjuristen en heeft een gemengde proces- en adviespraktijk. Denk hierbij aan: ontslagrecht, loongeschillen, ziekteverzuim, concurrentie, overgang van onderneming, reorganisaties, concurrentiebedingen en arboregelingen. Daarnaast behandelen de juristen zaken op het gebied van CAO's, arbeidsvoorwaarden en medezeggenschap.

Profiel

- ruime werkervaring als advocaat
- doortastende en ondernemende persoonlijkheid die cliënten aan zich weet te binden (een pro actieve dienstverlenende instelling)
- afgeronde (bij voorkeur Grotius-)opleiding arbeidsrecht
- enthousiast en betrokken bij de organisatie
- analytisch, relationeel en communicatief sterk en oplossingsgericht

Taken en verantwoordelijkheden

- het adviseren en bijstaan van leden zowel in als buiten rechte
- het verder opbouwen en uitbreiden van de bestaande praktijk door het genereren van (nieuwe) opdrachten

KNV biedt u een zelfstandige functie van 32-40 uur in een professionele werkomgeving en veel mogelijkheden om uw kennis te verbreden of verder te specialiseren. KNV kent goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.

Informatie en reactie

Nadere informatie over de functie kan worden ingewonnen bij mr. Willem van Haperen, telefoonnummer 070 375 17 38.

Uw gemotiveerde brief kunt u vóór 15 januari 2008 sturen naar KNV, t.a.v. de heer ir. A.J. Toet, directeur, postbus 19365, 2500 CJ Den Haag of a.toet@knv.nl.

CASTELIJNS & KAANDORP ADVOCATEN

Castelijns & Kaandorp Advocaten is een voortzetting van één van de oudste advocatenkantoren te Alkmaar. Voorheen gevestigd in de binnenstad, maar al weer sinds enige jaren gevestigd in een modern kantoorpand, gelegen op het bedrijventercentrum Boekelermeer. Een bewuste keuze, omdat de ligging aan één van de grootste uitvalswegen van Alkmaar een optimale bereikbaarheid voor de klanten en relaties van het kantoor betekent. En bovendien staat het kantoor hierdoor letterlijk midden tussen de omliggende ondernemers en ondernemingen. Niet onbelangrijk, omdat het kantoor voor een groot gedeelte MKB ondernemers en ondernemingen bedient. Het kantoor voert een brede ondernemingsgerichte praktijk, met gespecialiseerde aandacht voor het arbeidsrecht, het vennootschaps- en ondernemingsrecht, het bouw- en huurrecht en het insolventierecht. Daarnaast is het kantoor ook thuis in meer particuliere disciplines zoals het personen- en familierecht. Op dit moment zijn er 6 advocaten aan het kantoor verbonden.

Ter uitbreiding van de algemene praktijk zoeken wij voor een spoedige indiensttreding een:

STAGIAIRE (M/V)

Vanwege de huidige kantoorbezetting strekken affiniteit en ervaring met het personen- en familierecht en arbeidsrecht tot de aanbeveling. Voor de vacature geldt daarnaast dat u dient te beschikken over een gedegen juridisch inzicht, dat u zowel zelfstandig als in teamverband kunt werken, dat u op een prettige wijze relaties kunt opbouwen/onderhouden en dat u bereid bent zich in Alkmaar of de nabije omgeving te vestigen.

Indien u geïnteresseerd bent in deze vacature, dan kunt u een sollicitatiebrief sturen aan Castelijns & Kaandorp Advocaten, Robijnstraat nr. 56 te (1812 RB) Alkmaar, ter attentie van de heer mr. E. Hoekstra, bij wie ook telefonisch informatie over de vacature ingewonnen kan worden (072-5114032). Uw sollicitatiebrief e-mailen (hoekstra@castelijns-kaandorp.nl) kan natuurlijk ook.

Hoe goed moet je zijn om onze juridische specialisaties nog verder te verdiepen?

Met meer dan 400 juridische specialisten, van ruim 800 medewerkers in totaal, zijn wij Nederlands belangrijkste aanbieder van rechtshulp op verzekeringsbasis. Een deskundige, betrouwbare, op resultaat gerichte partner voor gespecialiseerde juridische ondersteuning op praktisch ieder gebied. Voor particulieren en ondernemers. Voor iedereen bereikbaar, omdat men zich voor onze diensten verzekert. Wij willen in alle opzichten de beste zijn en met innovatieve producten en diensten voorop blijven lopen, op verzekerings- én juridisch gebied. Door te werken met de beste mensen.

En die te stimuleren en ondersteunen in hun professionele en persoonlijke ambities. Wat ons als werkgever verder bijzonder maakt?

De collegiale, open werksfeer. De inspirerende samenwerking. De grote flexibiliteit in eigentijdse arbeidsvoorwaarden. De lat ligt niet bepaald laag. Jij komt hem nóg hoger leggen.

Letsel als gevolg van medische fouten, bedrijfsongevallen en verkeersongelukken alsmede verhaals-, ge- en verbodsacties op grond van onrechtmatige daad: ze vormen onder andere het werkterrein van de groep Onrechtmatige Daad/Letsel. Het is aan jou om binnen een of meer specialismen allerhande schades

Personenschade-experts en Letseljuristen m/v

te verhalen voor je cliënten. Door de omvang van DAS hebben wij altijd voldoende uitdagende zaken voor je. Samen met jouw cliënten bepaal je zelfstandig de koers en, waar nodig, procedeer je zelf. Een letseljurist is academicus; een personenschade-expert heeft hbo of mbo+ met de cursus M en S. In beide gevallen heb je drie jaar vakervaring en kun je doorgroeien tot schaderegelaar. Je standplaats: Den Bosch of Amsterdam.

Werken bij DAS, dat is werken aan je ambitie, met talent en passie. Met alle professionele ondersteuning die je nodig hebt. Richt je sollicitatie binnen veertien dagen, o.v.v. vacaturenummer 30000907, aan de afdeling Human Resource Management, t.a.v.

Fannie Brekelmans, DAS rechtsbijstand, Postbus 23000, 1100 DM Amsterdam-ZO, óf sollicitatie@das.nl. Voor meer informatie kun je bellen naar Ralph van den Bergh, teamleider Juridisch Team, 020 6 513 876, of kijken op www.das.nl/werken.

Wij werken vanuit Amsterdam, Arnhem, 's-Hertogenbosch en Rijswijk.

DAS rechtsbijstand

Bij DAS kom je tot je recht

ROSCAM ABBING & STAM
ADVOCATEN

zoekt i.v.m. het vertrek van één van onze advocaten op korte termijn een

Advocaat (m/v)

die als medewerker of op basis van kostendeling de praktijk wil uitoefenen, met belangstelling voor familierecht, letselschade of strafrecht.

Wij bieden u een informele en prettige werksfeer.

Uw sollicitatie kunt u richten aan:

Mr. J.H. Stam
Postbus 481
7200 AL Zutphen
Of per e-mail: stam@ras-advocaten.nl

www.ras-advocaten.nl

De Vilder & Van Oosten
Advocaten

De Vilder advocaten zoekt voor spoedige indiensttreding naar een:

Advocaat-stagiaire (m/v)

Voor de strafsectie

Tevens zijn wij op zoek naar een:

Bureaujurist (m/v) fulltime (parttime behoort ook tot de mogelijkheden)

Ter ondersteuning van de vreemdelingen- en verkeersrechtsectie

Ons kantoor bestaat op dit moment uit drie advocaten en twee secretaresses. Wij behandelen strafzaken (70%) en vreemdelingenzaken (30%). Wij zijn geïnteresseerd in gedreven mensen met een gezonde ambitie en een aantoonbare interesse in het strafrecht en/of vreemdelingenrecht. De cultuur van kantoor is open en informeel waarbij een goed juridisch kwaliteitsniveau hoog in het vaandel staat. De arbeidsvoorwaarden zijn uiteraard passend. Verder investeren wij graag in de verdieping van jouw kennis en vaardigheden.

Ben je geïnteresseerd? Stuur een sollicitatiebrief (vergezeld van c.v., cijferlijsten van universiteit en middelbare school en scriptie) naar mr. Mirjam de Vilder. Voor verdere informatie over de functie van advocaat-stagiaire kun je je eveneens richten tot mr. Gwen Jansen. Voor verdere informatie over de functie van bureaujurist kun je je wenden tot mr. Margot Vennik. Meer informatie over ons kantoor is te vinden op www.devildervanoosten.nl en www.rijbewijskwijt.nl.

De Vilder advocaten
Stadionplein 25
1076 CG AMSTERDAM
Tel.: +31 20 676 78 78
Fax: +31 20 379 54 88
info@devildervanoosten.nl

Sportieve jurist? Ga voor de uitdagingen van Decathlon!

Ben je klaar voor een professionele uitdaging die je elke dag opnieuw inspireert? Maak dan kennis met Decathlon, de Europese leider in de distributie, de ontwikkeling en de productie van sportartikelen. Omdat steeds meer consumenten voor Decathlon kiezen, zetten we onze expansie in de Benelux verder. Decathlon verwelkomt een m/v:

Jurist(e) Specialist in real estate die onze groei mee ondersteunt

Jouw uitdaging

Als gedreven jurist verzeker je de goede interne werking én de conformiteit van Decathlon op het vlak van het vastgoedrecht en bouwrecht. Zo verdedig je de belangen van het bedrijf en stel je de nodige juridische teksten op. Daarnaast begeleid je onze uitbreidingsactiviteiten.

Jouw profiel

Je hebt een HBO- of masterdiploma in de rechten en beschikt over 1 tot 2 jaar praktijkervaring als jurist - ofwel binnen de bedrijfswereld, ofwel als

onafhankelijk adviseur of advocaat-stagiair. Je beheerst grondig de Nederlandse wetgeving rond real estate. Een bijkomende opleiding "Vastgoed/Makelaardij", Ruimtelijke Ordening of Planologie is daarbij een pluspunt. Uiteraard ben je voortdurend mee met de laatste juridische ontwikkelingen.

Verder pak je de dingen altijd grondig en georganiseerd aan en ben je luisterbereid, creatief en sociaalvaardig. Bovendien ga je steeds voor een win-win situatie. Je beoefent regelmatig sport, bent drietaling (NL/FR/EN) en woont in een straal van 50km rond Antwerpen.

Ons aanbod

Bij Decathlon bouw je aan een carrière binnen een solide internationale groep die gaat voor groei. Daar hoort uiteraard een interessant loonpakket bij. Je gaat bovendien aan de slag in een expansiegedreven sector die tal van kansen biedt.

Wil jij meegroeien?

Stuur dan vandaag nog je motivatie en cv naar Koen Tengrootenhuysen (tengrootenhuysen@decathlon.com). Voor meer info bel je naar +32 3 544.31.10

Ruimte en recht van spreken

Kramer Bijkerk & Steenberghe (KBS) advocaten is werkzaam voor beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg, verzekeringsmaatschappijen, ondernemingen, maatschappelijke instellingen en particulieren. KBS advocaten behandelt in het bijzonder zaken op het gebied van gezondheidsrecht, ondernemingsrecht, schade- en verzekeringsrecht en arbeidsrecht.

Word jij onze nieuwe kantoorgenoot?

wij zoeken:

Medewerker Gezondheidsrecht/ Verzekeringsrecht

KBS is met ruim 75 jaar ervaring een toonaangevend advocatenkantoor op het gebied van de gezondheidszorg. Het dienstenpakket is breed en het cliëntenbestand gevarieerd. Wij zoeken versterking van ons team met een ervaren en enthousiaste advocaat.

Van de medewerker verwachten wij relevante kennis en ervaring op het betreffende rechtsgebied, uitstekende contactuele vaardigheden en het vermogen om resultaatgericht werkzaam te zijn.

Wij bieden goede arbeidsvoorwaarden en een open werksfeer, waar binnen een hecht samenwerkingsverband de praktijk met een grote mate van zelfstandigheid kan worden uitgeoefend.

Interesse? Kijk dan op www.kbsadvocaten.nl, schrijf een brief met CV of bel voor meer informatie met
Oswald Nunes
030-212 28 00

Postbus 13086, 3507 LB Utrecht • Telefoon 030-2122800 • Fax 030-2520244

steenbergenpartners

Epe

www.steenbergenpartners.nl

advocaten

zoekt een

advocaat-medewerker

voor de algemene rechtspraak,
met de nadruk op personen- en familierecht

en een

advocaat-stagiaire

Voor nadere informatie over de vacatures
en het kantoor wordt verwezen naar onze website:
www.steenbergenpartners.nl

UNIT

unit-1 is een ontwerperscollectief

onze werkzaamheden:

grafisch & typografisch ontwerp_concept_dtp
multimedia & internet ontwerp

»

u kunt ons mailen voor een presentatie cd-rom
info@unit-1.nl www.unit-1.nl 070 388 35 61

BEDRIJFSJURIST

Rotterdam

Gepassioneerde professional

Quion is gespecialiseerd in de begeleiding en verwerking van woninghypotheken voor financiële instellingen. Met 400 collega's zijn zij actief voor en met banken, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Quion beschikt over een portfeuillevolume van meer dan € 20 miljard en wil deze uitbreiden naar € 50 miljard in de komende drie jaar.

Voor de afdeling Juridische Zaken & Compliance zijn wij vanwege de groei en ambities van Quion op zoek naar een bedrijfsjurist. De bedrijfsjurist zal samenwerken in een team van 4 juristen en rechtstreeks rapporteren aan de Manager Juridische Zaken & Compliance.

Je voornaamste taken en verantwoordelijkheden zijn:

- opstellen, herzien en beheren van contracten
- advisering omtrent operationele juridische issues op het gebied van zekerhedenrecht, bank- en verzekeringenrecht en personen- en familierecht
- participeren in onderhandelingen met contractspartners
- signaleren van juridische en fiscale mogelijkheden en risico's ten aanzien van processen en contractspartners
- advisering omtrent wijzigingen in wet- en regelgeving en zelfregulering.

De ideale kandidaat beschikt over een afgeronde opleiding Nederlands Recht aangevuld met 5-9 jaar ervaring als bedrijfsjurist, advocaat of kandidaat-notaris. Ervaring binnen de financiële dienstverlening is een pre. Je beschikt over goede communicatieve vaardigheden, een hands-on mentaliteit en de passie om de business van Quion verder uit te breiden.

Indien je geïnteresseerd bent in deze functie, kun je je CV met een indicatie van je huidige salarispakket sturen naar annemieke.vanwesemael@robertwalters.com onder vermelding van het referentienummer **223530ab**. Voor meer informatie kun je contact opnemen met **Michiel van Geel** telefoonnummer (020) 6444 655 of kijken op www.robertwalters.com.

The logo for Robert Walters, consisting of the words "ROBERT WALTERS" in a red, all-caps, serif font. The text is centered between two thick, dark teal horizontal bars.

AUSTRALASIA

ASIA

AFRICA

EUROPE

NORTH AMERICA

www.robertwalters.com

AMSTERDAM

EINDHOVEN

ROTTERDAM

Het hoeft geen betoeg. In het kloppend hart van Den Haag ligt het stadhuis aan het Spui. Met recht (bestuurlijk of privaatrechtelijk) is het er levendig en aangenaam werken. Al is een besluit of contract nog zo complex: in de regel geeft de omgeving alle ruimte voor creatieve en heldere processen. Werk jij mee aan Den Haag? Kijk dan of deze baan past bij jouw betrokkenheid.

Dienst Stadsbeheer

DSB

Stuur je reactie met cv binnen 14 dagen na verschijnen aan: Dienst Stadsbeheer Front-office P&O Postbus 12651 2500 DP Den Haag.

De dienst Stadsbeheer zorgt samen met de Hagenaars voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ruim 1450 stadsbeheerders leveren dagelijks een grote verscheidenheid aan diensten en producten; van boomverzorging tot straatvegen en van vergunningverlening tot parkeercontrole; ondergronds en bovengronds is Stadsbeheer overal aan het werk. We doen dit voor alle mensen die in Den Haag wonen, werken of de stad bezoeken. De afdeling Juridische zaken is onderdeel van het bedrijfsonderdeel Algemene Zaken. Je werkt in een klein team van vijf civiel- en publiekrecht juristen (twee daarvan zijn advocaat in dienstbetrekking): enthousiaste en gemotiveerde professionals die klantgericht werken en zelfstandig problemen oplossen.

Meer informatie en meer banen? www.denhaag-vacatures.nl

Kennis en vaardigheden:

- academische opleiding privaatrechtrecht;
- gedegen kennis en ervaring op het gebied van het privaatrecht en bij voorkeur bouw- en aanbestedingsrecht (kennis publiekrecht strekt tot aanbeveling);
- minimaal 2 tot 4 jaar juridische werkervaring;
- creatief, zelfstandig, oplossingsgericht, bestuurlijke gevoeligheid;
- uitstekende communicatieve en schriftelijke vaardigheden.

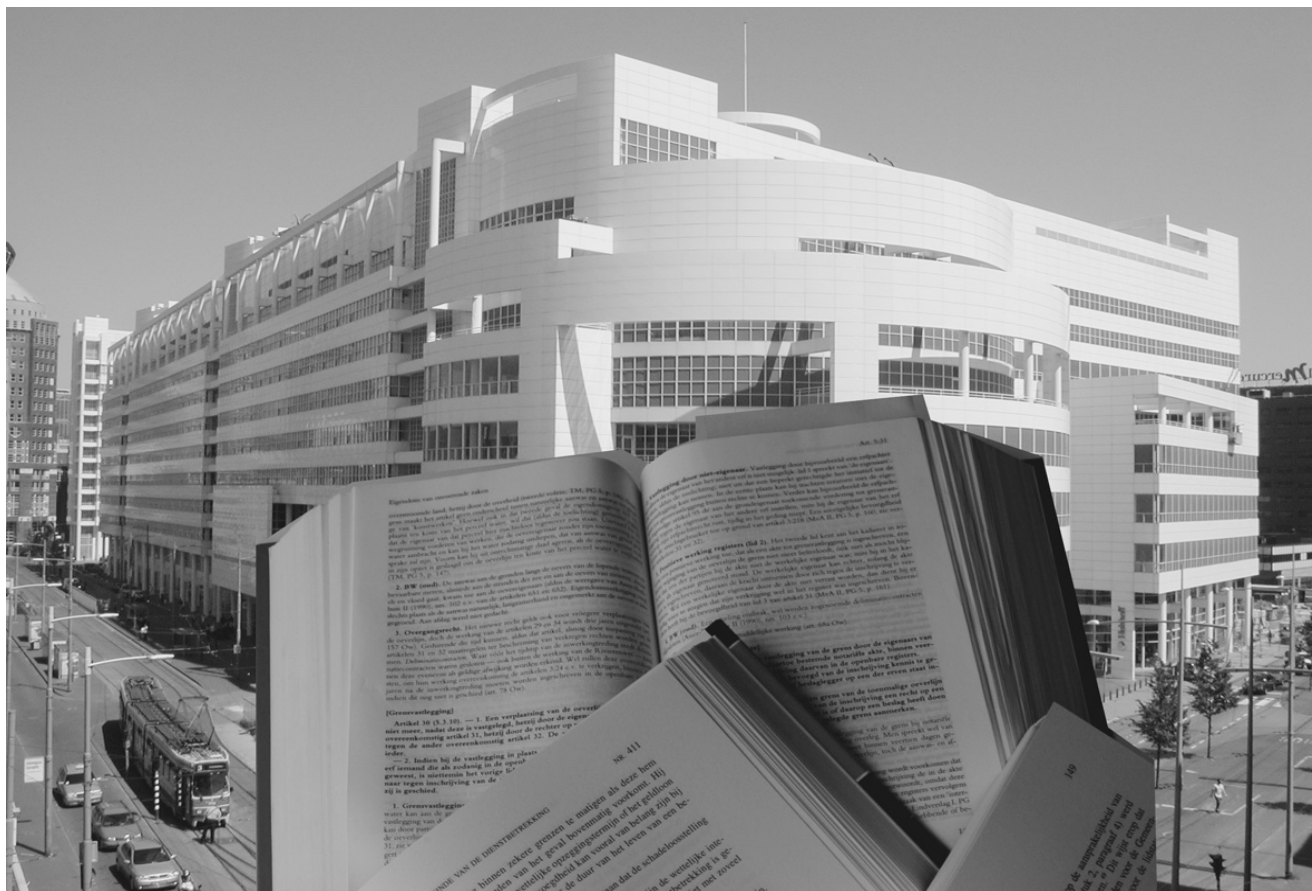
Arbeidsvoorwaarden:

- het betreft een (deeltijd)functie van 32 tot 40 uur per week, maximaal 4.192,- p/mnd bij een volledige werkweek;
- minimaal 32-urige werkweek (4 of 5 dagen);
- de mogelijkheid om als advocaat in dienstbetrekking te werken is bespreekbaar;
- de gemeente Den Haag biedt haar werknemers uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals een goed salaris, regelingen voor (ouderschaps)verlof en kinderopvang, mogelijkheden tot deeltijdwerken en ruime middelen voor vorming en opleiding.

JURIST

Je adviseert aan de directie en bedrijfsonderdelen en voert zelf juridische procedures. Je adviseert over aanbestedingen, bouwrecht en de privaatrechtelijke aspecten van het gebruik van de openbare ruimte. Je stelt complexe overeenkomsten en besluiten op en je toetst bestuurlijke stukken en regelgeving. Het werk is zeer gevarieerd. Bij onderhandelingen ben je actief betrokken en vervult een belangrijke rol bij grote projecten, zoals RandstadRail, de versterking van de zeekering en het gemeentelijk afvalbeleid.

Meer weten? www.denhaag-vacatures.nl of bel Willem Berghuis (070) 353 6699

Het Spui Den Haag donderdagochtend half elf, gemeente Den Haag Foto: Peter van Oosterhout

Procureur, niet verplicht wel zo zeker

De verplichte procureurstelling wordt afgeschaft. Streefdatum 1 september 2008.

Daarna is de keus aan u. Zelf doen, of kiest u voor zeker?

Uitbesteden kan ook na 1 september 2008 aan elk van de 19 leden van de Procureurskring. Zij gaan op de vertrouwde, deskundige wijze door met het leveren van procureursdiensten. De 19 kantoren bieden de waarborg van voortzetting van procureursdiensten in alle arrondissementen. Dan weet u zeker dat uw instructies en stukken op tijd, op de juiste plaats terecht komen.

Voor informatie: www.procureurskring.nl

procureurs
kr1n9

Wegens succes gezocht...

Door de sterke toename van het aantal zaken binnen ons kantoor zijn wij op zoek naar enkele nieuwe collega's.

Ervaren advocaat-medewerker vennootschapsrecht/corporate litigation met minimaal vier jaar relevante werkervaring

Ervaren advocaat-medewerker restructuring/finance met minimaal vier jaar relevante werkervaring

Ambitieuze advocaat-stagiaires met civiele en/of ondernemingsrechtelijke afstudeerrichting

Heb je interesse in één van de bovenstaande vacatures?
Stuur dan een sollicitatiebrief met CV en eventuele cijferlijsten en stagebeoordelingen naar: mevrouw drs. R.P. O'Connor, kantoormanager.
Voor meer informatie kun je uiteraard ook telefonisch contact opnemen.

Maliesingel 20
3581 BE Utrecht
+31 (0)30 23 20 800
info@wijnenstael.nl
www.wijnenstael.nl

Wijn & Stael
a d v o c a t e n

